

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*

ROK III

17 LIST 1952

1952

Nr. 42 (77)

Tylko do użytku służbowego

S P I S R Z E C Z Y
(ważniejsze informacje)

Str.

I. POLITYKA GOSPODARCZA

	Na drodze stałego rozwoju	1
Związek Socjalistycznych Republik Rad	Wykonanie planu w RSFSR na III kwartał 1952 r.	2
Czechosłowacja	Wykonanie planu na III kwartał	9
Węgierska Republika Ludowa	Wykonanie planu na III kwartał	13
	Konferencja Międzynarodowych Organizacji Finansowych	15
Austria	Sytuacja gospodarcza	17
Belgia	Sytuacja gospodarcza	22
Francja	Sytuacja gospodarcza	25
Wielka Brytania	Sytuacja gospodarcza	39
Brazylia	Sytuacja gospodarcza	45
Indie	Handel zagraniczny	47
Liban i Syria	Sytuacja gospodarcza	54
Stany Zjednoczone A.P.	Sytuacja gospodarcza	60
II. UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE		65
III. REGULACJA OBROTÓW HANDLOWYCH		69
IV. C I A		71

Redakcja i administracja:

Polska Izba Handlu Zagranicznego, Warszawa, ul. Hoża 35, tel. 8-98-90

P.I.H.Z. Warszawa, Nr 42 dn. 18.XI.1952 Nakład 470 egz. format A4

E r r a t a   ważniejszych błędów do nr.42/77
"WHZ - Informacje Polityczno- Gospodarcze"

- str.9, wiersz 1/2 od góry, po słowach:"wynosił w 1949r." reszta zdania ma wyglądać następująco: "32,5:67,5 a w 1952 r. wyniesie 43,8:56,2",
- str.11, wiersz 14 ~~xx~~ od góry, po słowach:"związanych z" wstawić: "opracowywaniem projektu",
- str.11, wiersz 13 od dołu, brak tytułu notatki:"zniżka cen"
- str.15, wiersz 14 od dołu, po słowie:"Banku" wstawić:"i",
- str.16, wiersz 17 od góry, skreślić:"i był umierającym",
- str.16, wiersz 3 od dołu, zamiast:"przeciągnięcia" winno być: "użycia",
- str.28, wiersz 24 od góry, po słowie:"importu" wstawić:"lecz",
- str.33, wiersz 19 od dołu, zamiast słowa:"Afryce" winno być: "Azji",
- str.34, wiersz 7 od góry, zamiast:"utrzymać" winno być:"utworzyć",
- str.34, wiersz 16 od góry, zamiast:"eksporterów i" winno być: "eksporterowi",
- str.34, wiersz 20/22 od dołu, skreślić część zdania od słowa: "coraz" do "znajduje się" w miejsce czego należy wstawić:"wprowadziły ostatnio drastyczne restrykcje finansowe w obrotach z szeregiem krajów. Na liście tych krajów znajdują się m.inn. Iran, Egipt, Nowa Zelandia..."
- str.47, wiersz 4 od dołu, brak tytułu: "Sytuacja gospodarcza",
- str.49, wiersz 22 od góry, w tabelce pod słowami:"Przec.mieś." ~~xxxxx~~ wstawić "w roku 1951",
- str.50, wiersz 22 od góry, brak tytułu:"Sytuacja gospodarcza",
- str.51, wiersz 12 od góry, zamiast:"samych" winno być:"tych",
- str.51, wiersz 21 od dołu, zamiast:"przerabiający" winno być: "przetwórczy",
- str.56, wiersz 2 od dołu, po słowie:"pozbawione" wstawić: "własnej",
- str.58, wiersz 11 od dołu, zamiast:"1953" winno być:"1952",
- str.59, wiersz 14 od góry, skreślić: "a dochody przeszło 2 mln."

POLITYKA GOSPODARCZA

Kraje obozu pokoju

Dwa obozy - dwie linie rozwoju gospodarczego

"Izwestia" zamieściły artykuł K. Aleksiejewa p.t. "Dwa obozy - dwie linie rozwoju gospodarczego".

Na podstawie bogatego materiału faktycznego autor wykazuje niezbicie, że podczas gdy pochłonięty pokojową pracą twórczą Związek Radziecki i inne kraje obozu demokratycznego planowo i konsekwentnie wzmagają tempo rozwoju gospodarczego - Stany Zjednoczone, Anglia, Francja i inne kraje kapitalistyczne przygotowując się do nowej wojny światowej, coraz rozpaczliwiej wnikają się w sieci imperialistycznej rywalizacji i konfliktów społecznych.

Sytuację krajów kapitalistycznych charakteryzuje przede wszystkim występujący mimo koniunktury wojennej i wyścigu zbrojeń spadek wskaźnika produkcji przemysłowej. W drugim kwartale 1952 r. przeciętny wskaźnik produkcji przemysłowej tych krajów obniżył się o 3% w porównaniu z poziomem z przed półtora roku. Rolnictwo tych krajów przeżywa okres stagnacji. Obniża się stopa życiowa klasy robotniczej i wszystkich ludzi pracy.

Zasadnicza różnica w sytuacji gospodarczej krajów pokojowego obozu demokratycznego oraz agresywnego obozu antydemokratycznego znajduje swój wyraz w dziedzinie międzynarodowych stosunków gospodarczych. O charakterze stosunków gospodarczych między USA, Anglią i Francją oraz innymi krajami obozu imperialistycznego decyduje prowadzona przez amerykańskich monopolistów polityka podporządkowania sobie narodów. Pod płaszczykiem pomocy, koła rządzące USA popierają wszędzie reżimy antynarodowe.

Dwie krańcowo przeciwne linie rozwojowe - rosnąca krzywa w Związku Radzieckim i innych krajach obozu pokoju oraz krzywa zstępująca w Stanach Zjednoczonych i innych krajach agresywnego obozu antydemokratycznego - stanowią jeszcze jeden dowód, że historia skazała ustrój kapitalistyczny na zagładę.

Na drodze stałego rozwoju

Podsumowując wyniki wykonania planów gospodarczych krajów demokracji ludowej w III kwartale "Prawda" pisze m.in.: "Opublikowane dane wykazują, że produkcja przemysłowa w III kwartale br. była większa niż w analogicznym okresie ub.r. w Czechosłowacji o 21%, na Węgrzech o 24,3%, w Rumunii o 25,1%, w Bułgarii o 17%. Również i w innych krajach demokracji ludowej zaznaczył

się duży wzrost produkcji przemysłowej. Niemiecka Republika Demokratyczna notuje znaczny rozwój gospodarki. W szybkim tempie rozwija się przemysł Chińskiej Republiki Ludowej. W ciągu trzech lat istnienia tej republiki produkcja przemysłowa wzrosła ponad dwukrotnie. Opublikowane wyniki podkreślają socjalistyczny charakter rozwoju gospodarki krajów demokracji ludowej. Przemysł ciężki, będący podstawą całej gospodarki wyprzedza w swoim rozwoju przemysł lekki. Np. na Węgrzech przy ogólnym wzroście produkcji o 24,3%, produkcja przemysłu ciężkiego zwiększyła się o 31%.

Stale wzrasta tempo uruchamiania wielkich przedsiębiorstw przemysłowych - budowli socjalizmu, jak je słusznie nazwały wolne narody, budujące nowe życie. W Czechosłowacji na budowie kombinatu hutniczego im. Klementa Gottwalda ukończono budowę wielkiego pieca, pieca martenowskiego i baterii koksowniczej. W III kwartale b.r. zakończono budowę 300 obiektów przemysłowych i rozpoczęto budowę 422 nowych obiektów. W Rumunii uruchomiono w III kwartale b.r. potężne elektrownie Dojczeszti i Ovidiu -II oraz nowy wielki piec. W Bułgarii, Albanii i na Węgrzech oddane zostały do użytku nowe zakłady, fabryki, kopalnie, elektrownie i urządzenia nawadniające. We wszystkich tych krajach uruchomiono dzięki braterskiej pomocy Związku Radzieckiego nowe gałęzie przemysłu, produkujące szereg nowych ważnych artykułów. Bułgaria, nie posiadająca poprzednio przemysłu ciężkiego, ma dziś przemysł chemiczny i produkuje wszystkie maszyny rolnicze z wyjątkiem kombajnów.

Jednocześnie kraje demokracji ludowej miały w tym roku doskonałe zbiory, przekraczające poziom zeszłoroczny.

W III kwartale b.r. wzrastał w dalszym ciągu dobrobyt mas pracujących. Podwyższono realne płace robotników i urzędników, wzrosły dochody chłopów, zwiększyła się konsumpcja towarów przemysłowych i artykułów spożywczych.

Potężny ruch współzawodnictwa, który rozwinął się w krajach demokracji ludowej dla uczczenia historycznego XIX Zjazdu Partii Lenina-Stalina i 35 rocznicy Wielkiej Rewolucji Październikowej świadczy o tym, że masy pracujące tych krajów, kierowane przez partie komunistyczne i robotnicze, nie poprzestają na dotychczasowych osiągnięciach, lecz kroczą naprzód po nowe zwycięstwa na drodze budownictwa nowego życia.

ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Wykonanie planu w RSFSR na III kwartał 1952 r.

Rozwój przemysłu, rolnictwa oraz obrotów towarowych w RSFSR w III kwartale b.r. ilustrują poniższe dane. Kwartalny plan ogólnej produkcji przemysłowej wykonany został w 103%. Poszczególne ministerstwa i instytucje wykonały plan produkcji następująco:

% wykonania planu
na III kwartał 1952 r.

Ministerstwo Przemysłu Miejscowego RSFSR	107
Ministerstwo Przemysłu Materiałów Budowlanych RSFSR	100,2
Ministerstwo Przemysłu Leśnego RSFSR ...	99,9
Ministerstwo Miejscowego Przemysłu Opakowego RSFSR	105
Ministerstwo Przemysłu Lekkiego RSFSR ..	99,7
Ministerstwo Przemysłu Spożywczego RSFSR	107
Ministerstwo Przemysłu Mięsnego i Mle- czarskiego RSFSR	99,2
Ministerstwo Przemysłu Rybnego RSFSR ...	92
Przedsiębiorstwa Przemysłowe Ministerstwa Transportu Samochodowego RSFSR	103
Przedsiębiorstwa Przemysłowe Zarządu Prze- mysłu Poligraficznego i Wydaw- nictw przy Radzie Ministrów RSFSR	102
Przedsiębiorstwa Przemysłowe Ministerstwa Zarowia RSFSR	107
Rada Spółdzielni Rzemieślniczych RSFSR .	103

Ogólna produkcja przemysłu republikańskiego i miejscowe-
go RSFSR w III kwartale b.r. zwiększyła się w porównaniu z
analogicznym okresem ub.r. o 9%. Wydajność pracy robotników
przemysłu państwowego wzrosła w III kwartale b.r. w porównaniu
z III kwartałem ub.r. o 5%. Wykonane zostało, ustalone na III
kwartał 1952 r., zadanie obniżenia kosztów własnych produkcji
przemysłowej.

Kołchozy, sowchozy i państwowe ośrodki maszynowe pomyśl-
nie zakończyły zbiory. W roku bieżącym materialno-techniczna
baza rolnictwa została jeszcze bardziej umocniona, dzięki czemu
podniósł się poziom mechanizacji produkcji w kołchozach i sow-
chozach. Państwowe Ośrodki Maszynowe wykonały w ciągu 9 pier-
wszych miesięcy 1952 r. więcej robót rolnych w kołchozach niż
w analogicznym okresie ubiegłego roku. Kombajny zebrały w koł-
chozach o 14% więcej zbóż niż w roku 1951.

Handel republiki w III kwartale 1952 r. rozwijał się w
dalszym ciągu. Sieć handlu państwowego i spółdzielczego sprze-
dała o 10% więcej towarów niż w III kwartale 1951 r. Największy
wzrost zanotowano przy sprzedaży mięsa, ryb, masła i innych
tłuszczów, sera, jaj, cukru, wyrobów cukierniczych, tkanin
bawełnianych wyrobów dziewiarskich, pończoch i skarpet, obuwia
skózanego, mydła, rowerów, aparatów fotograficznych, maszyn
do szycia, zegarków. Na rynkach kołchozowych zwiększyła się w
III kwartale 1952 r. w porównaniu z III kwartałem ub.r. sprze-
daz artykułów rolniczych, w szczególności tłuszczów zwierzę-
cych, jaj, drobiu, jarzyn, mąki pszennej i kasz. Obniżone ceny
chleba na rynkach kołchozowych.

Rozwój przemysłu węglowego

Niezliczonymi sukcesami produkcyjnymi uczcili ludzie
radzieccy obrady XIX Zjazdu Komunistycznej Partii Związku

Radzieckiego. W pierwszych szeregach uczestników ogólnonarodowego współzawodnictwa na część Zjazdu kroczyli górnicy, którzy wydobyli w ramach tego współzawodnictwa dziesiątki tysięcy ton węgla ponad plan.

Nigdy dotąd radziecki przemysł węglowy nie stał na tak wysokim poziomie jak obecnie. W roku bieżącym - jak podał tow. Malenkov w referacie sprawozdawczym na XIX Zjeździe Partii - wydobyte węgla w ZSRR osiągnie 300 mln. ton, czyli będzie o przeszło 80% większe niż w przedwojennym roku 1940. Zaznaczyć należy, że w Rosji przedrewolucyjnej wydobyte węgla /w roku 1913/ wyniosło zaledwie 29 mln. ton. W ciągu ostatnich trzech lat /1949-1951/ przyrost wydobycia węgla w ZSRR wyniósł 74 mln. ton.

Wydobycie węgla w odbudowanym ze zniszczeń wojennych Zagłębiu Podmoskiewskim jest obecnie 3,5 razy większe niż przed wojną. Wschodnie rejony węglowe ZSRR - zagłębia Kuźnieckiego i Karagandyjskie - wydobywają dziś 2,3 razy więcej węgla niż przed wojną. Wydobyte węgla w największym zagłębiu węglowym ZSRR - Donieckim - jest teraz o 25% wyższe niż w latach przedwojennych.

Ogromny wzrost wydobycia węgla w ZSRR pozwala na całkowite pokrycie zapotrzebowania przemysłu radzieckiego i na tworzenie niezbędnych rezerw. Wraz ze wzrostem wydajności pracy zwiększa się wydobyte węgla, co osiągane jest przede wszystkim dzięki wspaniałemu wyposażeniu technicznemu kopalń radzieckich. W okresie powojennym przemysł węglowy ZSRR zakończył mechanizację głównych procesów wydobycia węgla i jest obecnie najbardziej zmechanizowanym przemysłem węglowym na świecie. Wykorzystując umiejętnie nowy sprzęt techniczny, górnicy radzieccy zwiększyli w okresie powojennym wydajność pracy o 35,8%.

W kopalniach radzieckich pracują już setki kombajnów węglowych "Donbas" do urobku stromych pokładów, ładowarek węgla i kamienia, w wielu kopalniach stosuje się nowe rodzaje elementów obudowy, co znacznie ułatwiło pracę górnika. Obecnie poddaje się próbom kompleksową mechanizację obudowy.

Wydobycie węgla w ZSRR rośnie również dzięki powstawaniu nowych kopalń. W okresie powojennym Ministerstwo Przemysłu Węglowego ZSRR rozpoczęło eksploatację kilkuset kopalń i odkrywek o łącznej wydajności kilkudziesięciu milionów ton węgla.

Górnik radziecki jest dziś wysokowykwalifikowanym robotnikiem, posiadającym gruntowną wiedzę techniczną. Jak oświadczył z trybuny XIX Zjazdu Partii minister przemysłu węglowego ZSRR, tow. Zasiadko, w ostatnich latach 60% górników podwyższyło swe kwalifikacje na różnego rodzaju kursach. Prawie dwukrotnie zwiększyła się liczba górników, pracujących wyłącznie przy pomocy maszyn. 50% ogółu robotników kopalń - to ludzie, którzy ukończyli szkoły górnicze lub rzemieślnicze, bądź też ludzie z wykształceniem średnim.

W okresie piątej pięciolatki przemysł węglowy ZSRR podniesie się na jeszcze wyższy poziom. Dyrektywy XIX Zjazdu Partii przewidują zwiększenie wydobycia węgla w roku 1955

o 43% w porównaniu z rokiem 1950, przy czym 75% przewidzianego przyrostu wydobywania węgla uzyska się dzięki uruchomieniu całkowicie zmechanizowanych i wyposażonych w automatyczne urządzenia nowych kopalń.

Stan rozwoju przemysłu spożywczego

W latach Stalinowskich Planów Pięcioletnich zbudowano tysiące nowych zakładów przemysłu spożywczego, które zostały urządzone według najnowszych wskazań nauki i techniki. Istniejące zakłady zostały gruntownie odbudowane i unowocześnione. W okresie odbudowy przemysłu spożywczego powstały nowe nieznaczące w Rosji carskiej jego gałęzie: produkcja konserw, koncentratów spożywczych, witamin, margaryny itd.

Produkcja najważniejszych artykułów spożywczych podniosła się w ciągu ostatniego planu pięcioletniego bardzo znacznie. W 1950 r. przedwojenny poziom produkcji masła przekroczono o 57%, produkcji tłuszczów roślinnych i innych o 10%, mięsa o 7%, ryb o 27%, wędlin o 20%, konserw o 48%, cukru o 17%, wyrobów cukierniczych o 23%, mydła o 16%. Wzrosły zarówno asortyment towarów jak i ich jakość. Wytwórczość dietetycznych środków spożywczych wzrosła w 1950 r. pięciokrotnie w porównaniu z poziomem przedwojennym, środków odżywczych dla dzieci 5,7 razy, witamin 10,4 razy. Jeszcze szybciej rozwijał się przemysł spożywczy po pomyślnym zakończeniu czwartego planu pięcioletniego. Państwowy plan na 1951 r. został wykonany przez radzieckie Ministerstwo Przemysłu Spożywczego w 107%, przy czym produkcja wzrosła bardzo znacznie w porównaniu z 1950 r. ostatnim rokiem czwartego planu pięcioletniego. Zakłady przemysłowe wymienionego Ministerstwa wykonały plan I kwartału w 101% i w 105% plan II kwartału b.r.

Dyrektywy XIX Zjazdu Partii przewidywały zwiększenie sprzedaży artykułów spożywczych dla ludności. W związku z tym wzrosła produkcja przemysłu spożywczego co najmniej o 70% i trzeba zbudować dużą ilość cukrowni, olejarni, suszarni jarzyn, fabryk wyrobów cukierniczych, fabryk herbaty i konserw, browarów itd. Zdolność produkcyjna cukrowni w 1955 r. w porównaniu z 1950 r. wzrosła o 70%, fabryk herbaty o 80%, olejarni - 2,5 razy, suszarni jarzyn 3,5 razy, fabryk konserw rybnych, owocowych i jarzynowych o 40%. W 1955 r. wyprodukowanych będzie o 77% więcej tłuszczu roślinnego i 2,1 razy więcej konserw niż w 1950 r.

A L B A N S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Kształcenie kadr przemysłowych

W Albanii pomyślnie realizuje się ustawę o stworzeniu państwowych rezerw pracowniczych. Dyrekcja rezerw pracowniczych przy Radzie Ministrów otworzyła 12 szkół zawodowych dla 2 060 uczniów. Do końca b.r. otwarte zostaną jeszcze 3 szkoły. Do chwili obecnej wykształcono około 250 młodych wykwalifikowanych robotników rozmaitych specjalności - ślusarzy, mechaników, tokarzy, elektryków itd. W IV kwartale ukończy szkoły jeszcze .

600 osób. Wszystkie szkoły zawodowe posiadają doskonałe i świetnie zaopatrzone warsztaty. W roku bieżącym dla uczącej się zawodowo młodzieży oddano do użytku 5 nowych budynków z salami wykładowymi, internatami i stołówkami, w budowie są jeszcze 3 gmachy szkolne.

W 1953 r. zamierza się rozpocząć kształcenie kadr specjalistów nowych zawodów a szkoły zawodowe wykształcą 4 razy więcej wykwalifikowanych robotników niż w roku bieżącym.

Prace melioracyjne

Dążąc do podniesienia zbiorów rząd Albańskiej Republiki Ludowej przywiązuje dużą wagę do prac melioracyjnych. W bieżącym roku ukończono budowę kanału Pequin - Kawaja, który ma nawodnić 6 - 7 tys. ha gruntów w rejonie Szkoder, częściowo ukończono budowę kanału Cziaf-Dardy, który nawodni 2 600 ha oraz szeregu innych kanałów. W 1952 r. nawodnionych będzie 2,5 razy więcej gruntów niż w roku bieżącym. W okresie planu pięcioletniego /1951-1955 r./ zbudowane zostaną Kanał Wijoze - Lewan - Fier długości ponad 50 km, obliczony za nawodnienie około 10 000 ha, zbiornik wodny na rzece Terkuzi /w pobliżu Tirany/, który umożliwi nawodnienie 2,5 tys. ha. O rozmiarach robót melioracyjnych można sądzić chociażby z faktu, że w ramach planu pięcioletniego nawodniony będzie obszar 6 razy większy niż w ciągu poprzednich pięciu lat i dzięki melioracji uprawnione będzie prawie 3 razy więcej gruntów.

B U Ł G A R S K A   R E P U B L I K A   L U D O W A

Stan zaopatrzenia i rozwoju przemysłu włókienniczego

Przed drugą wojną światową produkcja bawełny w Bułgarii zaspakajała zaledwie 1/3 zapotrzebowania kraju, które wynosiło rocznie około 20 000 ton. Powierzchnia uprawy bawełny, wynosząca przed wojną 34 000 ha zmniejszyła się w czasie wojny. W Bułgarskiej Republice Ludowej powierzchnia zasiewów bawełny została znacznie zwiększona. W roku 1948 produkcja bawełny wyniosła 9 000 ton przekraczając poziom przedwojenny. W 1952 roku powierzchnia uprawy bawełny zwiększyła się o 48% w porównaniu z 1951 r. tj. 8 razy w porównaniu z 1944 r. W 1952 r. obszary nawodnione były 9 razy większe niż w roku ubiegłym, a zbiory bawełny na polach nawadnianych są 2 a nawet 3 razy większe niż na nienawadnianych.

Rząd i partia przywiązują dużą wagę do rozwoju produkcji bawełny. Plantatorzy bawełny otrzymują od państwa nasiona selekcyjne celem podniesienia zbiorów, premie w postaci zbóż, pasz, olejów roślinnych, tkanin, przedzwy i innych towarów po zniżonych cenach, nawozy sztuczne z 50% zniżką itd. Obok nawodnienia duże znaczenie dla podniesienia zbiorów ma zastosowanie przodujących metod agrotechniki radzieckiej. W 1951 r. zbiory bawełny w Bułgarii były niezwykle wysokie, a w roku bieżącym przewyższą o 48% poziom przewidziany przez plan pięcioletni na 1953 r. Spodziewać się należy, że w bieżącym roku produkcja

bawełny będzie zaspakajała zapotrzebowania kraju. Rolniczy Instytut Naukowo-Badawczy w Czirpanie pracuje nad hodowlą wysokogatunkowych rodzajów bawełny. Instytut wyhodował szereg gatunków bawełny, które mogą być uprawiane w Bułgarii, przy czym, niektóre z nich sięje się już na południu kraju. Obecnie wyhodowano 2 nowe gatunki bawełny, z których jeden długo-włóknisty, drugi zaś odznacza się specjalnie cienkim włóknem. Nasiona tych gatunków przekazane zostały spółdzielniom produkcyjnym celem zbadania ich odporności. Pracownicy Instytutu pracują obecnie nad otrzymaniem jeszcze wyższego gatunku bawełny, który mógłby być uprawiany w miejscowych warunkach, drogą skrzyżowania 2-ch nowych gatunków bawełny z radziecką bawełną o wysokiej wydajności.

W Bułgarskiej Republice Ludowej modernizuje się zacofany poprzednio przemysł włókienniczy oraz buduje i uruchamia nowe zakłady przetwórcze. W 1951 r. uruchomiono największą w kraju przędzalnię bawełny im. Ernesta Thalmana, wyposażoną w najnowocześniejszy sprzęt techniczny, poczym produkcja tkanin bawełnianych w kraju zwiększyła się o ponad 25%. Przy końcu b.r. uruchomiona zostanie nowa przędzalnia, będąca częścią wielkiego przędzalniczo-tekackiego kombinatu "Marica", który będzie największym zakładem włókienniczym w kraju. Stale wzrasta produkcja przemysłu tekstylnego. W I półroczu b.r. produkcja tkanin i przędzy wzrosła prawie 4,5 razy w porównaniu z 1949r. Rozszerzył się znacznie asortyment tkanin. W 1948 r. produkowano 57 rodzajów tkanin bawełnianych, w 1952 r. - 140. W przemyśle włókienniczym stale wzrasta ilość robotników, pracujących na wielu warsztatach. Liczba ich w chwili obecnej wynosi 9 000. W wyniku zastosowania przodujących metod pracy i stałego doskonalenia techniki i technologii produkcji wzrasta wydajność pracy i obniżają się koszty własne produkcji.

Postępy rozwojowe przemysłu ciężkiego

XV Międzynarodowe Targi w Plovdiv były jaskrawym dowodem wspaniałych sukcesów, które naród bułgarski osiągnął w ciągu ostatnich lat pod kierownictwem Bułgarskiej Partii Komunistycznej. W ciągu lat, które minęły od chwili nacjonalizacji, stworzono szereg nowych gałęzi przemysłu ciężkiego i zbudowano wyposażone w nowoczesne urządzenia i sprzęt wielkie zakłady, które zaspokoja zwiększone zapotrzebowanie gospodarki narodowej. W ciągu bardzo krótkiego czasu potężnie rozwinął się bułgarski przemysł maszynowy. W porównaniu z rokiem 1948 w 1949 r. produkcja maszyn w zakładach podległych Ministerstwu Przemysłu Ciężkiego wzrosła do 177% i w 1951 r. - do 446%; plan na rok 1952 przewiduje osiągnięcie 557% wzrostu. Bułgarski przemysł maszynowy wytwarza już wszystkie rodzaje maszyn rolniczych, z wyjątkiem traktorów i kombajnów. Wielkie sukcesy osiągnął bułgarski przemysł górniczy. W porównaniu z 1944 r. badania geologiczne zwiększyły się w 1948 r. przeszło 12,5 razy, a według założeń planu na 1952 r. powinny one wzrosnąć ponad 22,5 razy. Takie ogromne zwiększenie prac poszukiwawczych zapewni dalszy szybki rozwój bułgarskiego przemysłu górniczego. W stosunku do 1944 r. wydobycie węgla wzrosło w 1948 r. o 141%, w 1951 r. - o 213%, a w 1952 r. powinno wzrosnąć o 247%. Jeszcze szybciej rozwija się wydobycie rudy,

które w 1948 r. zwiększyło się prawie dwukrotnie w porównaniu z 1944 r., w 1951 r. - ponad 4,5 razy, zaś według planu na 1952 r. zwiększy się ono 5,5 razy. Przemysł chemiczny, który w ostatnich latach rozpoczął produkcję nowych artykułów pokazał na targach swoje wspaniałe osiągnięcia i perspektywy swego dalszego rozwoju. W 1949 r. produkcja przemysłu chemicznego wzrosła w porównaniu z 1948 r. 1,5 razy, w 1951 r. ponad 2 razy, plan na rok bieżący przewiduje jej 4-krotne zwiększenie. Znaczne sukcesy osiągnął przemysł drzewny i przemysł materiałów budowlanych.

CH I N S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Budżet pokoju i budownictwa

Pismo "Siŋgwanca" opublikowało artykuł, poświęcony państwowemu budżetowi Chińskiej Republiki Ludowej na 1952 r., którego cechą charakterystyczną jest zrównoważenie strony dochodowej i rozchodowej. Dochody państwowe zwiększą się jak wskazuje pismo - o 41,66% w porównaniu z dochodami z 1951 r., a ogólna suma wydatków przewidzianych w budżecie na 1952 r. zwiększy się o 55,52% w porównaniu z wydatkami w 1951 r. Świadczy to - stwierdza pismo, - że sytuacja finansowo-gospodarcza Chin poprawiła się. Główne wydatki w budżecie 1952 r. przeznaczone są na budownictwo na wielką skalę oraz na podniesienie materialnego i kulturalnego poziomu trudności. Wydatki na budownictwo inwestycyjne osiągną ponad 50% ogólnej sumy wydatków, co zapewni dalsze zwiększenie produkcji przemysłu hutniczego, węglowego, energetycznego i włókienniczego, budowę i odbudowę ponad 1 000 km kolei oraz realizację robót hydro-melioracyjnych na rzece Jantsy i Chuaŋche. Wydatki na cele kulturalno-oświatowe wzrosną w 1952 r. o 185% w porównaniu z 1951 r., co umożliwiło rozpoczęcie na wielką skalę walki z analfabetyzmem w kraju, zwiększenie opieki lekarskiej nad ludnością, rozszerzenie sieci domów wypoczynkowych, sanatoriów itd.

Stan rozwoju przemysłu

Jak donosi agencja Nowych Chin produkcja przemysłu przetwórczego i górniczego przekroczy ogółem w roku bieżącym najwyższy poziom przedwojenny. W wyniku tego przeciętny poziom produkcji wyniósł w 1949 r. około połowy najwyższego poziomu przedwojennego.

W Chińskiej Republice Ludowej naród chiński pod przewodnictwem Chińskiej Partii Komunistycznej rozpoczął odbudowę swojej gospodarki. W marcu 1950 r. Centralny Rząd Ludowy ustanowił kontrolę nad finansami całego państwa i nad stabilizacją cen. Dzięki właściwemu kierownictwu organów rządowych i wysiłkowi robotników produkcja w większości gałęzi przemysłowych w ciągu trzech lat przekroczyła najwyższy poziom przedwojenny. Przemysł ciężki rozwijał się w szybszym tempie niż przemysł lekki. Procentowy stosunek produkcji środków produkcji do wy-

twórczości artykułów konsumpcyjnych wynosił w 1949 r. 32,5; 67,5 a w 1952 r. wyniesie 43,8; 56,2. Szybka odbudowa przemysłu chińskiego była możliwa dzięki inicjatywie i entuzjazmowi chińskich robotników, przejawionemu w patriotycznym współzawodnictwie o zwiększenie produkcji i podniesienie jej jakości. W 1951 r. we współzawodnictwie uczestniczyło 2 280 000 robotników. W I półroczu b.r. 80% wszystkich robotników brało udział we współzawodnictwie o zwiększenie produkcji i oszczędność materiałów. Wyszuli oni szereg pomysłów racjonalizatorskich i przekroczyli szereg poprzednich rekordów produkcyjnych. Poziom wydobycia węgla w kopalniach państwowych zwiększył się w 1952 r. o 45%, przeciętna wydajność pracy górnika zwiększyła się prawie dwukrotnie; produkcja przędzy bawełnianej na jedno wrzeciono zwiększyła się o 15%, a produkcja tkanin na jedno krosno - o 26%. Wydajność tokarek wzrosła 4-5 razy w wyniku zastosowania metod szybkościowego skrawania metali i innych. Szereg artykułów sprowadzanych poprzednio z zagranicy jak np. szyny, obrabiarki, wyposażenie górnicze i włókiennicze obecnie produkowane są w kraju. Równocześnie z odbudową i wzrostem przemysłu znacznie polepszyły się warunki pracy i dobrobyt robotników. W lutym 1951 r. Centralny Rząd Ludowy wydał ustawę o ubezpieczeniach socjalnych, która stosowana jest obecnie we wszystkich przedsiębiorstwach państwowych i prywatnych zatrudniających ponad 100 osób. Obecnie 10 mln. robotników i ich rodzin korzysta z ubezpieczeń społecznych. Warunki sanitarne w fabrykach i kopalniach znacznie się poprawiły. Zmniejszyła się liczba wypadków na skutek podniesienia warunków bezpieczeństwa pracy. We wszystkich rejonach państwa zbudowano szpitale, kliniki, sanatoria, żłobki, kluby, teatry i szkoły. Od 1951 r. realizuje się ogromny program budownictwa mieszkaniowego i oczekiwać należy, że za 2-3 lata wszyscy robotnicy będą mieli należyte warunki mieszkaniowe.

C Z E C H O S Ł O W A C J A

Wykonanie planu na III kwartał

Państwowy Urząd Statystyczny ogłosił komunikat o wykonaniu narodowego planu gospodarczego za III kwartał 1952 roku. Komunikat stwierdza m.in., że plan ogólnej produkcji wykonano w 99%. Produkcja przemysłowa wzrosła w porównaniu z tym samym okresem 1951 r. o 21%. Produkcja najważniejszych artykułów podniosła się w III kwartale roku 1952 w porównaniu z tym samym okresem roku 1951, a mianowicie: węgla kamiennego o 23%, węgla brunatnego o 12%, koksu o 19%, ropy naftowej o 56%, rudy żelaza o 28%, rudy manganu o 41%, energii elektrycznej o 14%, surowki żelaza o 16%, surowki stali o 12%, walcówki o 17%, parowozów o 18%, betoniarek o 247%, młotów pneumatycznych o 386%, elektrycznych dźwigów o 69%, cementu o 14% i cegieł o 9%.

W dziedzinie rolnictwa zostały wykorzystane bogate doświadczenia kółchozów radzieckich i przy pomocy radzieckich kombajnów prace żniwne w licznych spółdzielniach produkcyjnych zostały zakończone przed terminem. W III kwartale b.r. do rolni-

czych spółdzielni produkcyjnych przystąpiło 130 000 nowych gospodarstw chłopskich; liczba spółdzielni produkcyjnych drugiego typu wzrosła o 829, trzeciego typu o 1 148 i czwartego typu o 75. Ogółem przybyło 2 053 nowych spółdzielni, które uprawiają obecnie 28,5% ogólnej powierzchni ziemi rolnej. Prócz tego w 1 129 gminach istnieją spółdzielnie produkcyjne pierwszego typu. Tegoroczne zbiory przebiegały dużo szybciej i sprawniej niż w roku ubiegłym. Przy tym tegoroczna wydajność z hektara była wyższa niż w roku ubiegłym. Jeśli chodzi o hodowlę to w porównaniu ze stanem z przed roku liczba pogłowia bydła rogatego wzrosła o 229 000 sztuk, liczba trzody chlewnej o 1 116 000 sztuk, a owiec o 227 000 sztuk. Państwowe Ośrodki Maszynowe wykorzystwały w większym stopniu niż w roku ubiegłym radzieckie kombajny, a kombajnerzy przekroczyli plan o 15%; wydajność pracy kombajnerów była niemal dwa i pół raza większa niż w roku ubiegłym. W porównaniu z ubiegłym rokiem Państwowe Ośrodki Maszynowe zwiększyły wydajność o 25%.

W dziedzinie budownictwa przedsiębiorstwa budowlane zakończyły budowę 2 689 obiektów. Rozpoczęto budowę 3 502 nowych obiektów. W dziedzinie komunikacji i łączności kolejnictwo wykonało plan w 103%, transport drogowy w 102%.

Skup najważniejszych płodów rolnych przebiegał pomyślnie i lepiej niż w roku 1951. Plan skupu zboża wykonano całkowicie do końca września b.r. tj., znacznie wcześniej niż w roku ubiegłym.

W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego sprzedano o 16% więcej chleba i mąki żytniej, o 5% więcej mąki pszennej i pieczywa, o 12% więcej mięsa i wyrobów mięsnych, o 14% tłuszczu wieprzowego, o 54% więcej rowerów i o 69% więcej motocykli.

Liczba zatrudnionych wzrosła o 5,5% w porównaniu do tego samego okresu roku ubiegłego. Plan rekrutacji sił roboczych wykonano w 115%.

W dziedzinie opieki społecznej i kultury osiągnięto dalszą poprawę sytuacji. Pogłębiono opiekę zdrowotną, rozszerzono sieć ośrodków zdrowia, otworzono dwa nowe szpitale. Liczba łóżek szpitalnych wzrosła o 5%; w oddziałach dla niemowląt o 23%. Założono dalsze żłobki. Na początku roku szkolnego ogółem było 12 433 szkół powszechnych, w których uczy się ponad 1 000 000 dzieci oraz 3 000 szkół średnich z ilością 644 000 uczniów; liczba uczniów korzystających z akcji dożywienia szkolnego wzrosła o 61%.

Liczba abonentów radiowych wzrosła o 96 000 osób. Liczba widzów kinowych o 5%. W Czechosłowacji ukazuje się 2 480 pism i czasopism, których nakłady przekroczyły w III kwartale h.r. 250 000 000 egzemplarzy. W tym okresie wydano około 1 000 książek o łącznym nakładzie 14 mln. egzemplarzy.

W III kwartale bieżącego roku nastąpił dalszy szybki rozwój przemysłu w Słowacji. Rozwój ten wyraża się liczbą 2,2 raza większą od stanu z 1948 r. i 4,2 raza większą w porównaniu do 1947 r. W tym okresie produkcja przemysłowa wzrosła w porównaniu do III kwartału 1951 r. o 30%. W dziedzinie prze-

mysłu ciężkiego nastąpił wzrost stanowiący 46%, w przemyśle lekkim 16%, spożywczym 20%. Plan produkcji przemysłowej wykonano w III kwartale 1952 r. w 95%, a od początku roku w 96%. Przemysł ciężki wykonał plan produkcji III kwartału w 88%, a od początku roku w 92%. Zakłady produkcji rolnej sektora socjalistycznego gospodarują niemal na 50% całej powierzchni użytkowej. Niemal dwukrotnie wzrosła liczba spółdzielni produkcyjnych trzeciego i czwartego typu. Pogłowie zwierząt gospodarczych na dzień 28 września 1952 r. w porównaniu do stanu na 1 października 1951 r. wzrosło: bydła o 10%, trzody chlewnej o 42%, owiec o 23%. W III kwartale b.r. skupiono o 21,1% zboża więcej niż w tym samym okresie 1951 r. Plan skupu zboża wykonano w 100,2%.

Kanał Odra-Dunaj

Rząd stara się o przyspieszenie prac związanych z projektem Kanału Odra-Dunaj, gdyż jest on nieodzownym przy szybkim uprzemysłowieniu kraju, stale wzrastającym ruchu przewozowym oraz przy coraz większym zapotrzebowaniu przemysłu, rolnictwa i miast na wodę. Kanał będzie otrzymywał z Dunaju 500 mln.m³ wody rocznie z czego 50 mln.m³ przeznaczonych będzie dla celów transportowych a 150 mln.m³ dla zaopatrzenia przemysłu, miast i wsi w wodę. Pozostałe 300 mln.m³ zostanie zużyte dla nawodnienia gruntów, dzięki czemu obszar uprawy będzie znacznie większy. Kanał ma kolosalne znaczenie dla okręgu górniczego Ostrawsko-Karwińskiego, gdyż będzie on stanowił tanią drogę wodną dla transportu rudy żelaznej i innych surowców. Rząd skupił w Towarzystwie Budowy Kanału Odra-Dunaj wszystkie zainteresowane w tym władze i przedsiębiorstwa państwowe. Poprzednie plany musiano gruntownie zrewidować i dostosować je do najnowszych zdobyczy gospodarczych i technicznych. Przy planowaniu uwzględnia się radzieckie doświadczenia w dziedzinie budowy kanałów, szczególnie w dziedzinie prac nawadniających. Projekt Kanału Odra-Dunaj powstał przed 50 laty, dotychczas jednak żaden rząd nie był w stanie przezwyciężyć trudności stojących na drodze jego realizacji. Uda się to dopiero obecnemu ludowodemokratycznemu rządowi.

KOREAŃSKA REPUBLIKA LUDOWO-DEMOKRATYCZNA

Prasa koreańska doniosła o znacznej zniżce cen artykułów spożywczych. Donosi o tym gazeta "Minezżu Czoson" pisząc: "Pomimo ciężkich warunków wojennych rząd koreański przedsięwziął w tym roku szereg środków celem polepszenia zaopatrzenia mas pracujących wsi i miast w okresie zimowym. Najbiedniejsza ludność została zwolniona od podatków w naturze i od zwrotu otrzymanej w charakterze pożyczki żywności. Zwiększono racje żywnościowe rodzinom robotników i urzędników. Wszystko to doprowadziło do obniżki cen rynkowych i znacznego podniesienia dobrobytu robotników, urzędników, chłopów i ich rodzin. W Fhenianie ceny ryżu, czumizy i gaolanu obniżono trzykrotnie w porównaniu z czerwcem b.r. W samym tylko październiku ceny tych artykułów obniżyły się o 20%. Ceny artykułów powszechnego

użytku, towarów przemysłowych i odzieży spadły o 60%".

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Dalszy wzrost obrotów handlu zagranicznego w NRD

Polityka handlu zagranicznego NRD stoi w ostatnich tygodniach pod znakiem wzrastającej aktywności. Odnosi się to w pierwszym rzędzie do jak najszybszego opracowania i podpisania długoterminowych umów handlowych ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej, aby współpracę handlową tych krajów z Niemiecką Republiką Demokratyczną uczynić jeszcze ściślej niż w latach ubiegłych. Na podstawie planowo wzrastającej produkcji w NRD i w innych krajach obozu pokoju znaczny wzrost obrotów handlu zagranicznego między tymi krajami w nadchodzącym roku będzie realny i możliwy.

Cenną pomocą dla bieżących i przyszłych umów handlowych były tegoroczne Targi Lipskie, stanowiące doskonały przegląd możliwości wzrostu wymiany handlowej między zaprzyjaźnionymi krajami. Fakt, że w czasie trwania Targów suma kontraktów eksportowych, zawartych przez NRD wynosiła 457 mln. rubli, oraz że część tych kontraktów jest już wykonana, a reszta znajduje się w końcowym stadium realizacji - najlepiej świadczy o możliwościach rozwojowych handlu zagranicznego Republiki.

Doświadczenia tegorocznych Targów Lipskich oraz dotychczasowych rozmów prowadzonych między rządami NRD i krajów zaprzyjaźnionych stanowią doskonały materiał pomocniczy dla obecnych pertraktacji. Spośród ogółu zamówień, otrzymanych przez NRD w czasie Targów Lipskich, 55% stanowiły zamówienia państw o socjalistycznym systemie gospodarki. Dalsze 27% przypada na kraje zachodnio-europejskie oraz państwa zamorskie. Więcej niż w roku ubiegłym otrzymano zamówień z Anglii, Francji oraz z kilku krajów mniej rozwiniętych gospodarczo. Zamówienia kupców zachodnio-niemieckich stanowiły ok. 18% ogółu zamówień.

Nadmienić należy, że w roku bieżącym nie zawierano żadnych transakcji, które miałyby nabrać ważności dopiero w czasie późniejszym. Wymienione powyżej kontrakty eksportowe obejmują jedynie transakcje konkretne, zatwierdzone już w Lipsku przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Wewnętrzno-niemieckiego.

RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Nowa budowla rumuńskiego planu pięcioletniego

Dwa lata przed przewidzianym terminem oddano do eksploatacji nową wielką fabrykę garbników. Zakład ten będący jednym z najważniejszych obiektów rumuńskiego planu pięcioletniego zbudowany został na podstawie radzieckiej dokumentacji i wyposażony całkowicie w sprzęt wyprodukowany w kraju.

Według danych oficjalnych nowa fabryka całkowicie zaspokoi zapotrzebowanie przemysłu rumuńskiego na garbniki, które do ostatnich czasów importowano z Brazylii i Argentyny.

Zastosowanie radzieckich metod pracy

W wyniku szeroko rozpowszechnionego w całej Rumunii współzawodnictwa socjalistycznego dla uczczenia XIX Zjazdu WKP/b/ tysiące robotników opanowało radzieckie metody pracy stachanowskiej. W fabrykach bukareszteńskich 36 000 robotników stosuje metody stachanowskie. Radzieckie metody stosowane są w hutnictwie, w przemyśle lekkim i elektrotechnicznym. Robotnicy tych gałęzi wykonali przedterminowo swoje zobowiązania, podjęte dla uczczenia XIX Zjazdu WKP/b/. Plan na I połowę października wykonany został przez nich o 3-4 dni przed terminem. W bukareszteńskim przedsiębiorstwie "Dynamo" stachanowskie metody pracy opanowało 653 robotników, a dziesiątki pracowników pracy wykonuje 150-300% normy. W ciągu ostatnich 10 dni wydajność pracy w tym zakładzie wzrosła o 17%. Koszty własne produkcji obniżono o 5,3%. W wyniku zastosowania stachanowskich metod pracy znacznie podwyższone zostały wskaźniki produkcji węgla. W dniu 14 października robotnicy wydobyli pierwsze tony węgla na poczet przyszłego roku. Załoga rafinerii ropy naftowej Boldeszt zaoszczędziła dla państwa dzięki współzawodnictwu 2 509 000 lei. Wszybie naftowym Nr 844 zespół robotników wykonuje zadanie planowe w 200%. 30 brygad produkcyjnych jednej z hut w Timisoara wykonało we wrześniu zadanie przewidziane planem na rok bieżący i podniosło wydajność pracy o 40-50%. Radzieckie metody pracy stosuje 4 200 robotników reszyckiego kombinatu hutniczego, dziesiątki tysięcy robotników bukareszteńskiej fabryki maszyn im. 23 sierpnia, kombinatu hutniczego im. Georgia Dej oraz szeregu innych przedsiębiorstw.

WĘGIEŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Wykonanie planu na III kwartał

Niedawno opublikowano komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego Węgierskiej Republiki Ludowej dotyczący wykonania planu na III kwartał b.r. Przemysł fabryczny wykonał ogółem plan w 100,1%. W porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku produkcja przemysłowa zwiększyła się o 24,3%, w tym produkcja przemysłu ciężkiego - o 31%. Spółdzielnie rzemieślnicze wykonały plan na III kwartał w 108,8%. Wydobyte węgla wyniosło w porównaniu z III kwartałem ub.r. 129%, produkcja surowki - 126,2%, tokarek - 124,7%, samochodów ciężarowych - 145%, cegieł - 124,2% itd.

Sprzęt zbóż w III kwartale b.r. odbywał się szybciej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Dużą rolę odegrała tu mechanizacja rolnictwa. W roku bieżącym Państwowe Ośrodki Maszynowe oraz Państwowe Gospodarstwa Rolne dokonały sprzętu zbóż przy pomocy maszyn na obszarze dwukrotnie większym niż w roku 1951. Na dzień 30 września powierzchnia uprawna spółdzielni

produkcyjnych była o 42% większa niż w roku ubiegłym, a Państwowych Gospodarstw Rolnych o 37,5%. W III kwartale b.r. zwiększyły się obroty towarowe i obniżone zostały ceny artykułów powszechnego użytku. W okresie sprawozdawczym w porównaniu z III kwartałem ub.r. sprzedano w handlu detalicznym o 65,6% więcej szlony, o 13,1% więcej obuwia skózanego i o 13,1% więcej radioodbiorników. Znaczne sukcesy osiągnięto we wszystkich dziedzinach kultury. Wzrosła liczba uczących się, zwiększono nakłady książek, zbudowano nowe kina, biblioteki i domy kultury. W dziedzinie ochrony zdrowia publicznego zwiększono ilość szpitali, ulepszono ich wyposażenie. Wzrosła ilość żłobków dla dzieci.

Rozwój przemysłu

Przed oswobodzeniem Węgierskiej Republiki Ludowej 60% całego przemysłu krajowego koncentrowało się w stolicy kraju, Budapeszcie. Prowincja węgierska nie posiadała prawie żadnego znaczenia przemysłowego. Plan pięcioletni zmienia w sposób zasadniczy strukturę gospodarczą Węgier. Już w pierwszym roku planu, tj. w 1950 r. zagadnienie bezrobocia nie istniało. W 1951 roku węgierska produkcja przemysłowa osiągnęła 250% poziomu przedwojennego. Wzrosła stopa życiowa mas pracujących, zwiększyła się konsumpcja. Plan, który przewiduje inwestycje przemysłowe w wysokości 41 mld. forintów zmienia oblicze Węgier. W ramach planu uruchomionych zostanie 341 nowych zakładów przemysłowych. Wsie przekształcają się w miasta o charakterze wybitnie przemysłowym. W każdym komitacie, w każdym obwodzie buduje się wielkie zakłady, fabryki i inne obiekty przemysłowe. W komitacie Fejer mała niegdyś naddunajska wioska rybacka Dunapentele przekształca się obecnie w ogromny ośrodek przemysłowy Sztalinvaros - największy obiekt planu pięcioletniego. Huta im. Stalina będzie jednym z największych obiektów przemysłowych Węgier. Elektrownia "7 listopada" w Inocie będzie jednym z największych producentów energii elektrycznej. Prąd uzyskany będzie dzięki znajdującym się w sąsiednim Parpalota kopalniom lignitu. W Inocie buduje się obok obiektów przemysłowych osiedle mieszkaniowe, szkoły, domy kultury, szpitale, stadiony sportowe itd. Komlo - doniedawna mała miejscowość górską przekształca się dziś w szybkie tempo w socjalistyczne miasto przemysłowe z szeregiem nowych kopalń. Przed dwoma laty w Komlo było 4 100 mieszkańców zaś w 1954 r., przy końcu planu pięcioletniego będzie ono liczyło 13 000. W 1954 r. kopalnie w Komlo będą już produkować czterokrotnie więcej węgla niż w roku ubiegłym. Fabryka barwników zbudowana w Weszpröm wykorzystuje dla swojej produkcji produkty uboczne z pobliskich rafinerii ropy naftowej i wytwarza barwniki i farby anilinowe. W Székesfehérvár wybudowano nową fabrykę obrabiarek dla przemysłu lekkiego. W mieście Sopron pracują obecnie obok fabryki produkującej jedwab trzy nowe zakłady włókiennicze - fabryka tkanin bawełnianych, fabryka sukna i dywanów oraz fabryka tkanin wełnianych. W Kaposvar zbudowana została największa w kraju tkalnia o 14 000 wrzecion. W Zalaegerszeg powstała ogromna nowoczesna fabryka konfekcyjna. Te i szereg innych zakładów przemysłowych, powstających w różnych punktach Węgierskiej Republiki Ludowej, wykazuje jak szybkie tempo przybrało uprzemysłowienie kraju.

Europejskie kraje kapitalistyczne

Konferencja Międzynarodowych Organizacji Finansowych

We wrześniu b.r. odbyło się w Meksyku kolejne posiedzenie władz Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Międzynarodowego Funduszu Monetarnego. W ciągu ostatnich lat na konferencjach zarówno Banku jak i Międzynarodowego Funduszu coraz częściej rozlegają się głosy państw członkowskich, protestujących przeciwko bezwstydnemu wykorzystywaniu przez USA tych "międzynarodowych" organizacji dla interesów amerykańskich. W związku z tym przedstawiciele USA czuli się niejednokrotnie zmuszeni do poruszania swych zamiarów "liberalizacji" polityki obu organizacji. W szczególności odnosiło się to do ceny złota, ograniczeń dewizowych i innych zagadnień. Jednak w rzeczywistości wszystko pozostawało bez zmian. Dlatego też po ogłoszeniu zapowiedzi wspólnej konferencji Międzynarodowego Banku oraz Funduszu Monetarnego szereg gazet i osób w krajach kapitalistycznych przypuszczało, że na konferencji tej niezadowolone z polityki USA państwa członkowskie podejmą nowy i bardziej zdecydowany atak na stanowisko przedstawicieli amerykańskich.

Jak oświadczył na początku konferencji amerykański minister finansów Snyder sytuacja wielu krajów jest poważna ze względu na to, że "żyją one ponad stan". Jak wskazał minister Stany Zjednoczone wykonują "nałożone na nie obowiązki" finansując produkcję wojskową drogą podniesienia stopy podatkowej w kraju i dlatego zażądały od innych uczestników konferencji dalszego zwiększenia podatków na cele wzmożenia zbrojeń. Rzecz charakterystyczną jest, że w Meksyku rozległy się głosy protestu przeciwko polityce amerykańskiej nie tylko ze strony ich partnerów imperialistycznych jak np. Wielkiej Brytanii, Francji, Belgii, lecz ze strony krajów kolonialnych i zależnych. Np. delegat Pakistanu skrytykował działalność Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju. Zażądał on nawet zwołania nowej konferencji finansowej w celu stworzenia w miejsce Banku Funduszu takich międzynarodowych organizacji, w których "wszystkie państwa - posiadałyby "równe prawa". Przedstawiciel Pakistanu podkreślił, że w chwili obecnej kraje gospodarczo zacofane nie mają żadnego wpływu na podejmowanie uchwał Międzynarodowego Banku, lub Funduszu Monetarnego. Delegat argentyński, krytykując politykę kredytową Banku oświadczył, że monopole amerykańskie eksportując kapitał z USA mają na celu wyłącznie osiągnięcie maksymalnych zysków. Przedstawiciele szeregu krajów wystąpili z żądaniem zmniejszenia kosztu kredytów, udzielanych przez Bank. Prezes Banku Black /rzecznik finansjery USA/ oświadczył, że jest on przeciwnikiem obniżenia stopy procentowej, oraz zmniejszania funduszy rezerwowych, gdyż może to rzekomo doprowadzić do pogorszenia sytuacji finansowej kiero-

wanej przezeń instytucji. Zdając sobie sprawę, że krytyczna ocena działalności Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju ze strony wielu krajów kapitalistycznych uniemożliwi Stanom Zjednoczonym prowadzenie w przyszłości korzystnej dla monopolu amerykańskich polityki, przedstawiciele amerykańscy podtrzymali propozycję utworzenia Międzynarodowej Organizacji Finansowej". Ekonomisci burżuazyjni wysuwali również projekty utworzenia innych instytucji kredytowych. Ekonomista belgijski Serman wysunął wniosek utworzenia Europejskiego Banku Inwestycyjnego, przedstawiciele krajów gospodarczo zacofanych proponowali na konferencji w Meksyku powołanie organizacji międzynarodowej, której zadaniem byłoby utrzymanie cen surowców na określonym poziomie i nie dopuszczenie do ich spadku.

Szczególnie ostrej krytyce poddano działalność Międzynarodowego Funduszu Monetarnego. Szereg uczestników czynił wprost USA odpowiedzialne za to, że Fundusz nie odegrał "żadnej roli" i był "umierającym" w ciągu ostatnich 3-4 lat. Podkreślono przy tym, że z \$ 8 mld. kapitału zakładowego Międzynarodowego Funduszu Monetarnego wykorzystano w ciągu jego całej działalności zaledwie \$ 692 mln. tj. mniej niż 1/10 część. Uczestnicy Konferencji podkreślali w swoich przemówieniach, że jedyną dodatnią stroną działalności Funduszu było zbieranie danych statystycznych, rozmaitych informacji itd. Dużo uwagi poświęcono podjętemu przez kraje wydobywające złoto zagadnieniu podniesienia cen złota. Minister Finansów Związku Południowo-Afrykańskiego powoływał się na fakt, że podwyżka nie tylko spowoduje zwiększenie wydobycia złota lecz również przyczyni się do zwiększenia rezerw złota, co powinno sprzyjać powrotowi do stanu konwersyjności walut. Wielka Brytania usiłuje wykorzystać dla własnych interesów niezadowolenie członków Funduszu z jego działalności. W szczególności podtrzymując żądania podniesienia ceny złota ma ona nadzieję poprawienia swej krytycznej sytuacji kosztem zwiększenia wpływów dolarowych, Związku Południowo-Afrykańskiego, Australii i innych wydobywających złoto krajów Imperium Brytyjskiego. Według obliczeń pisma angielskiego "Banker" nawet przy nieznacznym podniesieniu ceny złota w dolarach, Wielka Brytania nie będzie miała deficytu dolarowego i nawet powstanie "nadmiar" dolarów, który przeznaczony będzie na zwiększenie rezerw dewizowych. Stanom Zjednoczonym udało się narazie obronić swoje stanowisko w kwestii ceny złota, ale możliwe, że nowy rząd amerykański - według przypuszczeń pisma angielskiego "Statist" - zgodzi się na żądanie innych państw. Odpowiadając na krytykę działalności Międzynarodowego Banku i Funduszu Monetarnego dyrektor Funduszu oświadczył, że operacje Funduszu będą się odbywały w sposób bardziej racjonalny, w szczególności zacieśni się więzy między Europejską Unią Płatniczą a Funduszem. Pierwszym krokiem w tym kierunku jest udzielenie przez Fundusz pożyczki Belgii dla sfinansowania jej kredytów udzielonych Europejskiej Unii Płatniczej. Na konferencji wysuwano projekt włączenia do Europejskiej Unii Płatniczej krajów Ameryki Łacińskiej i innych państw, posiadających rozgałęzione stosunki handlowe z Europą Zachodnią. Podkreślono przy tym konieczność przeciągnięcia niewykorzystanych środków Międzynarodowego Funduszu Monetarnego celem finansowania działalności tej Unii.

Konferencja w Meksyku wykazała dalszy wzrost sprzeczności między USA i innymi krajami członkami Banku i Funduszu. Wielka Brytania usiłuje wykorzystać tą sytuację żądając od USA podjęcia w 1953 r. anglo-amerykańskich rokowań w sprawach finansowych i ekonomicznych. Jak podaje belgijska gazeta "Agence Economique et Financiere" Truman uznał przeprowadzenie takich rokowań za niezbędne i wyraził przypuszczenie, że nowy rząd amerykański je podejmie.

Wielka Brytania rozpoczęła już w tym kierunku przygotowania. Charakterystyczną jest nieobecność na konferencji w Meksyku Butlera, angielskiego ministra finansów, który zajął się zagadnieniem, mającej się odbyć konferencji premierów Commonwealth'u. Na konferencji Anglia będzie usiłowała zjednoczyć wokół siebie inne kraje zachodnio-europejskie, by w czasie rokowań brytyjsko-amerykańskich zażądać od USA zmiany polityki i władz Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Międzynarodowego Funduszu Monetarne.

Wzmoczenie sprzeczności w obozie kapitalistycznym

Pismo amerykańskie "Wall - Street Journal" donosi, że fakt powstania "Europejskiej Unii Węgla i Stali", utworzonej przez 6 krajów, które przyjęły "plan Schumana" wywołuje zaniepokojenie angielskich przemysłowców węglowych i stalowych, którzy obawiają się wzrostu konkurencji ze strony tych państw. Pismo podkreśla, że państwa należące do Unii zrewidują prawdopodobnie taryfy celne ustalone przez GATT i zniosą cła na węgiel i stal nie udzielając jednak tych ulg innym krajom, w szczególności zaś Wielkiej Brytanii. Może to - pisze dalej pismo - odbić się niekorzystnie na eksporcie węgla brytyjskiego do krajów, które weszły w skład Unii. Według obliczeń "Wall - Street Journal" Wielka Brytania wywozła do tych krajów w ciągu pierwszych 8-miu miesięcy około 1,8 mln. ton węgla, co stanowi ponad 1/4 dostaw węgla brytyjskiego zagranicę. Jak wiadomo - stwierdza pismo - Wielka Brytania kładzie wielki nacisk na zwiększenie eksportu węgla w celu pokrycie swojego zadłużenia wobec krajów europejskich. Następnie wskazuje się na niebezpieczeństwo faktu, że w najbliższej przyszłości Włochy i inne kraje będą uważały za korzystniejszy zakup węgla zachodnio-niemieckiego niż brytyjskiego. Pismo stwierdza, że nowa Unia stanie się poważnym konkurentem Wielkiej Brytanii, gdyż "USA okazały gotowość udzielenia Unii pomocy finansowej a Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju przeznacza dla niej \$ 200 mln."

A U S T R I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Austriacki Centralny Urząd Statystyczny opublikował cyfry dotyczące handlu zagranicznego Austrii w miesiącu sierp-

niu b.r. Zgodnie z tymi danymi, import wynosił 986 mln.sh., eksport zaś 822 mln., a ujemne saldo bilansu handlowego 164 mln.sh. W porównaniu do m-ca lipca import wzrósł o 48 mln.s., eksport zaś spadł o 7 mln.s. Import w ramach Planu Marshalla, który wynosił w lipcu 170 mln.s. w sierpniu spadł do 83 mln.s. W tegorocznych statystykach austriackiego handlu zagranicznego miesiące kwiecień i lipiec wyróżniają się najwyższymi obrotami. Saldo ujemne bilansu handlowego w okresie pierwszych ośmiu miesięcy bieżącego roku wynosi 1535 mln.s.; w tym okresie czasu - według ostatnich danych Austriackiego Banku Narodowego wpływy z ruchu turystycznego dały zaledwie 614 mln.s.

Postępowa prasa austriacka, dając wyraz opinii szerokich kół gospodarczych, pisze, że przyczyny spadku austriackiego wywozu i wzrostu deficytu bilansu handlowego tkwią w jednostronnym nastawieniu austriackiego handlu zagranicznego na USA i kraje zmarshallizowane. USA zaś usiłują wpłynąć na zahamowanie dopływu towarów produkcji austriackiej na rynki wschodniej Europy. Z drugiej strony, USA i kraje zachodnio-europejskie, które przeżywają kryzys zbytu własnej produkcji towarowej starają się nie dopuszczać towarów z Austrii na swoje rynki. "Oesterreichische Zeitung", organ partii ludowej, stwierdza, że stały spadek wywozu poważnie trwoży koła gospodarcze: austriacka delegacja oświadczyła na konferencji Międzynarodowej Izby Handlowej w Paryżu, że Austria będzie rozwijać handel z krajami wschodniej Europy, jeśli USA nie obniżą nadzwyczaj wysokich taryf celnych. "Oesterreichische Volksstimme" pisała niedawno, że Austria wywozi do zbrotleniowych ośrodków zachodnio-europejskich po dumpingowych cenach żelazo, stal, magnezyt i inne ważne surowce, tracąc na tym co miesiąc setki milionów szylingów. W roku ubiegłym na takiej sprzedaży surowców Austria straciła 4 320 mln.szyl. Z rozkazu USA, z krajów zachodnich importuje Austria towary po cenach znacznie wyższych, niż ceny bojkotowanych przez rząd towarów wschodnio-europejskich. Według najskromniejszych obliczeń, w roku 1951 straty Austrii wskutek dyskryminacji handlu ze Wschodem wyrażają się kwotą 3 100 mln. szylingów. O konieczności szukania przez Austrię nowych rynków świadczy niedawna decyzja Austriackiej Rady Ministrów skierowania misji handlowej na Daleki Wschód dla wznowienia eksportu austriackiego w tamtym kierunku. Terenem działalności misji ma być Burma, Indonezja Thailand i Filipiny, przy czym, Austria ofiarowuje swoje usługi przy budowie urządzeń nawadniających, elektrowni itp., jak również w zakresie dostaw taboru i sprzętu kolejowego.

Ostatnio daje się zauważyć pewne ożywienie stosunków handlowych między Austrią a Płd.Ameryką np. podpisanie układu handlowego z Brazylią. W roku 1951 import Austrii z Brazylii, wynosił 81 mln.szylingów, a eksport 145 mln.s., zaś w ciągu pierwszych 7 miesięcy b.r. import spadł do 66 mln.s., a eksport do 57 mln.s. Podpisane w Rio porozumienie handlowe ustala ogólny volumen obrotów na okres 15 miesięcy, tj. do końca 1953 r. na 46 mln. przy całkowitym zrównoważeniu eksportu i importu. Austria na sprowadzać z Brazylii kawę, wełnę, bawełnę i rudy, a eksportować papier, celulozę, stal, maszyny, wyroby stalowe i przedmioty.

Niemcy zachodnie ustaliły na import z Austrii kwotę 18,7 mln.DM, za którą mają być sprowadzane: blacha w arkuszach, szlachetna stal oraz papier.

O wykorzystywaniu bogactw naturalnych Austrii przez kraje marshallowskie świadczy niedawno zawarta umowa między przedstawicielami przemysłu wojennego Wielkiej Brytanii a austriackimi Zjednoczonymi Zakładami Hutniczymi w Linzu, mocą której Zakłady w Linzu sprzedają Wielkiej Brytanii 360 tys.ton surowki stali. Komentując ten fakt, demokratyczna prasa Austrii podkreśla, że Zakłady w Linzu sprzedają po cenach dumpingowych prawie całkowitą swoją produkcję roczną, podczas gdy austriacki przemysł maszynowy oraz przemysł produkcji artykułów powszechnego użytku odczuwają ogromny brak surowki i stali. Transakcja ta jest dalszym krokiem na drodze pogorszenia pokojowej produkcji Austrii w interesie przygotowań wojennych agresywnego bloku atlantyckiego. Niezależnie od tego, jest jeszcze o tyle niekorzystna dla gospodarki austriackiej, że dotyczy eksportu surowca, podczas gdy - zdaniem szwajcarskiego tygodnika "Wirtschaftliche Mitteilungen" interes gospodarczy Austrii bezwzględnie wymaga obniżenia eksportu surowców, które w samej Austrii mogą być przerabiane na wysokowartościowe produkty i wzmoczenia wywozu towarów gotowych.

Omawiając dalej możliwości rozwoju wymiany handlowej między Austrią i Szwajcarią, cytowane powyżej pismo podkreśla korzystny rozwój tej wymiany do chwili obecnej. Z roku na rok wymiana ta się powiększa i już w roku 1950 przekroczyła poziom przedwojenny o 10%. W szeregu odbiorców towarów austriackich Szwajcaria stoi na szóstym miejscu, zaś w szeregu dostawców Austrii - na czwartym. W przekroju miesięcznym roku ubiegłego wymiana towarowa między Austrią i Szwajcarią wynosiła 50 mln.s. po stronie importu do Austrii i 49 mln.s. po stronie eksportu. Według otrzymanych ostatnio danych Centralnego Urzędu Statystycznego, saldo bilansu handlowego Austrii było we wrześniu niespodziewanie dodatnie. Import wyniósł 854 mln.s., eksport - 924 mln.s., dodatnie saldo - 70 mln.s.

Dostawy w ramach planu Marshalla miały wartość 92 mln.s., tj. 9,7% ogólnego importu. W porównaniu z sierpniem import spadł o 133 mln.s. a eksport wzrósł o 100 mln.s. W porównaniu z 3-ma kwartałami 1951 handel zagraniczny w 3-ch kwartałach 1952 r. kształtował się następująco: dostawy marshallowskie w odsetku ogólnego importu - 19,9% /1951 r./, 15,4% /1952 r./, eksport w odsetku od importu ogólnego - 84,4% /1951 r./, 84,0% /1952 r./. Wobec tego deficyt bilansu handlowego w 1951 r. wyniósł 18,4% eksportu a w 1952 r. wyniósł 19,1% eksportu. Nie osiągnięto więc spodziewanego szybkiego wzrostu eksportu jednak stosunek eksportu do importu pozostał niezmienny mimo znacznego zmniejszenia się importu marshallowskiego.

Produkcja

Sprawozdanie Austriackiego Instytutu Badań Gospodarczych wykazuje, że przeżywany obecnie przez gospodarkę austriacką kryzys pogłębia się. Według danych Instytutu za okres od czerwca roku 1951 do czerwca 1952 r. produkcja towarów masowej konsumpcji spadła o 25%, a produkcja obuwia w czerwcu b.r. była o 35%

niższa niż w czerwcu roku ubiegłego. Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej spadł w lipcu b.r. w porównaniu z czerwcem o 4,4%. We wszystkich gałęziach przemysłu tekstylnego nastąpił wybitny spadek produkcji. Według informacji Instytutu istnieją zamierzenia, aby w obliczu trudności zbytu produkcji włókienniczej, zmniejszyć ją o 50%. Od początku roku 1952, spośród ogólnej liczby 80 000 osób zatrudnionych w przemyśle włókienniczym /w 1936 r. - 52 000, w 1946 r. - 28 000/ musiano zwolnić 9 000 osób, a około 14 000 pracowało w skróconym dniu. Spadły również cyfry zużycia surowców: np. zużycie bawełny w styczniu 1952 r. wynosiło 1822 ton, w czerwcu natomiast - 1122 ton, wełny - styczniu 500 ton, w czerwcu - 370 ton. Nie mniej wyraźny jest również spadek eksportu artykułów włókienniczych, który w ciągu pierwszych pięciu miesięcy b.r. wynosił zaledwie 40% odpowiedniego okresu roku poprzedniego. Przyczyną tego spadku są ograniczenia importowe państw będących odbiorcami Austrii /Francja, Anglia, Australia, Indie, Ameryka Południowa/, oraz podwyższenie ceł w Norwegii, Irlandii i Pakistanie. Do tego dochodzi jeszcze moment cen eksportowych austriackich, które od stycznia ub.r. wzrosły o 63%, podczas gdy w tym samym okresie ceny eksportowe tekstylii w Szwajcarii, zwiększyły się o 12%, a w Anglii o 39%. Z tej przyczyny eksport towarów austriackich może być dokonywany tylko po cenach dumpingowych, co również nie wpływa dodatnio na rozwój przemysłu włókienniczego.

W ciągu miesiąca września wytwórczość przemysłu spożywczego spadła o 7,4%. Przejawy kryzysu dają się zauważyć również w innych gałęziach produkcji austriackiej m.in. produkcja elektrotechniczna spadła w czerwcu w porównaniu z majem o 7,6%.

Narzucone Austrii przez imperialistów anglo-amerykańskich prze-stawienie jej gospodarki na tory wojenne i brak surowców dla gałęzi przemysłu cywilnego - prowadzą do likwidacji produkcji w przedsiębiorstwach wytwarzających towary powszechnej konsumpcji i do wzrostu bezrobocia. Fakt ten musieli stwierdzić nawet działacze polityczni partii prorządowych.

Niewątpliwie przyczyną zahamowania działalności pokojowych gałęzi przemysłu austriackiego jest również pierwszeństwo stosowane przez banki austriackie przy finansowaniu firm trudniących się budową obiektów militarnych w zachodniej Austrii. Firmy te mają otrzymywać surowce takie jak cement i żelazo po cenach znacznie niższych od cen rynkowych oraz mają być zwolnione od podatku obrotowego. Jak donosi "Oesterreichische Volksstimme" ogólna suma kosztów, które Austria ma ponieść w związku z realizowaniem planów budowy sięga około 1 mld.s. Jak donosi gazeta "Arbeiter Zeitung" przewodniczący Zw.Zaw. Pracowników Przemysłu Tekstylnego i Skórzanego, prawicowy socjalista Frühwirt - występując na posiedzeniu zarządu tego związku przyznał, że przemysł tekstylny i skórzany Austrii przeżywa ciężki kryzys. W chwili obecnej znajduje się bez pracy ok. 20 tys. włókienników i pracowników przemysłu skórzanego oprócz tego ok. 12,5 tys. osób pracuje skróconą ilość godzin w tygodniu.

Finanse

Dyrektor austriackiego Instytutu Badań Gospodarczych przyznał niedawno, iż obecna polityka gospodarcza Austrii prowadzi świadomie do inflacji. Zamieszona dewaluacja szylinga do poziomudotychczasowego kursu premiewego /1 \$ 26 s./ ma wpłynąć na ożywienie eksportu austriackiego.

Przewartościowanie waluty pociągnie jednak za sobą wzrost kosztów utrzymania, na które wpłynie w pierwszym rządzie podrożenie sprowadzanych środków żywnościowych, których wartość ma wzrosnąć do około 525 mln.s. Aby zachować na pewnym poziomie koszty utrzymania, rząd musiałby subwencjonować importowane środki żywnościowe sumą wynoszącą około 500 mln.s., na które nie znajduje źródła pokrycia wobec deficytu gospodarki i niemożliwości dalszego podwyższania podatków.

Stopa życiowa koszty utrzymania

W wyniku stopniowej likwidacji wytwórczości przedmiotów powszechnego użytku oraz bojkotu handlu z krajami Wschodu, bezrobocie w Austrii nadal wzrasta. Według oficjalnych danych Ministerstwa Ubezpieczeń Społecznych, w końcu miesiąca września b.r. ilość bezrobotnych w kraju wynosiła 116 279 to jest o 73% więcej niż w roku ubiegłym. Dziennik "Wahrheit" doniósł w drugiej połowie października, że dyrekcja fabryki "Wagner Büro A.G." w Grazu zawiadomiła o zwolnieniu 60 robotników, przewidując jednocześnie zwolnienie dalszych 280. W tych dniach zostało wyrzucone na bruk ponad 100 osób pracujących w Zakładach Szlifiarskich "Rappold" w Seebach w Karyntii. Według oficjalnych danych w tej chwili w Tyrolu 4 205 osób nie posiada pracy. W związku z zakończeniem sezonu budowlanego spodziewany jest wzrost bezrobotnych w tej gałęzi przemysłu do 15 000 osób. W końcu września b.r. ilość bezrobotnych w Styrii wzrosła w porównaniu z wrześniem ub.roku o 90%, a w Górnej Austrii w tym samym czasie ilość bezrobotnych wzrosła dwukrotnie. Jednocześnie zaś wzrastają koszty utrzymania. Opublikowana przez "Wiener Börsenkurier" tabelka wzrostu wskaźników cen artykułów pierwszej potrzeby i usług w połowie miesiąca września 1938 r. = 100/:

<u>Środki żywnościowe</u>	
ziemniaki	- 1083
fasola	- 1333
jaja	- 1000
cielęcina	- 964
kiełbasa	- 857
mięso wieprzowe	- 853
masło	- 743
mąka, chleb,	
cukier i	
smalec	- 500 - 600

<u>Odzież</u>	
garnitur męski	- 1467
obuwie	- 900

<u>Użytki</u>	
tytoń	- 833
kawa słodowa	- 818
wino	- 800
papierosy	- 500

<u>Usługi</u>	
opłaty pocztowe	- 625
opłaty tramwajowe	- 371
kino	- 350

B E L G I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Nawiązując do informacji podanych w Nr 40/75 "WHZ" podajemy komentarze agencji "Agefi" odnośnie kształtowania się sktury geograficznej handlu zagranicznego Unii Belgijsko-Luksemburskiej w sierpniu b.r.

W obrotach ze Stanami Zjednoczonymi daje się zauważyć pewne zmniejszenie wartości importu /1 208 mln.fr.b..w porównaniu do 1 259 w lipcu jak również i eksportu /592 mln.fr.b. w porównaniu do 693 mln.fr.b. w lipcu/. Ogółem ujemne saldo obrotów wyniosło 616 mln.fr.b. w porównaniu do 566 w miesiącu ubiegłym.

Odnosnie obrotów z Holandią, ciekawe jest, że po raz pierwszy od dłuższego czasu bilans handlowy Belgii był ujemny /- 110 mln.fr.b./ wskutek poważnego zmniejszenia eksportu do Holandii /1 152 mln.fr.b. w porównaniu do 1 505 w miesiącu poprzednim/. Wymiana handlowa z Wielką Brytanią dała w miesiącu sierpniu b.r. saldo dodatnie /+ 186 mln.fr.b./ o wiele mniejsze niż w miesiącu poprzednim /+ 397 mln.fr.b./ w wyniku znacznie niższego eksportu belgijskiego do tego kraju /832 mln.fr.b. w sierpniu w porównaniu do 1 153 mln. w lipcu/.

W obrotach z Francją Belgia ma w dalszym ciągu saldo ujemne; import jej wynosił w m-cu sierpniu 860 mln.fr.b. eksport natomiast 513 mln.fr.b., w wyniku czego saldo na niekorzyść Belgii wyniosło 347 mln.fr.b.

Jeżeli idzie o Niemcy zachodnie, ujemne saldo Belgii trwa od roku 1950. W bieżącym roku ulega ono wprawdzie lekkiemu zmniejszeniu tym nie mniej w sierpniu wynosiło jeszcze 100 mln.fr.b.

We wrześniu b.r. ogólny import Belgii wynosił 10 433 mln.fr.b., co stanowi wyraźną zwyżkę w porównaniu do importu sierpniowego wynoszącego 8 959 mln.fr.b. Dzięki jednak jednoczesnemu wzrostowi eksportu, wynoszącego we wrześniu 9 698 mln.fr.b. w porównaniu do 7 816 mln.fr.b. w sierpniu, ujemne saldo obrotów handlowych Belgii, wynoszące w sierpniu 1 143 mln.fr.b., zmniejszyło się we wrześniu do 735 mln.fr.b.

Zestawienie najważniejszych grup towarów importowanych przez Belgię w miesiącach sierpniu i wrześniu przedstawia się jak poniżej:

	sierpień 1952 r.	wrzesień 1952 r.
	/w mln.fr.b./	
produkty pochodzenia roślinnego	1 134	1 230
produkty pochodzenia mineralnego	1 677	1 688

artykuły włókiennicze	1 047	1 243
metale i wyroby metalowe	1 191	1 205
maszyny i aparaty	901	1 037

Produkcja

W pierwszych siedmiu miesiącach roku 1952 wskaźnik produkcji przemysłowej Belgii spadł do 121,1 punktów /1936 = 100/ w porównaniu do 124,3 w odpowiednim okresie ubiegłego roku i 125,7 punktów w całym roku 1951. Zmniejszenie się produkcji w okresie ostatniego lata przypisywane jest okresowi urlopów letnich. Wskaźnik produkcji wynosił w czerwcu 119,5 punktów, w lipcu 114,5 punktów a więc był najniższy w miesiącach letnich bieżącego roku.

W kołach przemysłowych ostro krytykowane są belgijskie ograniczenia eksportowe, przy czym zwraca się uwagę na to, że w kraju żyjącym właściwie z eksportu, jakim jest Belgia, tego rodzaju polityka może odbić się bardzo niekorzystnie na gospodarce. Szczególne zaniepokojenie daje się zauważyć wśród belgijskich producentów węgla, ponieważ wielu odbiorców zagranicznych belgijskiego węgla, na skutek zastosowanych przez Belgię ograniczeń eksportowych, zaczęło się zaopatrywać na innych rynkach, jak Polska, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone.

Produkcja stali w Belgii osiągnęła w trzech pierwszych kwartałach bieżącego roku 3 687 600 ton, przy przeciętnej produkcji miesięcznej 409 733 ton, to jest o 8 000 ton mniej niż średnia miesięczna analogicznego okresu ubiegłego roku. W miesiącach lipcu i sierpniu produkcja stali uległa spadkowi na 346 000 ton i 338 000 ton, co może być przypisywane okresowi letnich urlopów.

Belgijski przemysł metalowy wykazuje w pierwszych siedmiu miesiącach bieżącego roku lekką zwyżką produkcji ok. 4 078 mln.fr.b. miesięcznej w porównaniu z 3 830 mln. średniej miesięcznej roku 1951 i 2 896 mln. w roku 1950. Jak dotychczas niedostateczną ilość zamówień dla przemysłu na skutek polityki ograniczenia importu stosowanej przez szereg krajów europejskich, wyrównywano produkcją zbrojeniową. Spowodowało to zmianę struktury produkcji tego przemysłu. W porównaniu z drugim półroczem roku 1951 produkcja drutu, gwoździ, sworzní, wyrobów walcowanych oraz galwanizowanej blachy zmalała w pierwszym półroczu 1952 r. o ponad 25%. To samo można powiedzieć o wyrobach emaliowanych, galwanizowanych i żelaznych częściach pieców.

Wskutek znacznego spadku cen została ograniczona o 35% produkcja papieru; produkcja miesięczna przemysłu skórzanego spadła w siedmiu pierwszych miesiącach bieżącego roku w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego o 35 ton do wysokości 645 ton. Belgijskie fabryki cementu wyprodukowały w pierwszych siedmiu miesiącach bieżącego roku 2 381 000 ton cementu w porównaniu do 4 332 000 ton w całym roku 1951 i 3 396 000 w roku 1950.

Znaczny spadek w ciągu I półrocza 1952 r. wykazuje również belgijska produkcja artykułów włókienniczych. Np. średnia miesięczna produkcja tkanin bawełnianych spadła z 6 590 ton w roku 1951 do 4 901 ton w I półroczu 1952. Produkcja tkanin

x/ Zapasy węgla na dzień 11.V.52 wynosiły 1,66 mln. ton w porównaniu do 1,26 mln. ton na koniec czerwca i 446 000 ton na koniec marca b.r.

wielnianych spadła z 2 084 ton do 1 476, oraz tkanin jedwabnych - z 270 do 159 ton w tych samych okresach czasu.

Ten spadek cywilnych gałęzi produkcji przemysłu belgijskiego świadczy między innymi o przestawieniu gospodarki belgijskiej na tony remilitaryzacji kraju.

F i n a n s e

Agencja "Agefi" podała opublikowany przez belgijską radę ministrów projekt budżetu zwyczajnego na rok 1953. Zgodnie z nim dochody wynosić mają 77,5 mlrd.fr.b., podczas gdy wydatki są przewidziane w wysokości 76 mlrd.fr.b.; spodziewana nadwyżka dochodów nad wydatkami, wynosząca 1 1/2 mlrd.fr.b. Wydatki zbrojeniowe budżetu zwyczajnego i nadzwyczajnego, którego szczegóły nie zostały jeszcze opublikowane mają wynieść ogółem 23 do 24 mlrd.fr.b.

Rozliczenia Belgii z poszczególnymi państwami w ramach Europejskiej Unii Płatniczej przedstawiały się we wrześniu następująco:

	Niedobory - nadwyżki + we wrześniu 1952	Sytuacja ogólna od początku istn. Unii do września 1952 r. łącznie
Holandia	- 278	+ 18 377
Wielka Brytania .	- 207	+ 12 421
Francja	+ 212	+ 4 559
Dania	+ 153	+ 3 706
Norwegia	+ 96	+ 2 881
Szwecja	- 63	+ 2 533
Turcja	+ 144	+ 2 025
Austria	+ 13	+ 1 740
Grecja	+ 47	+ 1 476
Portugalia	+ 63	+ 1 414
Szwajcaria	- 79	- 5 110
Niemcy zachodnie	+ 259	- 4 515
Włochy	- 44	- 526

Ogółem saldo dodatnie Belgii w EPU za wrzesień wynosiło 316 mln.fr.b. § 6,3 mln., zaś za okres od początku istnienia Unii do końca września b.r. - 41,329 mln.fr.b. Jak wiadać więc z salda za wrzesień, wysiłki Belgii mające na celu zmniejszenie swoich należności w EPU dały wyniki jedynie w sierpniu, kiedy Belgia miała po raz pierwszy saldo ujemne, wynoszące § 6,5 mln. a osiągnięte dzięki usilnemu ograniczeniu eksportu do krajów EPU i popieraniu importu z tych krajów.

Wskaźniki cen hurtowych na koniec września b.r. w porównaniu z końcem sierpnia przedstawiały się jak następuje /gru-dzień 1949 = 100/:

	Koniec sierpnia 1952	Koniec września 1952
produkty pochodzenia zależnego	410	403

produkty pochodzenia		
roślinnego	457	482
tłuszcze	392	387
produkty mineralne	464	462
produkty chemiczne	329	329
skóry	285	259
kauczuk	355	360
drzewo	605	605
papier	426	420
artykuły włókiennicze	402	400
materiały budowlane	443	443
metale	476	477

Problemy Beneluxu

Prasa belgijska poświęca wiele miejsca odbytej w Le Zoute w dniach 14 - 15 października konferencji państw Beneluxu, w której wzięły udział delegacje trzech krajów członkowskich w osobie 18 ministrów. Przedmiotem konferencji był cały szereg sprzeczności ekonomicznych jakie nagromadziły się między państwami Beneluxu w czasie trwania Unii. Najważniejszą z nich jest wzrastająca konkurencja holenderska, która z powodu niższych kosztów produkcji w Holandii, zagraża przemysłowi belgijskiemu.

Konferencja zwołana została na skutek licznych skarg wysuwanych pod adresem przemysłu holenderskiego przez przemysłowców belgijskich. Na konferencji przedstawiciele Belgii żądali w pierwszym rzędzie wprowadzenia zarządzeń ochronnych na rzecz przemysłu belgijskiego zagrożonego konkurencją holenderską. Belgowie domagali się ponadto zrównania płac holenderskich z belgijskimi, które jak dotąd - są o ok. 35% wyższe od płac holenderskich. Dalsze żądania dotyczyły skoordynowania gospodarczej polityki wewnętrznej i zagranicznej państw Beneluxu.

W wyniku konferencji nie znaleziono jednak żadnych konkretnych środków przewyciężenia istniejących trudności. Jedynym pozytywnym rezultatem konferencji było powołanie specjalnej komisji, której zadaniem ma być zbadanie podstawowych czynników polityki cen i płac w państwach Beneluxu. Druga specjalna komisja ma zbadać trudności w "zagrożonych" zdaniem Belgów - gałęziach przemysłu belgijskiego: tytoniowym, skórzanym, papierniczym, meblarskim i częściowo włókienniczym, oraz podać możliwości rozwiązania tych trudności. Postanowiono również po upływie ok. 6 tygodni zorganizować drugą konferencję państw Beneluxu w Hadze, która rozpatrzyłaby wyniki badań przeprowadzonych przez komisje.

F R A N C J A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty zagraniczne Francji, które w sierpniu b.r. po raz pierwszy od marca 1951 r. osiągnęły nieznaczne saldo po-

datnie, we wrześniu b.r. wykazały deficyt w wysokości 5,9 mlrd.fr.fr. Podczas gdy wymiana z posiadłościami zamorskimi przyniosła we wrześniu nadal saldo dodatnie, to obrót z właściwą zagranicą, miarodajny dla określenia rozwoju handlu zagranicznego Francji, wykazał deficyt w wysokości 21,2 mlrd. fr.fr. wobec 15,2 mlrd.fr.fr. w sierpniu i 30,6 mlrd.fr.fr. w lipcu b.r. Do powyższych cyfr deficytu handlowego wliczone zostały "bezpłatne" dostawy z USA w ramach planu Marshalla i programu pomocy gospodarczej, które w pierwszej połowie 1952 wyniosły średnio miesięcznie 12,7 mlrd.fr.fr. wobec przeciętnej miesięcznej 13,3 mlrd.fr.fr. w 1951 r. Francuski import łączny wzrósł we wrześniu do 112,7 mlrd.fr.fr. /wobec 103,5 mlrd.fr.fr. w sierpniu/, przy czym import z właściwej zagranicy osiągnął 84,1 /80,3/ mlrd.fr.fr., a z posiadłości zamorskich - 28,6 /23,2/ mlrd.fr.fr. Na wzrost importu we wrześniu wpłynął przede wszystkim zwiększony wwóz surowców. Łączny eksport podniósł się do 106,8 /105,0/ mlrd.fr.fr. co nastąpiło jednak wyłącznie dzięki zwiększeniu wywozu do posiadłości zamorskich do 43,9 /39,9/ mlrd.fr.fr., podczas gdy wywóz do właściwej zagranicy spadł, osiągając 62,9 /65,1/ mlrd.fr.fr.

Głównymi artykułami importu francuskiego we wrześniu były /w mlrd.fr.fr./: surowce włókiennicze - 15,3 /wobec 9,4 w sierpniu b.r./; produkty naftowe - 14,4 /18,3/; produkty roślinne z wyłączeniem zbożowych - 12,7 /10,0/; artykuły spożywcze, napoje, tytoń - 12,6 /10,6/. Głównymi artykułami eksportu były /w mlrd.fr.fr./: produkty mineralne - 13,2 /13,1/; metale pospolite 12,4 /11,9/; tkaniny i inne artykuły włókiennicze - 8,5 /8,1/ maszyny i aparaty - 7,5 /7,9/; artykuły chemiczne - 6,1 /5,5/.

Łączny import Francji w ciągu pierwszych 9 miesięcy b.r. wyniósł 1229,7 mlrd.fr.fr. /wobec 1169,0 mlrd.fr.fr. w analogicznym okresie 1951 r./, eksport zaś - 1044,1 /1087,4/ mlrd. fr.fr., w wyniku czego ujemne saldo bilansu handlowego w tym okresie wzrosło do 185,6 /81,6/ mlrd.fr.fr. Z tego, w obrocie z właściwą zagranicą, przy zwiększonym imporcie - 964,6 /926,3/ mlrd.fr.fr. i zmniejszonym imporcie - 599,0 /702,2/ mlrd.fr.fr. deficyt osiągnął 365,6 /224,1/ mlrd.fr.fr.

Kształtowanie się francuskiego bilansu handlu zagranicznego przedstawiało się następująco /w mlrd.fr.fr./:

Obroty łączne:

	import	eksport	saldo
1951r. I półr. x/	128,0	122,9	- 5,1
II półr. x/	139,8	123,5	-16,3
1952r. I półr. x/	148,9	120,9	-28,0
lipiec	120,1	106,7	-13,4
sierpień	103,5	105,0	+ 1,5
wrzesień	112,7	106,8	- 5,9

z tego z właściwą zagranicą:

	import	eksport	saldo
1951r. I półr. x/	100,3	81,4	-18,9
II półr. x/	111,7	74,1	-37,6
1952r. I półr. x/	117,7	67,9	-49,8

x/średnia miesięczna

lipiec	94,2	63,6	-30,6
sierpień	80,3	65,1	-15,2
wrzesień	84,1	62,9	-21,2

W związku z deficytem wrześniowym, francuskie pismo "L'Economic", podkreśla ciągle brak równowagi w obrotach zagranicznych i niepomyślnie perspektywy na tym odcinku życia gospodarczego. Mimo bowiem zastosowanych z początkiem bieżącego roku restrykcji importowych, średnia miesięczna wwozu w roku bieżącym wzrosła do 107,2 mlrd.fr.fr. wobec 102,9 mlrd.fr.fr. Jednocześnie trwa w bieżącym roku stopniowe kurczenie się eksportu. Pogłębia się również deficyt w stosunku do EPU. Szczególnie niepokojącym dla Francji jest w chwili obecnej brak widoku na jakąkolwiek poprawę eksportu. Spada wywóz samochodów, a eksport artykułów włókienniczych obniżył się w ciągu 9-ciu miesięcy b.r. do 75,7 mlrd.fr.fr. ze 143,5 mlrd.fr.fr. w analogicznym okresie 1951 r. - czyli o 50%. Podobnie przedstawia się sytuacja jeśli chodzi o wywóz artykułów przemysłu maszynowego i metalowego. Ostatnio M.Metral, przewodniczący Generalnej Federacji Przemysłu Maszynowego i Metalowego podkreślił trudności na jakie napotyka przemysł francuski, zwłaszcza na rynkach zagranicznych.

Zwrócił on uwagę na ostry spadek ilości posiadanych zamówień przez przemysł maszynowy co spowoduje dotkliwy spadek eksportu od listopada b.r. Już z początkiem roku spadł bardzo eksport wyrobów metalowych i maszyn. Zanotowano spadek 20% volumenu w okresie 8-miu miesięcy 1952 r. w porównaniu z odpowiednim okresem roku 1951. Zmniejszenie się wywozu jest w znacznym stopniu wynikiem wzrostu kosztów produkcji we Francji w ciągu ostatnich dwu lat - wzrostu wyższego niż w innych krajach. Rządowe subsydia eksportowe okazały się niewystarczające.

"L'Economic" stwierdza dalej, że dotychczasowe subsydiowanie eksportu ze strony rządu nie było wystarczające, wobec czego nie mogło przynieść oczekiwanych rezultatów. Nie są również wystarczające subsydia eksportowe przewidziane preliminarzem budżetowym na rok 1953 w wysokości 30 mlrd.fr.fr. wobec potrzeb w tym względzie, wynoszących 42 mlrd.fr.fr. Zdaniem pisma, aby osiągnąć poprawę bilansu handlowego i umożliwić trwałą zdolność importowania niezbędnych dla gospodarki francuskiej surowców, należy w pierwszym rzędzie obniżyć ceny własnych towarów eksportowych, które dzięki temu będą mogły skutecznie walczyć z konkurencją na rynkach zagranicznych.

Rząd francuski zapowiedział podjęcie kroków celem ułatwienia wymiany handlowej pomiędzy Francją i krajami OEEC. W najbliższych 6-ciu miesiącach kwoty importowe dla krajów OEEC ogłaszane będą na cały okres półroczny zamiast jak dotychczas kwartalnie. Koła zwykle dobrze poinformowane twierdzą, że Francja podjęła te kroki ze względu na niezadowolenie Włoch i Szwajcarii i że w nowym programie przeznaczono do dyspozycji francuskich importerów \$ 130 mln. miesięcznie.

Miesięczne kwoty w III kwartale 1952 r. wynosiły \$ 125 mln. wobec \$ 130 mln. - w II kwartale i \$ 140 mln. w I kwartale b.r. Nowy program 6-ciomiesięczny przewiduje miesięczny wwóz surowców i artykułów zasadniczych za \$ 95 mln., innych towarów za \$ 35 mln. W ramach programu można będzie importować 400 ro-

dzajów artykułów z krajów OEEC.

F i n a n s e

Sytuacja walutowa we Francji staje się wyjątkowo ciężka. Charakterystyczna dla całego okresu powojennego inflacja - wzmacnia się coraz bardziej w związku ze zwiększeniem finansowania zbrojeń. Deficyt budżetowy Francji na rok 1952 wynosi 725 miliardów franków. Sytuacja ta wywołana została ostrym wzrostem wydatków wojennych - od sumy 550 mlrd. franków w roku 1951 do 1 400 mlrd. fr. w 1952 r. Zasadniczą część deficytu budżetowego rząd francuski zamierzał pokryć poprzez specjalną pożyczkę t.zw. "złotą". Wszelako mimo szerokiego jej reklamowania, pomysł ten zakończył się fiaskiem.

Nieustannie rośnie we Francji obieg pieniądza papierowego. W ciągu 1951 roku wzrósł on o 19% i trwa również w 1952. Według doniesień pisma "Combat", ilość banknotów znajdujących się w obiegu wzrosła w ciągu ostatniego tygodnia września b.r. o 79 mlrd. fr. osiągając cyfrę 2 041 mlrd. fr.

Rezerwy walutowe Banku Francji w ciągu 1951 roku zmniejszyły się przeszło pięć i pół raza, sięgając pod koniec 1951 $\text{fr. } 81 \text{ mln.}$ W czerwcu 1952 rezerwy te skurczyły się do nieznacznej stosunkowo sumy $\text{fr. } 49 \text{ mln.}$ Tak silne zmniejszenie rezerw walutowych wywołało posunięcia ze strony rządu francuskiego, zmierzające ku ograniczeniu zużycia obcych walut, co wyraziło się w ograniczeniu nie tylko importu i przydzielania dewiz osobom wyjeżdżającym zagranicę.

Oficjalny kurs franka od września 1949 waha się w granicach ok. 350 fr. za $\text{fr. } 1$, lecz jego siła nabywcza jedynie w ciągu 1951 - przy uwzględnieniu poziomu cen hurtowych - spadła przynajmniej o 22%. Utrata wartości franka przejawia się w podwyższonym kursie dolara w stosunku do franka na "czarnym rynku" w Paryżu, gdzie kurs ten obecnie sięga 410 - 420 fr., za $\text{fr. } 1$, co oznacza prawie 20%-wy spadek w stosunku do kursu oficjalnego. Prasa francuska i prasa innych krajów pełna jest doniesień o możliwości nowej dewaluacji franka francuskiego.

Nieustabilizowana sytuacja franka i słuchy o możliwości jego dewaluacji wywołały masową ucieczkę od franka oraz wielkie zakupy terminowe walut zagranicznych. Ażeby ograniczyć te operacje i zapobiec ucieczce kapitałów, Bank Francji przestał zezwalać na walutowe transakcje terminowe. Importerom zabroniono nabywania obcych walut w celu dokonywania zapłaty za towary, które jeszcze nie są dostarczone do Francji.

Pamiętając, że dewaluacja franka w warunkach trwających zbrojeń wcale nie zdoła w sposób istotny przyczynić się do powiększenia eksportu i sprawi, że import podrożeje, koła rządzące Francji starają się przy pomocy rozmaitych posunięć umocnić pozycję franka. W celu pobudzenia eksportu i zwiększenia konkurencyjności towarów francuskich na rynkach zagranicznych, rząd Francji udziela eksporterom krajowym wszelkich możliwych ulg, zwłaszcza przy eksportowaniu do krajów strefy

dolarowej /obniżone stawki podatkowe itd./, co ma obniżyć ceny towarów eksportowych o 15-20%. Zgodnie z oceną prasy zagranicznej, eksportowe ceny francuskich towarów są o 25% wyższe niż ceny USA, o 20% wyższe niż w Niemczech zachodnich, o 15% w porównaniu z brytyjskimi, o 10% - z belgijskimi itd. Ponadto rząd francuski powiększa subsydia dla eksporterów. Jednocześnie kontynuowane są zarządzenia co do dalszego zmniejszenia przywozu.

Rachuby rządu francuskiego na otrzymanie obiecanej "pomocy" od Amerykanów, w postaci upiasowania we Francji w okresie trzech lat zamówień wojskowych na sumę \$ 625 mln., nie urzeczywistniły się. Zgodnie z doniesieniem "Financial Times", Bank Eksportowo-Importowy USA udzielił Francji pożyczki \$ 200 mln. na sfinansowanie amerykańskich zamówień wojskowych. Rząd Stanów Zjednoczonych zaproponował rządowi francuskiemu pokrycie olbrzymich wydatków wojskowych kosztem dalszego zmniejszenia wydatków cywilnych, a więc - kosztem dalszego pogorszenia sytuacji francuskich mas pracujących.

Europejska Unia Płatnicza

Pozycja Francji w Europejskiej Unii Płatniczej pogorszyła się gwałtownie. O ile w ciągu 1950 i w I kwartale 1951 roku Francja była jednym z większych wierzycieli EPU to od kwietnia 1951 r. jej dodatnie saldo w rozrachunkach z Unią zaczęła się szybko zmniejszać i już w październiku 1951 r. Francja stała się dłużnikiem EPU.

Według doniesień agencji Reutera, francuskie koła handlowe spodziewają się, że deficyt Francji wobec EPU osiągnie poważną cyfrę \$ 60 mln. Ten znaczny wzrost deficytu tłumaczy się wpłatą na rzecz Wielkiej Brytanii kwoty \$ 25 mln. /trzecia roczna spłata/, tytułem uregulowania kredytu zaciągniętego w latach 1945 - 1946 w wysokości £ 100,7 mln.

Deficyt Francji w EPU wyniósł w sierpniu b.r. \$ 23,1 mln., a ogólny deficyt do końca 31 sierpnia b.r. osiągnął \$ 433,6 mln.

Produkcja

Jak wynika z danych opublikowanych przez pismo "New York Herald Tribune", również we wrześniu b.r. podobnie jak i w poprzednich miesiącach zaznaczył się spadek produkcji przemysłowej Francji. Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej kraju obniżył się we wrześniu b.r. aż do 114, wobec 132 w lipcu, 143 w czerwcu i 145 w maju b.r. /1938 = 100/.

Poniższa tabela obrazuje kształtowanie się wskaźników produkcji przemysłowej Francji:

1938 = 100	1951r.		1952r.			
	prze- ciężny roczny	sier- pień	maj	czer- wiec	lipiec	sier- pień
Wskaźnik ogólny	143	119	145	143	132	114
w tym:						
węgiel	116	108	118	116	116	111
energia elektr.	194	169	199	196	190	169
produkty oczysz- czone ropy naf- towej	264	290	310	302	322	...
ruda żelazna	107	103	123	121	120	112
żelazo i stal	160	141	182	177	166	149
pojazdy mecha- niczne	175	85	194	201	203	...
tekstylia	108	88	98	99	71	...
materiały budow- lane	166	167	186	193	184	190
chemikalia ...	137	132	125	119	103	94
papier i tektura	133	99	103	96	84	87
przemysł szklany	177	170	151	147	127	119

S t o p a   z y c i o w a

Według wskaźników Biura Studiów CGT ceny detaliczne wykazały w okresie od 15 września ubiegłego roku do 15 września b.r. wzrost o 16,4%. Ruch wskaźników, przyjmując za 100 przeciętną kosztów utrzymania w roku 1938, dawał następujący obraz:

	R a z e m	Żywność	Żywność bez ja- rzyn i owoców	Jarzyny i owoc	O d z i e ż	Światło i opłat	Gospo- darstwo domowe	P r a n i e
15.9.51.	3.021.	2.827	2.753	3.250	4.802	1.950	3.812	2.550
15.1.52	3.363	3.258	3.153	3.825	5.078	2.073	3.912	2.720
15.6.52	3.418	3.306	3.170	4.064	5.135	2.132	3.821	3.100
15.9.52	3.516	3.468	3.358	4.077	5.119	2.118	3.808	3.100

Jak donosi "Humanité" w okresie od 11 do 18 października b.r. nastąpiła nowa zwyżka cen 17 artykułów spożywczych, między innymi niektórych gatunków mięsa, owoców, warzyw, jak również jaj itd. Tak więc, zapowiedź Piney'a, że do dnia 30 sierpnia b.r. zostanie ostatecznie utrwalony maksymalny poziom cen, okazało się bluffem, gdyż od tej daty w ciągu kolejnych siedmiu tygodni notuje się wzrastającą drożyznę.

JUGOSŁAWIA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Import jugosłowiański w ciągu pierwszego półrocza bieżącego roku wynosił 52,5 mlrd.dinarów /\$ 175 000 000/, eksport natomiast wyniósł 45,3 mlrd.dinarów /\$ 151 000 000/. Ujemny bilans handlowy w tym okresie wyniósł 7,2 mlrd.dinarów /\$ 24 mln./.

Wśród artykułów importowanych przez Jugosławię znajdują się głównie surowce, półfabrykaty i artykuły codziennego użytku. Jeżeli idzie o eksport, obejmuje on przede wszystkim produkty i przetwory rolnicze, minerały i rudy metali.

Pomiędzy dostawcami Jugosławii pierwsze miejsce zajmują Stany Zjednoczone /12 mlrd.dinarów - \$ 45 mln./, następnie Niemcy zachodnie, Wielka Brytania, Austria i Włochy. Wśród jej odbiorców na pierwszym miejscu stoją Niemcy zachodnie, następnie Wielka Brytania, Austria i Włochy.

Produkcja

Oficjalna titowska agencja Tanjug ogłosiła niedawno komunikat o wynikach tegorocznego sezonu rolniczego w Jugosławii. Cyfry komunikatu mówią, że w roku bieżącym plony zasadniczych zbóż /pszenica, żyto, jęczmień/ są o 25% niższe niż w roku ubiegłym. Zmniejszyły się też znacznie zbiory buraków cukrowych, słonecznika i innych upraw. Tegoroczny spadek zbiorów nie jest w Jugosławii, zjawiskiem przypadkowym. W latach panowania kliku Tito produkcja rolnicza stale kurczy się oraz zmniejsza się areał zasiewów. W roku 1950 nie obsiano 2,7 mln.ha., a w roku 1951 3 mln.ha. W roku bieżącym odłogiem leży tyle ziemi, że statystycy nie ośmielają się publikować tegorocznych danych. Zmniejszyło się również pogłowie bydła. Globalna produkcja rolnictwa jugosłowiańskiego wynosi obecnie zaledwie połowę przedwojennej. W wyniku grabienia naturalnych bogactw Jugosławii przez USA spada ciągle produkcja pokojowych gałęzi przemysłu. W ciągu ostatniego roku produkcja artykułów włókienniczych spadła z o 50%, mydła - o 57%, maszyn rolniczych o 39%. Liczba bezrobotnych wynosi obecnie 250 tys.

Stopa życiowa

Ciężar przygotowań wojennych kliku belgradzkiej z coraz większą siłą spada na naród jugosłowiański. Rekwizycje, podatki i różnego rodzaju świadczenia rujnują doszczętnie ludności. Ostatnio powzięto postanowienie wprowadzenia szeregu "oszczędności" ekonomicznych, koniecznych zdaniem rządu, z powodu bardzo złych wyników tegorocznych zbiorów. "Oszczędności" te odbywają się kosztem mas pracujących postanowiono bowiem obniżyć pensje, podwyższyć o 100% czynsze, oraz zmniejszyć świadczenia

socjalne. Powyższe zarządzenia mają na celu - zdaniem dyktatora gospodarczego Jugosławii, Kidrycza - "zmniejszenie siły nabywczej ludności". Jasną jest rzeczą, że prowadzą one do obniżenia stopy życiowej ludu pracującego. Coraz większa część ludności cierpi głód. W ciągu ostatniego roku zanotowano 100 tys. wypadków zachorowań na gruźlicę. Szczególnie ciężka jest sytuacja chłopów. W Słowenii sprzedano w ubiegłym roku z licytacji gospodarstwa 4 tys. małorolnych i średniorolnych chłopów dla pokrycia należności za grabieżcze podatki. Zalegający podatnicy zapędzani są na katorżnicze roboty do kopalń, w których wydobywa się surowce strategiczne dla imperialistów amerykańskich i angielskich.

N I E M C Y   Z A C H O D N I E

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty zachodnio-niemieckiego handlu zagranicznego w sierpniu b.r. spadły w porównaniu do lipca o 184 mln.DM do poziomu 2 540 mln.DM. Spadek objął import w wysokości 42 mln. DM i eksport w wysokości 142 mln.DM.

Eksport spadł w porównaniu z miesiącem poprzednim o 10%, i objął głównie maszyny, wyroby elektrotechniczne, optyczne, wyroby mechaniki precyzyjnej oraz artykuły farmaceutyczne, których wywóz w I półroczu b.r. spadł do 74 mln.DM w porównaniu z 90 mln.DM w analogicznym okresie ubiegłego roku, przy czym wywóz do Stanów Zjednoczonych zmniejszył się w tym okresie o 75%. Spadek ten przypisywany jest zmniejszeniu wytwórczości pokojowych gałęzi przemysłu w związku ze wzmożeniem zbrojeń oraz zarządzeniom restrykcyjnym szeregu państw w obliczu ostrej walki konkurencyjnej.

Spadek importu zaznaczający się na odcinku zbóż, jarzyn, oleju kokosowego i drzewa budulcowego, jest wynikiem ograniczeń stosowanych w Niemczech zachodnich w stosunku do zapotrzebowania konsumcyjnego i cywilnych gałęzi przemysłu. Wzrasta natomiast import stali i wyrobów walcowanych zwłaszcza z Belgii, Francji, Saary i Japonii. Rzecznik Niemieckiego Zrzeszenia Producentów Stali i Żelaza oświadczył, iż w ostatnim kwartale 1952 roku przywóz wzrośnie o 120 000 - 140 000 ton miesięcznie. Przemysł zachodnio-niemiecki importować więc będzie około 1 mln. ton wyrobów walcowanych miesięcznie, t.zn. więcej niż zużywał przemysł ogólnoniemiecki w 1937 r.

W związku z tym zanikną nawet najgorsze "wąskie gardła" np. w dziedzinie dostaw płyt stalowych dla stoczni. Wwóz grubych blach wkrótce osiągnie 30 000 ton miesięcznie. Z chwilą uchylecia kontroli cen w lecie 1952 roku zachodnio-niemieckie ceny stali zrównały się prawie z cenami konkurentów z krajów kontynentu europejskiego. Według wspomnianego Zrzeszenia im-

portowane sztaby stalowe były droższe o 380 marek na tonie w porównaniu z urzędową ceną zachodnio-niemiecką w styczniu 1952 r., a obecnie różnica w cenie wynosi tylko 90 marek i ma tendencję malejącą:

Ogółem liczby wynikowe handlu zagranicznego Niemiec zachodnich za okres styczeń-sierpień 1952 roku /wartość w mln. DM/ przedstawiają się następująco:

	VI	VII	VIII	I - VIII
Eksport	1.378	1.488	1.347	10.888
Import	1.120	1.235	1.193	10.321
Nadwyżki	258	253	154	567

Mówiąc o wynikach za miesiące I-VIII "Neue Zürcher Zeitung" notuje, że do podniesienia globalnej wartości importu o 1/4, a eksportu o prawie 3/4 - przyczyniła się zwyżka cen. Dodatkowo saldo za sierpień wyniosło tylko 154 mln.DM, co w porównaniu z lipcem oznacza spadek wynoszący około 40%, a z czerwcem - ponad 40%. Ujemne saldo obrotów z obszarem dolarowym wzrosło w sierpniu w porównaniu z czerwcem o przeszło 12%, nadwyżka zaś w wymianie z krajami EPU obniżyła się o przeszło 11%. Ta wyraźnie spadkowa - pomimo koniunktury zbrojeniowej - tendencja zagranicznych obrotów handlowych Niemiec zachodnich stanowi zapowiedź kurczenia się ich dodatniego dotychczas salda bilansu handlowego.

W obliczu trudności zbytu swoich towarów na terenie Europy zachodniej i Stanów Zjednoczonych, Niemcy zachodnie przystąpiły do zdecydowanego ataku celem opanowania rynków Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej. Dotychczas wywóz niemiecki na Środkowy Wschód choć szybko wzrastał stanowił jednak tylko ułamek obrotów handlowych tego obszaru. Jednak rosnące potrzeby, związane z dużymi dochodami z szybów naftowych tych krajów mogą w przyszłości zmienić sytuację. Bez wątpienia służyć temu celowi będzie obecna wizyta dr.Schachta w Egipcie oraz prawdopodobnie w Syrii, podobnie jak i jego poprzednie rozmowy w Teheranie i wcześniejsza wizyta w Afryce Południowo-Wschodniej. Były minister finansów Hitlera i prezes Reichsbanku nie tylko udziela tym krajom "wskazówek" w dziedzinie finansowej i gospodarczej lecz również toruje drogę dla wywozu zachodnio-niemieckich maszyn i dóbr inwestycyjnych na dłuższą metę. Bank jaki Schacht zamierza założyć w Hamburgu będzie specjalizować się w tego rodzaju transakcjach.

Przewidziany jest również wyjazd handlowej delegacji niemieckiej do Australii, co ma mieć miejsce po raz pierwszy od końca wojny - celem przeprowadzenia rokowań w sprawie podpisania nowej umowy handlowej. W tym samym celu delegacja ma udać się również do New Delhi oraz do Ceylonu i Syrii.

Coraz bardziej wzrasta również zainteresowanie kapitałów zachodnio-niemieckich irańską naftą, zwłaszcza w obliczu obecnego konfliktu anglo-irańskiego. Podobno wg. źródeł z niemieckich kół handlowych, ma powstać Niemiecko-Irańskie Towarzystwo Naftowe. Iran ma dostarczać do Niemiec naftę, a zamian za co otrzyma od nich tankowce i środki transportowe do przewozu ropy. W celu omówienia problemów związanych z

założeniem Towarzystwa udał się już do Hamburga przedstawiciel Iranu.

Jednocześnie coraz częściej dają się zauważyć żądania kół handlowych zachodnio-niemieckich nawiązania handlu ze Wschodem. Jak donosi agencja "France Press", sześćdziesięciu przedstawicieli rozmaitych gałęzi przemysłu niemieckiego postanowiło utrzymać Towarzystwo Handlu między Wschodem a Zachodem. Zebranie konstytuujące Towarzystwa odbyło się w Bonn w połowie października b.r.

Znaczenie jakie Niemcy przywiązują do wzmożenia swego eksportu charakteryzuje najlepiej stosowana na szeroką skalę polityka subsydiów eksportowych i liberalizacji handlu.

Obecnie znamy 9 kategorii pomocy i ułatwień eksportowych w Niemczech zachodnich: 1/ rabat 2,5% od podatku obrotowego przy eksporcie, 2/ 3% wpływów z eksportu zostaje wyłączone z ustalonych dochodów brutto eksportera, 3/ 3% wpływów eksporterów i wolno odłożyć na osobnym rachunku rezerw i upłynnić w ciągu 10 lat, 4/ zwolnienie od podatku od strat i od ubezpieczeń transportu, 5/ zmniejszenie stopy dyskontowej dla eksportowych trat europejskich płatnych do 82 dni /trat zamorskich do 6 miesięcy/, 6/ udzielanie kredytów eksportowych do wysokości ~~00% wartości kontraktów~~ na okres czasu do 3 lat, 7/ ubezpieczenia od ryzyka wywozowego, 8/ 4% wpływów eksportowych wolne jest od odprowadzenia do Banku Centralnego, a mogą być przeznaczone według uznania posiadacza na swobodny import towarów potrzebnych jego przedsiębiorstwu, 9/ możliwość odsprzedaży 40% wpływów w dolarach importerom oferującym premię ponad kurs urzędowy.

Jak dotychczas stosowany system pozostawiania części zdobytych dolarów w wolnym rozporządzeniu eksportera nie dał poważnych rezultatów mimo, iż lista towarów, które w ten sposób można importować obejmuje już około 400 pozycji zamiast pierwotnych 56. Natomiast możliwość odsprzedaży importerom 40% wpływów dolarowych daje eksporterowi dodatkową premię w wysokości 12% odsprzedanych dolarów tj. około 4,8% od całej transakcji.

Z drugiej jednak strony, banki niemieckie coraz częściej ostrzegają eksporterów przed możliwymi trudnościami płatniczymi w handlu z szeregiem krajów. Na liście tych krajów znajduje się Czechosłowacja, Węgry i Jugosławia, co do której zachodnio-niemiecki minister do spraw gospodarczych zalecał eksporterom zwolnienie tempa wywozu, ponieważ Jugosławia nie może wysłać do Niemiec odpowiedniej ilości ziarna i wysokogatunkowej paszy z powodu ostatniej suszy. Nadal niekorzystnie przedstawiają się również stosunki handlowe Niemiec z Brazylią, która nie jest w stanie wypłacić Niemcom należności za dokonane dostawy. W nie-urzędowych kołach bankowych liczą się z zadłużeniem Brazylii w stosunku do Niemiec zachodnich w wysokości około \$ 150 mln., włączwszy w to już zakontraktowane zamówienia eksportowe. Kompetentne koła rządowe w Bonn wysuwają gorzkie zarzuty pod adresem Brazylii, nie mniej gorzkie od tych jakie wysuwają sfery gospodarcze pod adresem Banku emisyjnego. Uważa się, iż kontrahent brazylijski pozwolił na powstanie nadmiernego zadłużenia z premedytacją. W Rio wystawiono masowo licencje importowe, zdając sobie dobrze sprawę z tego, iż kredyt od dawna jest przekroczone a do wykonania przyjętych zobowiązań, t.zn. do pokrycia

nadwyżki w wolnych dolarach, nie wystarczą posiadane środki.

Jeżeli idzie o obroty handlowe Niemiec z Wielką Brytanią znamienne jest ogłoszenie przez Board of Trade w dniu 6.X.52, że Niemcy zachodnie przestają być uważane za terytorium wrogie w sensie ustawy o handlu z nieprzyjacielem z dnia 28.IX.1944 r.

Produkcja

Z ostatniego sprawozdania Institute of International Finance /Uniwersytetu Nowojorskiego/ wynika, że ekonomika Niemiec zachodnich po okresie rozwoju znajduje się obecnie w punkcie zwrotnym. Dalszy postęp gospodarczy hamuje kilka trudnych do rozwiązania problemów. Sprawozdanie zwraca uwagę na znaczne postępy uczynione przez zachodnio-niemiecki przemysł i handel zagraniczny w ciągu ostatnich lat. Stwierdza ono, że cały ciężki przemysł zachodnio-niemiecki z wyjątkiem węgla i stali, przekroczył przedwojenny poziom rozwojowy i że szczególnie pomyślne wyniki zostały osiągnięte przez te gałęzie przemysłu, które wytwarzają dobra inwestycyjne. Np. produkcja stali we wrześniu b.r. osiągnęła poziom przedwojenny wynosząc 1 378 000 ton /w sierpniu 1 352 000 ton/ tj. o 25% więcej niż we wrześniu 1951. Wydobycie węgla nie wzrosło w takim stopniu, ale we wrześniu wydobyto 10,2 mln.ton /w sierpniu 10,1 mln.ton/ a w ciągu trzech kwartałów 1952 r. wydobyto ogółem 91,6 mln.ton, co oznacza w porównaniu z analogicznym okresem roku 1951 wzrost o 3,7%. Produkcja grubych blach w ciągu trzech ostatnich miesięcy wzrosła z 95 000 ton do 115 000 ton i ma wzrosnąć jeszcze bardziej z chwilą uruchomienia nowego kombinatu w Hörde. Wzrasta również wydobycie rudy żelaznej, produkcja kauczuku syntetycznego, urządzeń elektrycznych, produktów chemicznych. Ogółem wskaźnik wzrostu produkcji przemysłowej Niemiec, biorąc za bazę rok 1936 = 100, jako ostatni normalny rok przedwojenny, wyniósł w roku bieżącym 140 punktów.

Jednocześnie jednak coraz bardziej wzrasta różnica poziomów między produkcją dóbr konsumpcyjnych i inwestycyjnych na korzyść tych ostatnich, co wynika z włączenia Niemiec do agresywnych planów państw północno-atlantyckich. Pogłębianie się tej dysproporcji w ostatnich latach obrazują następujące wskaźniki produkcji towarów /1936 = 100/:

	<u>dobra inwestycyjne</u>	<u>dobra konsumcyjne</u>
1933	39	85
1934	64	95
1935	88	93
1936	100	100
1937	110	105
1938	120	110
1948	51	64
1949	83	91
1950	115	113
1951	153	127
1952 /I półr./	169	122

Dzięki znacznym postępom w dziedzinie produkcji - stwierdza cytowany powyżej raport Institute of Internationale Finance - Niemcy zachodnie nie pozostają więcej w tyle za innymi wielkimi krajami zachodnio-europejskimi w dziedzinie powojennej odbudowy przemysłu. Sprawozdanie dodaje jednak, iż istnieją pewne wskazówki, że obserwowanego w ostatnich latach szybkiego tempa rozwoju przemysłu i handlu nie da się utrzymać.

Po zanalizowaniu ostatnio spostrzeżonego zmniejszenia się tempa produkcji przemysłowej, sprawozdanie zaznacza, że nowe zwiększenie produkcji będzie wymagało poważnych inwestycji kapitałowych. Inwestycje te napotkają na trudności przy braku dalszej znacznej pomocy amerykańskiej lub też braku dopływu prywatnych kapitałów zagranicznych oraz z uwagi na to, iż zyski nie będą mogły być utrzymane na poprzednim poziomie. Wreszcie sprawozdanie zaznacza, że tendencja w kierunku wzmożenia eksportu zmniejszyła się i że jeżeli Francja oraz obszar sterlingowy w dalszym ciągu będą stosowały ograniczenia importowe, to nadwyżka jaką Niemcy zachodnie posiadają obecnie w EPU może zmniejszyć się, podobnie jak i zmniejszy się możliwość dalszego zaangażowania większej części ciężkiego przemysłu w Niemczech zachodnich wyłącznie w produkcji zbrojeniowej.

Ponadto, ostatnie sprawozdanie miesięczne opracowane przez "Bank Deutscher Länder" zwraca uwagę na to, że dalsze kształtowanie się rozwoju produkcji dóbr inwestycyjnych, uzależnione jest w pierwszym rzędzie od możliwości zbytu w kraju i zagranicą, a te - jak podkreśla Bank - znacznie się ostatnio pogorszyły.

Szpeciallynie niekorzystne jest kształtowanie się i stan pokojowych gałęzi przemysłu niemieckiego. Produkcja przemysłu obuwiowego w ciągu ostatnich 12 miesięcy zmniejszyła się o 56,8%, przemysłu drzewnego o 27,4%. Również przemysł włókienniczy liczy się z przestojami produkcyjnymi, a w związku z tym - zwalnianiem robotników, do czego przyczynia się zresztą znaczna konkurencja artykułów włókienniczych importowanych. Podczas gdy w roku 1933 eksportowano pięć razy więcej artykułów włókienniczych niż importowano, to obecnie import tekstylii siedmiokrotnie przewyższa eksport. Produkcja przędzy spadła ponownie od lipca. W zakresie przemysłu rybnego powstają coraz większe trudności w zbyciu. W roku ubiegłym 12% ogółu połowu ryb zostało niesprzedane i przeznaczone na przemiał na t.zw. mączkę rybną, a w roku bieżącym ilość ta wynosiła już 24,03%. Na łamach prasy gospodarczej Niemiec zachodnich poruszane jest również obecnie zagadnienie niezadawalających tegorocznych zbiorów ziemniaków. Zbiory z hektara są w roku bieżącym, o ok. 10% niższe niż w ubiegłym, a ogólny obszar pól pod uprawę zmniejszył się w roku bieżącym o 21 000 ha w porównaniu z rokiem ubiegłym. W ten sposób ogólny zbiór ziemniaków w Niemczech zachodnich zmniejszył się z 27,8 mln. ton w roku 1950 do 24,1 mln. ton w 1951 i ok. 22 mln. ton w roku bieżącym. Biorąc pod uwagę, że ogólne zapotrzebowanie na ziemniaki wynosi 30 mln. ton, powstaje deficyt w wysokości 8 mln. ton, co w efekcie doprowadzi do zwyżki cen oraz odbije się na kosztach utrzymania ludności. Według doniesień zachodnio-niemieckiego dziennika "Handelsblatt" możliwości importu ziemniaków są bardzo ograniczone spodziewana jest dostawa z zagranicy ok. 150 000 ton, co

stanowi jednak znikome odciążenie wobec potrzeb Niemiec zachodnich.

Zmniejszenie produkcji dóbr konsumcyjnych pociąga za sobą zwalnianie robotników i skracanie tygodnia pracy. W wielu przedsiębiorstwach, szczególnie w okręgu München - Gladbach, /fabryka sukna Hartmann u Söhne w wyniku braku zamówień zmniejszyła produkcję i zwolniła ostatnio 270 robotników, fabryka odzieży Müller skróciła do połowy tydzień pracy/. Zmniejszenie produkcji pokojowej odbija się także na przemyśle budowy maszyn - np. fabryka lokomotyw "Kraus-Matel A.G." w Monachium przeszła na skrócony tydzień pracy /36 godzin/ z powodu braku przydziałów blachy w arkuszach, przydzielonej tylko przemysłowi wojennemu.

F i n a n s e

Zachodnio-niemiecki minister finansów udzielił niedawno przedstawicielom prasy informacji co do kształtowania się preliminarza budżetowego Niemiec zachodnich na rok 1952/53.

W ramach nowego budżetu wydatki mają wynosić 23 221 mln. DM, z których 20 785 mln. DM przypada na budżet zwyczajny i 2 436 mln. DM na budżet nadzwyczajny. Bezpośrednie wydatki mają wynosić 8 800 mln. DM /tj. 43,3% wydatków zwykłej części budżetu/, wydatki administracyjne - 1 190 mln. DM, wydatki na budownictwo mieszkaniowe - 898 mln., transport i komunikacja - 647 mln., subsydia gospodarcze - 624 mln. Głównym źródłem dochodów mają być podatki, których suma ma wynieść 19 629 mln. DM. W nadzwyczajnej części budżetu dochody w sumie 986 mln. DM mają pochodzić z krótkoterminowych pożyczek.

W swoim wrześniowym sprawozdaniu Bank Deutscher Länder podaje, iż obieg banknotów w sierpniu b.r. wzrósł o 222 mln. DM. W ten sposób, najwyższa ustalona w 1948 r. suma obiegu banknotów na 10 mld. DM została przekroczona pod koniec sierpnia o 39 mln. DM. Ponieważ jednak Bank Emisyjny liczy się z możliwością dalszego wzrostu obiegu banknotów w wyniku wysokich kosztów zbrojeń i rozwoju tendencji inflacyjnych, przewiduje się, iż maksymalna suma banknotów w obiegu zostanie podniesiona z 10 do 11 mld. DM.

W wyniku wrześniowych rozliczeń Niemiec z EPU wykazały one najwyższe saldo dodatnie ze wszystkich krajów członkowskich wynoszące \$ 37,4 mln. Skumulowana nadwyżka Niemiec w EPU na koniec września b.r. wynosiła \$ 443,2 mln. Niemcy zachodnie mogą podjąć połowę swoich należności w złocie lub dolarach, druga zaś pozostanie w formie kredytu. Pomimo wysokiego salda dodatniego w EPU w porównaniu do innych krajów członkowskich ulega ono jednak stałemu zmniejszeniu, gdyż w czerwcu wynosiło \$ 76,5 mln., w lipcu 57,7, w sierpniu \$ 37,4 mln.

S t o p i a   z y c i o w a, koszty utrzymania

Jako wynik polityki wojennej Adenauera spada z tygodnia na tydzień spożycie dóbr konsumcyjnych. Np. obroty masłem w ciągu ostatnich tygodni zmniejszyły się o 20%. Ceny na artykuły spożywcze podwyższyły się od roku 1948 o 60 do 160%. Od początku

roku do czerwca bieżącego roku ceny najważniejszych artykułów spożywczych wzrosły: chleba o 65,9%, ziemniaków o 78,5%, mięsa o 159,5% i jaj o 76,9%.

Na pogorszenie stopy życiowej mas pracujących wpływa pogłębiające się bezrobocie w Niemczech zachodnich. Liczba bezrobotnych w sierpniu b.r. wynosiła 1 106 537, we wrześniu zaś 1 050 571. Według oficjalnych danych, ok. 7,6 do 10% wszystkich ludzi zdolnych do pracy jest stale niezatrudniona.

W niemieckiej prasie demokratycznej spotykamy stale komentarze na temat strajków, których celem jest podniesienie płac w związku ze wzrostem cen.

Szczególnie ciężka jest sytuacja pracującego chłopstwa w Niemczech zachodnich.

Sabotując uchwały poczdamskie Stany Zjednoczone, Anglia i Francja faktycznie wyrzekły się przeprowadzenia w Niemczech zachodnich reformy rolnej. Obszarnicy i kułacy zachowali tam po dziś dzień swe posiadłości. Świadczą o tym nawet oficjalne dane Zachodnio-Niemieckiego Instytutu Gospodarki. Według tych danych do 14 tysięcy junkrów /obszarników/ należy 6 milionów ha ziemi. Tyleż ziemi posiada łącznie 188 tysięcy kułaków. Jednocześnie 685 tysięcy drobnych i średnich gospodarstw chłopskich dysponuje 6 785 200 ha ziemi, a ponad milion chłopów małorolnych posiada łącznie 2 407 200 hektarów. Statystyka ta nie obejmuje 3 milionów karłowatych gospodarstw o powierzchni poniżej pół hektara.

Wynikiem takiej struktury agrarnej jest stała pauperyzacja pracującego chłopstwa. W ciężkiej sytuacji znajdują się zwłaszcza chłopi, dzierżawiący na lichwiarskich warunkach ziemię u obszarników. Wobec tego, że bankierzy nie udzielają chłopom długoterminowych kredytów na rozbudowę gospodarstw, chłopi muszą korzystać z lichwiarskich kredytów krótkoterminowych, wskutek czego popadają w ogromne długi.

Obok zadłużenia istną plagą jest stały wzrost opodatkowania. Podczas gdy w roku 1947 - 1948 podatek z 1 ha ziemi chłopskiej wynosił przeciętnie 77 marek to w roku 1951 - 1952 wzrósł on do 120 marek.

Aby jeszcze bardziej podporządkować gospodarke Niemiec zachodnich interesom amerykańskiego imperializmu, Wall Street wysunął projekt stworzenia "Europejskiej Unii Agrarnej" stanowiącej odpowiednik planu Shumena w dziedzinie rolnictwa.

Celem "Unii" ma być rzekomo utworzenie wspólnego rynku zbytu produkcji rolnej krajów Europy zachodniej. Specjalny "organ zwierzchni" ma dyktować tym krajom rozmiary importu i eksportu produktów rolnych. W związku z tym planem rząd boński podjął już szereg kroków, które wyrządziły poważne szkody zachodnio-niemieckiemu rolnictwu, m.in. sparaliżowano niemal całkowicie stosunki handlowe z NiemiecKą Republiką Demokratyczną i krajami demokracji ludowej. Wbrew interesom zachodnio-niemieckiego chłopstwa zorganizowano import z krajów zachodnio-europejskich artykułów takich, które mogą być produkowane w dostatecznej ilości w Niemczech, a nawet dla których w wielu wypadkach produkcja niemiecka nie może znaleźć zbytu.

Prawdziwą katastrofą dla pracującego chłopstwa jest polityka remilitaryzacji Niemiec zachodnich. Amerykańscy okupanci budują z gorączkowym pośpiechem obiekty wojenne, lotniska, składy wojskowe, poligony i szosy strategiczne. Przy tym usuwa się z powierzchni ziemi zabudowania chłopskie, trąci zasiewy, ruguje dziesiątki tysięcy chłopów z ziemi. Rząd Adenauera skonfiskował już dla potrzeb okupantów ponad milion ha gruntów, mimo, że chłopci niemieccy coraz energiczniej protestują przeciwko wojennemu "układowi ogólnemu" i przeciwko odrodzeniu agresywnej armii.

W I E L K A B R Y T A N I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu dotychczasowych informacji o handlu zagranicznym Wielkiej Brytanii do sierpnia b.r. włącznie podajemy za pismem "Records & Statistics" strukturę walutową i towarową brytyjskich obrotów w powyższym okresie. Struktura walutowa handlu zagranicznego Wielkiej Brytanii przedstawia się następująco - /średnia miesięczna w milionach funtów/:

	I m p o r t			Eksport reeksport			Nadwyżka importu nad eksportem	
	1952			1952			stycz.	
	1951 I półr.	lipiec sierp.		1951 I półr.	lipiec sierp.		1951 sierp.	1952r.
Ogółem obszar nieszterlin- gowy	209,5	197,3	160,2	114,7	122,2	112,9	94,7	67,7
w tym:								
obszar do- larowy . . .	64,7	70,2	59,8	28,8	29,8	29,4	35,9	37,8
obszar szter- lingowy . .	116,7	119,7	116,4	110,8	116,4	92,3	5,9	8,4
O g ó ł e m	326,2	317,0	276,6	225,5	238,6	205,2	100,6	76,1

Struktura towarowa eksportu brytyjskiego /- średnia miesięczna w mln.funtów/ przedstawia się jak niżej:

	Obszar szterlingowy			Obszar nieszterlingowy		
	1952			1 2 5 2		
	1951 I półr.	lipiec sierp.		1951 I półr.	lipiec sierp.	
żywność, napoje						
i tytoń	6,4	6,7	5,9	7,0	6,5	6,4
surowce, ...	1,1	1,1	1,0	6,8	7,9	8,0

wyroby gotowe:

metale i maszy-

ny	52,7	61,4	49,7	50,0	57,5	53,3
tekstylia	24,7	19,1	13,6	20,2	15,5	14,1
i n n e	22,0	24,7	18,2	19,8	20,5	19,8

Ogólny eksport ^{x/}	109,4	115,2	91,3	105,6	109,2	103,0
reeksport	1,4	1,2	1,0	9,1	13,0	9,9

Struktura towarowa importu brytyjskiego - /średnia miesięczna w mln. funtów/:

	Obszar szterlingowy			Obszar nieszterlingowy		
	1951r.	1952r.		1951r.	1952r.	
		I półr.	lipiec sierp.		I półr.	lipiec sierp.
żywność, na-						
poje i tytoń	39,2	44,0	48,0	69,0	67,4	51,7
surowce	61,1	61,9	55,6	81,8	66,5	49,1
wyroby gotowe:						
metale i ma-						
szyny	6,1	6,2	7,2	16,0	30,4	33,4
inne wyroby						
gotowe	9,5	6,8	4,8	42,1	32,5	25,4
Ogólny import ^{x/}	116,7	119,7	116,4	209,5	197,3	160,2

Nawiązując do informacji zamieszczonych w Nr 40/75 "WHZ" podajemy ostateczne dane o obrotach zagranicznych Wielkiej Brytanii we wrześniu i w ciągu pierwszych 9 miesięcy b.r. /w mln. funtów szterlingów/:

	sierpień wrzesień		pierwsze 9 miesięcy	
	1951r.	1952r.	1951r.	1952r.
eksport /fob/	189,7	194,7	1.993,7	2.036,0
import /cif/	263,2	238,3	2.918,2	2.689,6
saldo ujemne	73,5	43,6	924,5	653,6

Pismo "Financial Times" podkreśla, że dane dotyczące importu i eksportu brytyjskiego w 3 kwartałach b.r. wskazują na niepokojący spadek przeciętnej dziennej eksportu i sukces ograniczeń importowych. Przeciętna dzienna eksportu w II kwartale spadła o 8% w porównaniu z I kwartałem 1952 r. a w III kwartale b.r. o 13% w porównaniu z II kwartałem. Mimo to jednak, deficyt bilansu handlowego zmniejszył się we wrześniu w wyniku dalszych postępów restrukcji importowych.

Dotychczasowe wyniki na polu poprawy bilansu handlowego spowodowane były częściowo przez przesunięcia w "terms of trade" na korzyść handlu brytyjskiego. Import w III kwartale b.r. wyniósł £ 788 mln. wobec £ 1.062 mln. w analogicznym okresie ubiegłego roku. Nie tylko znacznie zmniejszył się volumen importu, lecz również spadł o 6 punktów od września

x/ łącznie ze zwierzętami hodowlanymi i przesyłkami pocztowymi.

1951 roku wskaźnik cen importowych.

Głównym składnikiem tego spadku było obniżenie cen surowców i niektórych wyrobów przemysłowych, przy czym również ceny produktów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych, aczkolwiek przeważnie pozostawały na wysokim poziomie, wykazywały od połowy b.r. tendencję zniżkową. W ciągu ostatnich miesięcy dodatni trend był spowodowany stosunkowo większym tempem spadku cen importowych, aniżeli eksportowych. Ceny eksportowe wzrastały do marca-kwietnia b.r. a od tego czasu zaczęły stopniowo spadać. Do spadku wskaźnika cen eksportowych przyczyniły się głównie tekstylia, lecz dane za wrzesień wykazują również spadek cen metali i wyrobów przemysłu maszynowego.

Pismo "News Chronicle" stwierdza, że City londyńskie jest zaniepokojone spadkową tendencją brytyjskiego eksportu. Spadek zaznacza się obecnie w artykułach produkowanych przez wszystkie gałęzie przemysłu. Dziennik pisze, że "depresja poczyną dotykać handel wyrobami przemysłu metalowego, którego pozycje wydawały się dotychczas niewzruszone".

Wielka Brytania - podaje "News Chronicle" - nie może dalej obcinać importu, gdyż poważną jego część stanowi bardzo potrzebna żywność oraz surowce. Co więcej, zmniejszenie importu, powoduje także obcięcie importu przez inne kraje, "a ich import, jest naszym eksportem". Anglii grozi niebezpieczeństwo wejścia w błędne koło obniżania importu i obniżania eksportu.

Nawet koła oficjalne Wielkiej Brytanii muszą przyznać fakt wzrastających trudności dla eksportu brytyjskiego wobec coraz silniejszej konkurencji na rynkach światowych. Sam minister finansów, Butler, oświadczył, że eksport brytyjski, zwłaszcza w dziedzinie tekstylii i wyposażenia przemysłowego, będzie napotykał w przyszłym roku na wzmożoną konkurencję Japonii i Niemiec zachodnich.

W tym stanie rzeczy należy podkreślić szerokie możliwości, jakie stwarzają dla zwiększenia brytyjskich obrotów handlowych rynki krajów obozu pokoju, co zostało podkreślone w trakcie Konferencji Gospodarczej w Moskwie.

Ostatnio w Wielkiej Brytanii utworzono towarzystwo "International Traders Association Limited", mające między innymi zająć się realizacją porozumień handlowych zawartych przez delegatów brytyjskich na Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Moskwie.

Przewodniczącym towarzystwa jest Lord Boyd Orr, były dyrektor naczelny FAO oraz przewodniczący delegacji brytyjskiej na Konferencję Moskiewską.

Jednocześnie, jak donosi "Secofi", 1100 firm angielskich wyraziło życzenie kontynuowania wymiany towarowej z Chińską Republiką Ludową, przy czym szereg firm rozpoczęło już w tym względzie negocjacje.

Pismo "Manchester Guardian" zamieściło na czołowym miejscu oświadczenie, opublikowane przez "London Export Corporation" w sprawie zamówień Chin Ludowych w Wielkiej Brytanii na maszyny dla przemysłu cywilnego oraz urządzeń dla przedsiębiorstw użyteczności publicznej na łączną sumę około £ 10 mln.

W własnej notatce, oszernie komentującej podane liczby i przypuszczalną listę towarową, "Manchester Guardian" pisze "Wiadomość, że mają nadejść do Wielkiej Brytanii zamówienia na maszyny, otwiera drugą i być może bardziej interesującą fazę wysiłków w kierunku wznowienia wymiany towarowej z Chinami raczej przez Berlin niż utartym szlakiem poprzez Hong-Kong".

F i n a n s e

Zgodnie z oświadczeniem ministra finansów Wielkiej Brytanii, rezerwy walutowe i złota zmniejszyły się w ciągu pierwszych 9 miesięcy b.r. o £ 650 mln. i wynosiły w dniu 30 września b.r. £ 1 685 mln. Rezerwy brytyjskie w III kwartale nie uległy zmianie w porównaniu z II kw.b.r. mimo otrzymania w miesiącach sierpień-wrzesień z USA £ 72 mln. W III kwartale b.r. Wielka Brytania wpłaciła do E.P.U. tytułem uregulowania długu £ 127 mln. wobec £ 143 mln. w II kw.b.r. We wrześniu osiągnęła ona saldo dodatnie wobec E.P.U. w wysokości £ 37 mln., płatne na jej rzecz w październiku b.r. Do sumy tej wchodzi spłata długu przez Francję w wysokości £ 24 mln. Uwzględniając więc powyższą kwotę £ 37 mln. rezerwy brytyjskie w dniu 30 września wyniosły £ 1 722 mln., co według pisma "Financial Times" jest dla kraju stanem "niebezpiecznie niskim".

Brytyjskie koła finansowe, jak to donosi pismo "Bilans Heldomadaires" zaniepokojone są pogarszającą się sytuacją finansową kraju, przewidując depresję gospodarczą i zaostrzający się kryzys jak również znaczne nasilenie inflacji w 1953 r.

O tendencji inflacjonistycznej świadczyć może fakt spadku siły nabywczej funta szterlinga. Agencja "Agefi" informuje, że zgodnie z oświadczeniem brytyjskiego ministra skarbu siła nabywcza funta spadła w ciągu 12 miesięcy /od września 1951 do września 1952 r./ o 1 szyling i 3 pency.

P r o d u k c j a

Zgodnie z tymczasowymi danymi brytyjskiego Centralnego Urzędu Statystycznego wskaźnik produkcji przemysłowej Wielkiej Brytanii w sierpniu b.r. spadł do 99 wobec 102 w lipcu b.r., 104 w sierpniu i 111 w lipcu ub.r. /1948 r. = 100/.

Kształtowanie się wskaźników produkcji przemysłowej Wielkiej Brytanii w sierpniu b.r. ilustruje poniższe zestawienie:

	1951 r.		1952 r.	
	lipiec	sierpień	lipiec	sierpień
Wskaźnik ogólny	111	104	102	99
w tym:				
Górnictwo	98	87	93	93
wyroby gotowe	114	107	103	98
gaz, energia elektryczna i zaopatrzenie w wodę .	104	103	103	103

Według przewidywań "Financial Times" wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej we wrześniu b.r. ukształtował się na poziomie 115 - 116.

W okresie lipiec - sierpień b.r. ogólna produkcja przemysłowa Wielkiej Brytanii była niższa o 7% w porównaniu z poziomem analogicznych miesięcy 1951 r., a w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy b.r. obniżyła się o 3,5% w porównaniu ze stanem w tymże okresie ub.r. Jednakże wzrosła przy tym produkcja artykułów niezbędnych dla celów zbrojeniowych, jak stali /w okresie lipiec - sierpień o 7% w porównaniu z analogicznymi miesiącami 1951 r./ i węgla. Zanotowano również pewne ożywienie produkcji w niektórych gałęziach przemysłu włókienniczego.

W ciągu roku - od września 1951 r. do września b.r. - bezrobocie w przemyśle metalowym, maszynowym i samochodowym wzrosło z 29 000 do 52 000, w przemyśle włókienniczym i odzieżowym - z 17 000 do 76 000, w innych branżach produkcji wyrobów gotowych - z 26 000 do 49 000, a w pozostałych przemysłach i usługach - z 145 000 do 213 000.

S t o p a   z y c i o w a

Tismo "The Times" informuje, że w okresie od stycznia do września b.r. ceny detaliczne artykułów spożywczych wzrosły o 6%.

Lamowskie kraje kapitalistyczne

B R A Z Y L I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty zagraniczne Brazylii wykazały w ciągu I półrocza 1952 r. poważny deficyt w wysokości 9,6 mlrd. cruzeiros w porównaniu z deficytem sięgającym tylko 0,6 mlrd. cr. w analogicznym okresie ubiegłego roku i 4,6 mlrd. cr. w ciągu całego 1951 r. Wartość eksportu w okresie styczeń-czerwiec b.r. osiągnęła 12,9 mlrd. /I półrocze 1951 - 15,3 mlrd./, importu zaś - 22,5 /15,9/ mlrd. cr.

Główną przyczyną spadku eksportu brazylijskiego są wysokie ceny eksportowe towarów brazylijskich, skutkiem czego Brazylia walczy ze wzrastającymi trudnościami zbytu coraz większej ilości swych towarów. Stosunkowo łatwy zbyt znajduje tylko kawa i rudy. Wywóz kawy osiągnął w I półroczu 1952 r. wartość 8,9 mlrd. cr., co stanowi 69% globalnego eksportu. Wprawdzie wywóz rud, zwłaszcza rudy żelaza i manganu, wzrósł dwukrotnie w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego, jednakże wartość jego w wysokości 0,4 mlrd. cr. stanowi tylko nieznaczny procent globalnego eksportu. Również eksport ryżu wzrósł podwójnie w porównaniu z ubiegłym rokiem, osiągając wartość 0,4 mlrd. cr., ale wyraża się powątpiewanie, czy zdoła się on utrzymać w przyszłości na dotychczasowym poziomie. Poza tym zbyt prawie wszystkich innych towarów eksportowych Brazylii poważnie się skurczył. Najkrytyczniej przedstawia się sytuacja na odcinku bawełny, której wywóz obniżył się wartościowo w I półroczu 1952 do 0,5 mlrd. cr. z 1,8 mlrd. cr. w roku 1951. W kraju zgromadziły się wielkie zapasy bawełny, dochodzące do 270.000 ton, która wobec wygórowanej ceny nie znajduje nabywców. Podobnie ma się rzecz z kakao, kukurydzą, skórami surowymi i garbowanymi, woskiem "Carnauba", nasionami olejnymi i cukrem. Jedynie tylko drzewo /zwłaszcza pinowe/, tytoń i owoce zdołały utrzymać dotychczasowy poziom zbytu, jednakże globalna wartość ich wywozu wyniosła stosunkowo nieznaczną cyfrę ca 0,5 mlrd. cr.

Jeśli chodzi o import brazylijski, to wartość jego w I. półroczu 1952 wzrosła bardzo znacznie. Najważniejszą w nim pozycję stanowią wyroby gotowe, których wwóz podniósł się do 14,1 mlrd. cr. z 9,3 mlrd. cr. w 1951 r. Należy tu w pierwszym rzędzie wymienić dobra inwestycyjne jak maszyny, motory i generatory. Ponadto zwiększył się w porównaniu z rokiem ubiegłym import samochodów ciężarowych i traktorów dla rolnictwa, jak również artykułów farmaceutycznych, chemicznych i papieru.

Nieznacznie tylko wzrósł import surowców i paliw, przy czym największy pod względem wartości udział przypadł na benzynę i ropę naftową, cement, żelazo i stal.

Najważniejszym kontrahentem Brazylii w I półroczu 1952 r. były Stany Zjednoczone, które partycypowały w 48% zarówno w eksporcie, jak i imporcie brazylijskim. Na znacznie dalszym miejscu uplasowali się inni odbiorcy towarów brazylijskich, jak Argentyna /9,1%/, Niemcy zachodnie /5,7%/, następnie Francja, Szwecja i Wielka Brytania. Głównymi dostawcami do Brazylii poza Stanami Zjednoczonymi były Niemcy zachodnie /8,6%/, Wielka Brytania /8,3%/, Francja /3,3%/ i Wenezuela, której przedmiotem dostaw była głównie ropa naftowa. Doprowadzenie do równowagi bilansu handlowego, jak również bilansu płatniczego jest dla Brazylii problemem zasadniczym. Wprawdzie dąży się usilnie do rozszerzenia eksportu szeregu towarów, jak bawełny, skór, olejów, kakao itd. /zwiększenie wywozu kawy nie wchodzi w rachubę, wobec osiągnięcia obecnie górnej granicy zbiorów/, jednakże tylko drogą obniżenia kosztów produkcji, które w chwili obecnej są zbyt wysokie i decydują o wygórowanym poziomie brazylijskich cen eksportowych, można będzie cel ten osiągnąć. Nie żywiąc nadziei, aby już w najbliższym czasie próby rozszerzenia eksportu mogły przynieść rezultaty, rząd w dążności do zrównoważenia bilansu handlowego, zastosował w ostatnich miesiącach środki bardziej bezpośrednie w postaci wzmożonych ograniczeń importowych. Zwłaszcza po ostatniej zmianie kierownictwa w "Banco do Brasil" zapowiedziane zostało poważne ograniczenie w udzielaniu licencji importowych.

F i n a n s e

Pogarszająca się sytuacja na odcinku brazylijskiego handlu zagranicznego wywiera coraz bardziej zgubny wpływ na stan rezerw walutowych, co zmuszone są stwierdzić nawet koła oficjalne kraju. Podkreśla się, że Brazylia w chwili obecnej nie jest w stanie uregulować w przewidzianych umowami terminach swych zobowiązań płatniczych wobec dostawców zagranicznych. Długi handlowe kraju gromadzą się od szeregu miesięcy, przy czym rząd nie potrafi rozwiązać krytycznej sytuacji. Pięciu bankom Stanów Zjednoczonych A.P. Brazylia winna jest \$ 250 mln., oprócz tego istnieje poważne zadłużenie wobec Wielkiej Brytanii, Belgii, Szwajcarii, Szwecji, Norwegii, a dług wobec Niemiec zachodnich wynosi ca \$ 100 mln. W chwili obecnej Brazylia zajmuje stanowisko wierzycielskie jedynie w stosunku do Argentyny i Paragwaju. Co do terminu w jakim będzie można doprowadzić do równowagi bilansu handlowego /uwzględniając przy tym uregulowanie zobowiązań handlowych, ocenianych w wysokości \$ 700 do 800 mln./ zapatrywania są podzielone. Według ocen optymistycznych nastąpi to w ciągu 6 do 10 miesięcy, podczas gdy pesymiści przewidują konieczność upływu 2 lat.

W obliczu krytycznej sytuacji dewizowej, Brazylia zmuszona jest podjąć drastyczne ograniczenia importowe, co - jak się oficjalnie podkreśla - wpłynie wprawdzie hamująco na rozwój przemysłu krajowego, ale umożliwi przynajmniej zaopatrzenie w benzynę i pszenicę. Celem uregulowania długów handlowych proponuje się Brazylii albo zaciągnięcie gwarantowanej złotem

pożyczki w Banku Eksportowo-Importowym USA, albo sprzedaż odpowiedniej ilości złota.

Wskutek ciężkiej sytuacji dewizowej, "Banco do Brasil" zapowiedział dalsze ograniczenia w przydzielaniu dewiz, m.in. dla celów turystycznych /jak również podróży za granicę w celach handlowych/ i regulowania zobowiązań osób prywatnych wobec zagranicy.

"Banco do Brasil" ogłosił, że nowe ograniczenia importu zapobiegną niezadawalającemu kształtowaniu się brazylijskiego bilansu płatniczego i że Brazylia będzie importować w przeciągu następnych dwóch lat tylko najbardziej potrzebne dla gospodarki towary.

Jak donosi AGEFI, kurs cruzeiro osiągnął na rynku Rio de Janeiro w początkach października b.r. najniższy dotychczas poziom, wynosząc 36 cr = \$ 1, przy czym niektóre transakcje zawierano nawet po jeszcze niższym kursie. Dotychczasowe notowanie cruzeiro utrzymywały się od kilku miesięcy na poziomie 32 cr. = 1 \$. W związku z tym handlowcy, a zwłaszcza importerzy i firmy zagraniczne, posiadające zablokowane w Brazylii wierzytelności, zwrócili się do Kongresu o definitywne ustalenie kursu cruzeiro, proponując właściwie stworzenie dwóch kursów wymiennych, mianowicie oficjalnego i wolnorynkowego. Brazylijski Minister Finansów jednak nadal stanowczo sprzeciwia się zdewaluowaniu cruzeiro, wychodząc z założenia, że dewaluacja będzie godziła w rozwój gospodarczy kraju i przyczyni się do dalszego wzrostu kosztów utrzymania.

P r o d u k c j a

Jak wyżej wspomniano, palącym dla Brazylii problemem jest wzmożenie produkcji przy jednoczesnym obniżeniu kosztów wytwarzania. "Financial Times" widzi w tym jedyną drogę wyjścia z obecnej ciężkiej sytuacji na odcinku zwłaszcza handlu zagranicznego i rezerw dewizowych. Jednakże cytowane pismo przewiduje tu poważne do pokonania trudności wobec ciągłego wzrostu cen i kosztów utrzymania, pociągających za sobą konieczność dalszego podwyższenia płac, co z kolei prowadzi do wzrostu kosztów produkcji. Tak np. według doniesień "Neue Zürcher Zeitung", duże trudności w znalezieniu nabywców na bawełnę brazylijską przy jej obecnie bardzo wysokiej cenie wpływają na zmniejszenie się uprawy bawełny w roku 1952/53. Farmerzy w Sao Paulo zamierzają zmniejszyć uprawę bawełny lub zastąpić ją innymi roślinami. Zakupy nasion bawełny na bieżący sezon uprawy wyniosły zaledwie 60% zakupów ubiegłego roku.

W świetle przeżywanych przez Brazylię trudności gospodarczych wydaje się, że zamierzony przez Vargasa pięcioletni program rozbudowy gospodarczej, przewidujący inwestycje w wysokości 40 mld. cruzeiros, jest mało realny.

I N D I E

Handel zagraniczny

Bilans handlowy Indii zamknął się na koniec roku finansowego 1951/52 saldem ujemnym w wysokości 2326,2 mln. rupii. Po-

niższa tabela przedstawi rozwój indyjskiego handlu zagranicznego w latach 1949/1952 w mln. rupii:

<u>lata</u>	<u>import</u>	<u>eksport</u>	<u>deficyt</u>
1949/50	6397,5	5060,2	1337,3
1950/51	6088,4	6013,8	746,0
1951/52	9652,5	7326,3	2326,2

Z salda ujemnego za rok 1951/52 pokryto wpływami t.zw. "niewidocznymi" sumę 1326,2 mln. rupii, a to zwłaszcza należnościami Indii z obszaru szterlingowego.

W strukturze geograficznej importu w latach 1951/52 nastąpiły doniosłe przesunięcia, gdyż W. Brytania, do niedawna największy dostawca Indii, musiała ustąpić miejsca w toku ostrej walki konkurencyjnej Stanom Zjednoczonym. Mimo to Wielka Brytania jest nadal najpoważniejszym importerem towarów indyjskich. Poważnie wzrósł import z Chin Ludowych, dochodząc do 158,9 mln. rupii wobec 6,7 mln. rupii w 1950/51 r.

Powyższy trend importu indyjskiego unaocznia w liczbach tabela:

Import Indii /w mln. rup./		
	<u>1950/51</u>	<u>1951/52</u>
Wielka Brytania	1229,0	1578,5
U.S.A.	1158,2	2879,1
Z.S.R.R.	2,3	13,8
Chiny	6,7	158,9
Japonia	100,4	246,1

Rząd usilnie popiera eksport poprzez system subsydii i stosowanie szeregu ulg. Dotyczy to szczególnie wywozu tkanin bawełnianych oraz surowki bawełnianej, które konkurują skutecznie z producentami japońskimi na rynku brytyjskim i daleko-wschodnim. Ostatnio rząd Indii zdecydował przedłużyć na dalsze trzy miesiące system wolnego licencjonowania eksportu wszystkich gatunków tkanin bawełnianych. Ograniczenia na eksport cienkich i najcieńszych tkanin zniesiono na początku kwietnia b.r., a grubszych i średnich - w 6 tygodni później. W rezultacie polityki rządowej eksport, który w marcu b.r. wyniósł 22,46 mln. yardów, w sierpniu wzrósł gwałtownie do 82 mln. yardów.

Wydatnie wzrósł się eksport wyrobów przemysłu jutowego, osiągając wartość 2703,6 mln. rupii wobec 1144,7 mln. rupii w okresie poprzednim. Równocześnie wzrósł import juty surowej, wynosząc 925,4 mln. rupii.

Sytuacja w dziedzinie handlu zagranicznego nie jest jednak pomyślna, co się wyraża w niekorzystnym kształtowaniu terms of trade. W związku z tym Minister Handlu wezwał kraj do oszczędnego zużycia szeregu towarów importowanych oraz wskazał na konieczność zastępowania artykułów sprowadzanych produktami własnymi.

We wrześniu 1952 r. bilans handlowy Indii kształtował się następująco /bez tranzytu pakistańskiego/: wartość eksportu wyniosła 454,8 mln. rupii, a wartość reeksportu 3,2 mln. rupii. Wartość importu natomiast wyniosła 468,0 mln. rupii.

Ogólny obrót handlu zagranicznego wyniósł 926 mln. rupii.

Produkcja

Produkcja przemysłowa w I połowie 1952 r. wyniosła:

węgiel	/mln.t./	19,0	cukier	/mln.t./	1,5
cement	/ " /	1,7	oleje rośl./tys.t./		90,4
surówka	/tys.t./	833,9	mydło	/ " /	44,7
stal	/ " /	538,5	tektura	/ " /	69,1
aluminium	/ ton /	2082,8	zapałki	/tys.skrz./	69,1
miedź	/ " /	3373,1	forniery	/tys.m ² /	4366,3
ołów	/ " /	609,6	szkło	/ " /	464,5
spiryt.przem.	/mln.gal./	4,2	maszyny do		
barwniki	/tys.t./	16,3	szycia	/tys.szt./	26,3
soda kalcyń.	/ " /	18,3	motory		
soda kaustycz.	/ " /	8,2	Diesla	/ " " /	3,0
wyroby z łyty	/ " /	533,4	samochody	/ " " /	9,5
przędza bawełn.	/ " /	310,5	rowery	/ " " /	70,0
tkaniny bawełn.	/ mln.m./	1978,8	obrabiarki	/mln.rup./	2,3
sól	/ mln.t./	2,2	motory el.	/tys.KM/	82,0
			wentyl.el.	/tys.szt/	110,0

Wskaźnik produkcji przemysłowej i górniczej kształtował się następująco /1948 = 100/:

Przec.mies.

	I	II	III	IV	V
108	113	118	115	121	116

Przemysł indyjski uzależnia się coraz bardziej finansowo od zagranicy. W roku 1951 zatwierdzono inwestycje na sumę 99,600 tys. rupii /w porównaniu z 25700 tys. rupii w 1950 r. i 63,500 tys. rupii w 1949 r./, z czego przypada:

na kapitały angielskie	-	73,500	tys. rupii
" " amerykańskie	-	12,000	" "
na inne kapitały	-	14,000	" "

Znamienną wypowiedź złożył niedawno na ten temat ambasador Indii w USA. Wskazał on na niewystarczające zasoby Indii w dziele wykonania "planu" 5-letniego, wyrażając nadzieję, iż USA udzielią Indiom znacznej pomocy gospodarczej. Zdając sobie jednak sprawę z istotnych celów penetracji gospodarczej USA, ambasador równocześnie zastrzegł się przed nadużyciem tej "pomocy" ze strony USA, chcących uzależnić Indie pod względem politycznym. T.zw. "plan" 5-letni ma na celu przeprowadzenia "reformy" rolniej, rozwój sieci komunikacyjnej, budowa zapór wodnych, zaleszcze w dolinie Damodar oraz inne inwestycje. Po- chłonie on 15 mld. rupii.

Zakreślonym celom nie sprzyja obecny poziom przemysłu. Przemysł chemiczny Indii na przykład stoi pod znakiem trudności surowcowych, które wywołały spadek produkcji kwasu siarkowego w I półroczu b.r. na 44600 t. Produkcja superfosfatów, niezbędnych dla podniesienia poziomu zacofanej gospodarki rolnej Indii, spadła z 94000 t. do 92017 t.

F i n a n s e

Indyjski bilans płatniczy kształtuje się w dalszym ciągu niekorzystnie. Od kwietnia do września b.r. saldo ujemne wynosiło 1630 mln. rupii wobec 1226 mln. rupii w II półroczu ub.r. gospodarczego. Skutkiem tego avoiry szterlingowe spadły z 7800 mln. rupii do 6830 mln. rupii w ciągu I półrocza b.r. Kółła rządowe liczą na polepszenie się sytuacji w wyniku zwiększenia produkcji surowców i zmniejszenia importu. Mimo to Indiom grozi inflacja, tymczasowo tylko zahamowana drastycznymi zarządzeniami w dziedzinie kontroli kredytowej oraz podwyższeniem stopy dyskontowej.

S t o p a   z y c i o w a

Ceny żywności szybko wzrastają po chwilowym spadku w marcu, wywołanym baissą surowcową. Zwraca uwagę kształtowanie się wskaźnika cen żywności /1948 = 100/ w ciągu 5 miesięcy b.r. wobec przeciętnej miesięcznej z 1951 = 115. W 1952 r. w styczniu wynosił 113, lutym - 109, marcu - 103, kwietniu - 122, maju - 120. Na stały wzrost bezrobocia w przemyśle wskazują następujące cyfry: /w tys./ w 1951 r. przeciętna miesięczna wynosiła 338, w 1952 w styczniu - 322, lutym - 325, marcu - 341, kwietniu - 360, maju - 366, czerwcu - 382.

J A P O N I A

Handel zagraniczny

W eksporcie japońskim notuje się interesujące zmiany. Jeszcze w roku 1949 eksport tkanin i włókien wynosił 54,4% ogólnego eksportu japońskiego; w 1950 wyniósł 49%; w 1951 - tylko 46% eksportu, osiągając przeciętną miesięczną wartość \$ 46 mln. W 1952 r. eksport ten spadał nadal /patrz WHZ nr 38/73/, osiągając we wrześniu rekordowo niski poziom 31 mln. dol.

Spadek eksportu tych artykułów przypisuje się ograniczeniom w handlu z rynkami obszaru szterlingowego oraz trudnościami związanym z utrzymaniem zrównoważonego bilansu z krajami "open account", wykazującymi przeważnie znaczny deficyt handlowy z Japonią.

Z drugiej strony notuje się przesunięcie na korzyść wyrobów metalowych, maszyn, metali. "Financial Times" z niepokojem wskazuje już na groźbę konkurencji japońskiej w dziedzinie eksportu maszyn i aparatów.

Wobec spadku eksportu, rząd japoński postanowił interweniować. M.in. zniesiono kwoty eksportowe na stal i wyroby włókiennicze do strefy szterlingowej. Licencje wymagane będą tylko na wywóz stali, a kwoty będą utrzymane tylko na eksport tekstylii do Singapore i Hong-Kongu. Restrykcje te wprowadzono w marcu r.b. ze względu na wzrastanie japońskich avoirów szterlingowych.

Uzdrowienie japońskiego bilansu handlowego może jednakże nastąpić jedynie dzięki rozszerzeniu wymiany handlowej

z Chinami Ludowymi.

Według "Financial Times", japońskie koła przemysłowe, ustosunkowane przychylnie do handlu z Chinami, są niezadowolone z wyniku rozmów waszyngtońskich, poświęconych handlowi dalekowschodniemu. Koła te zamierzają więc wywierać stały nacisk w kierunku rozszerzenia eksportowej listy towarowej w takim przynajmniej zakresie, jaki przysługuje krajom europejskim w ich handlu z krajami obozu pokoju. Ostatnie badania Banku Tokijskiego uwypuklają zależność japońskiego problemu dolarowego od kwestii chińskiej. Tak np. koszt transportu rudy żelaznej i węgla koksującego z obecnych źródeł zaopatrzenia przewyższa koszt samych surowców, bowiem Japonia sprowadza je obecnie z USA, Indii i Kanady.

Budżet importowy na okres od października 1952 r. do marca 1953 sięga 1681 mln. dolarów, z czego na import niewidoczny przeznaczono 266 mln.dol.

Ogólna suma budżetu na wspomniany okres oznacza zwwyżkę o 228 mln. w porównaniu z okresem kwiecień-wrzesień 1952 r. Import ze strefy dolarowej ustalono na 655 mln.dol. /poprzednio 548 mln./, ze strefy szterlingowej - na 463 mln.dol. /poprzednio 452 mln./, ze strefy "open account" zaś na 296 mln. /poprzednio 241 mln.dol./.

P_r_o_d_u_k_c_j_a

Według danych opublikowanych przez biuletyn statystyczny ONZ, wskaźniki produkcji przemysłowej Japonii w lipcu w porównaniu z czerwcem b.r. przedstawiały się następująco:/1948=100/

	<u>czerwiec</u>	<u>lipiec</u>
Wskaźnik ogólny	212	215
Przemysł wydobywczy	149	149
Przemysł przerabiający	241	244
Gaz i elektroenergia	142	148

F_i_n_a_n_s_e

Dziennik "Le Monde" donosi, że japońskie rezerwy walut zagranicznych spadły w ciągu lipca b.r. o 28 mln. do 1149 mln. Szczególnie silnie zmniejszyły się rezerwy dolarowe, co nastąpiło głównie w wyniku wpłaty przez Japonię kwoty członkowskiej do M.F.M. i Banku Światowego. Ogółem wpłaty, dokonane na rzecz wymienionych instytucji w okresie czerwiec-lipiec b.r., wyniosły 50 mln.

W ciągu sierpnia nastąpił dalszy spadek rezerw walutowych, gdyż zapasy szterlingowe zmniejszyły się o 21.518.000 do 104.549.000. Ubytek ten spowodował wzrastający od końca lipca import japoński z obszaru szterlingowego.

We wrześniu rezerwy walutowe wyniosły około 700 mln. \$, 107 mln. £ oraz 100 mln. \$ w krajach "open account", co stanowi - sumarycznie biorąc - dalszy spadek, mimo pewnego wzrostu avoirów szterlingowych.

Jak stwierdzają nawet koła gospodarcze Japonii, finanse znajdują się obecnie w nader krytycznej sytuacji. Ogólna banknotów w obiegu osiągnęła pod koniec sierpnia 440 mln. yen.

i była 200 razy wyższa od poziomu przedwojennego. Ceny towarów są obecnie 300 razy wyższe, niż przed drugą wojną światową.

Zadłużenie Japonii wobec zagranicy jest ogromne. W bież. roku finansowym Japonia musi zapłacić 8,56 mln.£ i 10,14 mln. dolarów tytułem starych zobowiązań wobec zagranicy. W przyszłym roku spłaty osiągną sumę 8,96 mln.£ i 12,87 mln.\$. Obsługa długów i ich amortyzacja w latach 1954/56 będzie kosztować około 36 mln.\$ rocznie, a w latach następnych osiągnie 100 mln.\$ rocznie. Obsługa długów przedwojennych ma trwać do roku 1991.

Bilans płatniczy wobec bloku szterlingowego w okresie 1.VIII.51 - 1.IX.1952 r. zamknął się saldem dodatnim £ 52,28 mln

S.t.o.p.a._ż.y.c.i.o.w.a

Według gazety "Majniti", w Japonii mają miejsce masowe redukcje robotników, zwłaszcza w przemyśle chemicznym. Np. "Mitsui Kagaku" zwolniło 1500 robotników. Ilość bezrobotnych w Japonii sięga obecnie cyfry 10 mln. /łącznie z częściowo bezrobotnymi/. Przeciętny zarobek robotników japońskich - według prasy japońskiej - wynosi zaledwie 75% zarobku przedwojennego. Ceny wielu towarów natomiast podniosły się w ciągu 1952 r. o 22%.

K A N A D A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według danych kanadyjskiego Biura Statystycznego, struktura geograficzna handlu zagranicznego Kanady w lipcu b.r. przedstawiała się następująco /w mln.dol.kanad./:

	<u>import</u>	<u>eksport^{+/}</u>
O g ó ł e m	343,2	371,0
w tym:		
USA	246,6	188,6
Wielka Brytania	34,1	68,8
Inne kraje imperium brytyjsk.	16,8	23,3
Kraje Ameryki Łacińskiej	27,7	21,4
Europa kontynentalna	10,7	50,0

Strukturę towarową eksportu i importu kanadyjskiego w lipcu b.r. ilustruje poniższa tabela /w mln.dol.kanad./:

	<u>eksport</u>		<u>import</u>	
	<u>1951</u>	<u>1952</u>	<u>1951</u>	<u>1952</u>
metale żelazna i wyroby z nich	27,5	26,6	121,1	112,7
kopaliny niemetaliczne	11,5	11,7	69,4	62,6

+/- bez reeksportu

	import		eksport +/	
	1951	1952	1951	1952
towary rolnicze pochodz. roślin.	95,1	125,8	45,3	45,9
przędza i tekstylia	3,4	2,0	44,7	26,2
metale nieżelazne	57,9	56,5	24,1	25,0
chemikalia	11,6	8,7	16,9	14,7
artykuły drzewne i papier	131,5	101,2	11,7	10,5
bydło żywe i produkty pochodz. zwierzęcego	30,1	26,4	10,2	5,9

W lipcu b.r. wywóz pszenicy i innych zbóż, jak również statków i samolotów zwiększył się w porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku. Oprócz tego nieznacznie podwyższył się eksport ryb, mięsa, niklu, miedzi i wyposażenia technicznego. Jednocześnie spadł wywóz maki pszennej, bydła, tarcicy, masy papierowej, papieru gazetowego, maszyn i narzędzi rolniczych, aluminium, metali szlachetnych /oprócz złota/, cynku i azbestu.

Eksport kanadyjski do USA spadł w lipcu b.r. do 188,6 mln. dolarów wobec 201,9 mln. dol. w lipcu ub.r., a w ciągu 7 miesięcy b.r. - do 1.301,9 mln. dol. wobec 1.311,8 mln. dol. w analogicznym okresie 1951 r. Udział Stanów Zjednoczonych w ogólnym eksporcie Kanady w lipcu 1952 r. zmniejszył się do 50,8% w porównaniu z 53,9% w lipcu 1951 r., a w ciągu pierwszych 7 miesięcy b.r. - do 52,9% wobec 62,0% w tymże okresie 1951 r. W lipcu spadł również wywóz kanadyjski do Wielkiej Brytanii do 68,8 mln. dol. k. wobec 82,7 mln. dol. k. w czerwcu b.r. i 73,9 mln. dol. k. w lipcu 1951 r., w grupie tej najpoważniej obniżył się eksport kanadyjskich towarów rolniczych i metali, przy jednoczesnym wzroście ich eksportu do USA. Do krajów Ameryki Łacińskiej wyeksportowała Kanada w lipcu b.r. towarów wartości 21,4 mln. dol. k. wobec 16,3 w lipcu 1951 r. w ciągu zaś pierwszych 7 miesięcy b.r. eksport w tym kierunku osiągnął 169,8 mln. dol. k. wobec 96,1 mln. w analogicznym okresie ub.r. W okresie styczeń - lipiec b.r. wywoziła Kanada do krajów Europy kontynentalnej towarów na sumę 241,9 mln. dol. k. wobec 156,0 mln. dol. k. w tymże okresie 1951 r. Zanotowano również wzrost eksportu do Japonii.

Jak wynika z tymczasowych danych kanadyjskiego Biura Statystycznego, eksport Kanady /bez reeksportu/ w sierpniu b.r. obniżył się do 345,1 mln. dol. k. wobec 349,7 mln. dol. k. w sierpniu 1951 r. i 371,0 mln. dol. k. w lipcu b.r. Reeksport w sierpniu b.r. osiągnął 5,2 mln. dol. k. wobec 3,8 mln. dol. k. w sierpniu 1951 r. Głównymi kontrahentami Kanady w sierpniu r.b. byli /w mln. dol. kanadyjsk./:

	Import		Eksport	
	1951	1952	1951	1952
USA	229,5	214,3	192,8	176,3
Wielka Brytania	39,1	32,3	66,4	71,4
Inne kraje imperium brytyjsk.	40,3	14,3	19,7	19,7

Najważniejszy udział w sierpniowym eksporcie Kanady miały nadal USA, chociaż wywóz do tego kraju spada od kilku miesięcy. Podczas gdy w czerwcu b.r. osiągnął on 191,5 mln. dol. k., w lipcu - 188,6 mln. dol. k., to w sierpniu tylko 176,3 mln. dol. k. /w sierpniu 1951 r. - 192,8 mln. dol. k./. W ciągu 8 miesięcy b.r. ogólny eksport Kanady /bez reeksportu/ wyniósł 2,805,8 mln.

dol.k. wobec 2.464,4 mln.dol.k. w analogicznym okresie r.ub.

F i n a n s e

Jak donosi "Financial Times", rezerwy złote i amerykańskich dolarów w Kanadzie osiągnęły w dniu 30 września b.r. poziom \$ 1.856 mln., tj. o \$ 246 mln. więcej, niż w analogicznym czasie ub.r.

Dolar kanadyjski, który przez pewien czas notowany był o 4 % wyżej od dolara amerykańskiego, wbrew oczekiwaniom kanadyjskich koł handlowych wykazać może po wyborze Eisenhowera zmianę tendencji.

Pismo "Neue Zürcher Zeitung" podkreśla, że obecny wysoki kurs dolara kanadyjskiego, jakkolwiek z jednej strony jest czynnikiem osłabiającym dotychczasowe tendencje inflacyjne w kraju, to jednak z drugiej strony przyczynia się do zmniejszenia wpływów eksportowych i osłabia zdolności konkurencyjne Kanady na rynku światowym.

L I B A N i S Y R I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny.

Liban i Syria od dawna są terenem zaciętej walki państw imperialistycznych W.Brytanii i Francji, a w ostatnim 10-leciu także i Stanów Zjednoczonych. Każde z tych imperialistycznych państw stara się opanować gospodarkę, bogactwa naturalne i rynki Libanu i Syrii. Imperialiści, w dążeniu do umocnienia swego panowania w Libanie i Syrii starają się waćnić ze sobą oba te państwa. Np. do 1950 r. Liban i Syria tworzyły całość gospodarczą, opartą na unii celnej, jednolitym systemie pieniężnym, jednoci polityki zagranicznej i wzajemnej zależności w dziedzinie zaopatrzenia. W wyniku intryg imperialistów amerykańskich, unia gospodarcza została 14.III.50 r. zerwana z inicjatywy Syrii i przez prawie dwa lata oba kraje były w stanie "zimnej wojny", co miało wybitnie ujemny wpływ na ich życie ekonomiczne. Wskutek tego rządy Libanu i Syrii podpisały ponownie w dniu 4 lutego 1952 r. porozumienie gospodarcze, w myśl którego rządy obu państw zezwalać będą na eksport i import miejscowych produktów rolnych i przemysłowych, zwalniając część z nich od cła i licencjonowania, a na przywóz towarów z innych krajów, niż kontrahent, oba kraje ustalają podwyższone stawki importowe, o ile towary te produkowane są w kraju. To porozumienie gospodarcze prasa libańska oceniła jednak jako niezupełnie zgodne z interesami Libanu, gdyż cały eksport Syrii do Libanu zwolniony jest od cła importowych, podczas gdy analogiczne towary, sprowadzane do Libanu z innych krajów, są obciążone podwyższonym cłem i nie mogą konkurować z syryjskimi.

Handel zagraniczny Syrii i Libanu w 1950 r. /od 14.III. do 31.XII., czyli po rozdzieleniu/ oraz w całym 1951 r. w tys. funtów syryjskich albo libańskich /1 £ lib. = 1 £ syr. = rb 1,

	Syria		Liban	
	1950	1951	1950	1951
Import	197.900	305.100	244.800	320.800
Eksport	207.900	277.100	70.500	105.900
Saldo	+ 10.000	- 28.000	- 174.300	-214.900

Liban, który ma prawie trzy razy mniej ludności niż Syria, sprowadził w 1951 r. o 5% więcej towarów, a eksport syryjski przewyższył wywóz libański 2,6 razy. W okresie 14.III - 31.XII. 1950 r. Syria miała niewielkie aktywne saldo bilansu handlowego, a w 1951 r., wobec zmniejszenia wywozu zboża i wzrostu importu, miała deficyt wynoszący 28.000.000 funtów syryjskich. W tym samym czasie deficyt bilansu handlowego Libanu prawie 3-krotnie przewyższył ujemne saldo Syrii. Struktura handlu zagranicznego Syrii i Libanu uwydatnia agrarny charakter gospodarki tych krajów, eksportujących głównie towary rolnicze, surowce i żywność, a sprowadzających wyroby przemysłowe.

Najważniejszymi artykułami wywozu syryjskiego są: bawełna, wełna, zboże i bydło. Od 1950 r. bawełna jest głównym artykułem wywozu /1950 - 15.000, 1951 - 23.000 ton/. Znaczny spadek wywozu produktów roślinnych tłumaczy się silnym zmniejszeniem eksportu zbożowego na skutek nieurodzaju w 1951 r. i wstrzymaniem wywozu pszenicy i kukurydzy z Syrii od połowy tegoż roku.

Syria eksportuje głównie do Libanu tkaniny z jedwabiu sztucznego i bawełny, tytoń, mydło zwykłe, skóry kozie i owcze, tłuszcze zwierzęce, pulpę brzoskwiniową, szale i wstążki oraz inne.

Głównymi artykułami syryjskiego importu w 1951 r. były towary tekstylne /21,1% ogólnej wartości przywozu/, maszyny i urządzenia /17,2%/, paliwa /12,2%/, oraz produkty pochodzenia roślinnego /10%/. W grupie towarów tekstylnych największą sumą przypada na przedzę z jedwabiu sztucznego, tkaniny bawełniane, ołzież i bieliznę, a także inne towary konkurujące z produkcją miejscową. W 1951 r. wzrósł znacznie udział produktów roślinnych w przywozie, z racji bowiem nieurodzaju, Syria musiała sprowadzić 50.000 ton pszenicy z Francji. Ponadto Syria importuje drewno, wyroby kauczukowe i skórzane, papier i inne towary.

Jeśli chodzi o Liban, trudno jest na podstawie jego statystyk celnych ustalić volumen eksportu krajowych towarów, ponieważ statystyka łączy je z wywozem towarów w gruncie rzeczy reeksportowanych. Do towarów eksportowych Libanu należą warzywa, tytoń i owoce.

Struktura importu libańskiego podobna jest do syryjskiej, jedynie produkty rolne stanowią poważniejszą pozycję w przywozie libańskim, niż syryjskim. W r. 1951 Liban importował z Syrii na sumę 58.900.000 funtów lib. Głównymi artykułami przywozu były: bydło, tłuszcze zwierzęce, bawełna, nasiona bawełny, wełna i zboże.

Struktura geograficzna importu Syrii i Libanu w 1951 r. była następująca:

	S y r i a		L i b a n	
	w tys.funt.. syryjsk.	% udział w obrotach	w tys.funt.. libańsk.	% udział w obrotach
Import ogółem	305.100	100,0	220.800	100,0
w tym:				
USA	55.500	18,1	57.000	17,8
W. Brytania	38.900	12,7	30.800	9,7
Francja	31.600	10,3	38.300	11,9
Liban	31.400	10,3	-	-
Syria	-	-	58.900	18,4
Włochy	21.200	6,9	10.500	3,4
Niemcy zach.	17.000	5,6	8.100	2,5
Turecja	16.100	5,3	5.500	2,1
Irak	12.800	4,2	23.700	7,4
Belgia	9.300	3,0	8.900	2,8

Kierunki eksportu Syrii i Libanu w 1951 r. według krajów przeznaczenia obrazuje poniższa tabela:

	S y r i a		L i b a n	
	w tys.funt.. syryjsk.	% udział w obrotach	w tys.funt.. libańsk.	% udział w obrotach
Eksport ogółem	277.100	100,0	97.700	100,0
w tym do:				
Syrii	-	-	22.000	22,5
Libanu	59.400	21,4	-	-
Francji	50.300	18,1	3.400	3,6
USA	37.400	13,5	22.700	23,3
W. Brytanii	19.500	7,0	2.500	2,6
Włoch	14.500	5,2	4.400	4,5
Iraku	20.200	7,3	2.600	2,6
strefy wol- nocłowej	37.400	13,5	22.700	23,5
port Bejrut	22.800	8,2	2.500	2,6
Transjordanii	12.300	4,4	3.600	3,7
Iraku	20.200	7,3	2.600	2,6

W obrocie Syrii i Libanu z USA, Anglią i Francją import przeważa nad eksportem, wobec czego w bilansach obu krajów pozostaje wielki deficyt. Pewien wyjątek stanowi handel Syrii z Francją. W r. 1951 Syria wywoziła do Francji za sumę o 18.700.000 funtów syr. wyższą, niż wyniósł import z Francji. Syria, która od chwili zerwania unii z Libanem wprowadziła ścisłe licencjonowanie przywozu i wywozu, stosuje tę politykę dotychczas, mimo odnowienia unii.

P r o d u k c j a

Konsekwencje panowania obcych kapitałów przemysłowo-handlowych przejawiają się w całokształcie politycznego i ekonomicznego życia Syrii i Libanu, których oparta na rolnictwie typowo kolonialna gospodarka zachowała przeżytki feudalizmu, zwłaszcza w Syrii. Kilkuset wielkich obszarników syryjskich ma 75% wszystkich gruntów, a 200 tys. gospodarstw chłopskich, czyli 2/3 wszystkich gospodarstw, jest pozbawione ziemi. Chłopi podlegają okrutnemu wyzyskowi, a bezrolni muszą dzierża-

wić ziemię na nader trudnych warunkach lub pracować na dniówkę u obszarników. Ok. 1/3 wszystkich chłopów posiada nikiel działki i pracować musi u wielkich właścicieli ziemskich przez część roku. Chłop-dzierżawca musi oddawać 3/4 zbiorów, jeśli obszar-
nik dostarczył mu nasion i zwierząt pociągowych, a 40-50% zbiorów - jeśli dzierżawca użył swojego materiału siewnego i swoich zwierząt. Wypłacanie odsetek z tytułu długów, zaciągniętych u właściciela ziemskiego, pominiejsza jeszcze część zbiorów, jaką chłop otrzymuje. Wielcy obszarnicy nie troszczą się o polepszenie swoich gruntów, a głównie trudnią się lichwiarstwem, korzystając z kredytów udzielanych przez Bank Kredytowy Ziemski.

Główne rośliny uprawne w obu krajach stanowi pszenica i jęczmień. Poza tym uprawiane jest proso, kukurydza, soczewica, groch i bób. Najważniejszymi produktami przemysłowymi są: bawełna i tytoń.

Syria zaspakaja swe zapotrzebowanie na zboża chlebowe produkcją własną, a w latach urodzajów ma nawet nadwyżki eksportowe. W r. 1951 zbiory pszenicy wynosiły 904.000 t. wobec 1.187.000 t. w roku ubiegłym z powodu znacznego zwiększenia obszaru uprawy bawełny kosztem pszenicy.

Produkcja pszenicy w Libanie pokrywa tylko 1/3 zapotrzebowania kraju - zbiera się tam około 50.000 t. rocznie, a ponad 100.000 t. jest sprowadzane głównie z Syrii. Obszar uprawny bawełny w Syrii w r. 1950 i 1951, wobec wzmożonego popytu, wzrósł trzykrotnie, przy czym bardzo często użytkowano pod uprawę bawełny grunta całkiem do tego nieodpowiednie; skutkiem tego, a także w następstwie silnej suszy i szkodników zbior bawełny w 1951 r. był tylko o 12% większy, niż w r. 1950, choć areal był prawie dwa razy większy, niż w poprzednim roku.

Przemysł Syrii i Libanu jest bardzo słabo rozwinięty, a produkcja, z małym wyjątkiem, skupia się w przedsiębiorstwach typu półchałupniczego. W Syrii główną gałąź produkcji stanowi przemysł tekstylny, przeważnie bawełniany, liczący 65.000 wrzecion i 5.000 krosien, w tym 3.000 mechanicznych. Spośród innych gałęzi najbardziej rozwinęła się spożywcza, skórzana, cementowa, zapalczana, szklana i mydlarska. Struktura przemysłu Libanu jest niemal taka sama, jak w Syrii.

Przemysł syryjski i libański, w pewnym stopniu rozwinięty przed wojną i szczególnie po niej /wobec silnego zmniejszenia importu/, znalazł się w latach powojennych w warunkach ostrej konkurencji zagranicznej i przeżywa obecnie poważny kryzys /szczególnie przemysł tekstylny/. Ilość tkanin bawełnianych i przędzy wyrabianej na miejscu może pokryć wewnętrzne zapotrzebowanie tych krajów i daje nadwyżki eksportowe. Jednakże import takich tkanin zagranicznych silnie utrudnia zbyt krajowych na rynku wewnętrznym. Obca konkurencja przeszkadza sprzedaży produktów syryjskich i libańskich w sąsiednich krajach arabskich i nie mogąc walczyć z ekspansją monopolu amerykańskich i brytyjskich, przemysł Syrii i Libanu musi ograniczyć produkcję.

Bezrobocie w obu krajach stało się katastrofalne. Np. według oficjalnych, wyraźnie obniżonych danych, w styczniu 1951 r. było w Syrii bez pracy 15.900 spośród zarejestrowanych 68.600 robotników. Liczba bezrobotnych w Libanie pod koniec 1951 r. znacznie wzrosła i na początku 1952 r. było 50.000 bezrobotnych - jak oświadczył premier Libanu. Należy stwierdzić

że cywilne gałęzie przemysłu muszą zmniejszyć lub wstrzymać produkcję, ale te branże, które potrzebne są Amerykanom dla celów wojskowych, produkcję swą powiększają. Np. w Libanie produkcja cementu w 1951 r. wzrosła dwukrotnie w porównaniu z 1937 r., a o 15% - w stosunku do poprzedniego roku.

F i n a n s e

Gospodarka Syrii i Libanu jest w istocie rzeczy całkowicie podporządkowana kontroli obcego kapitału. Z ogólnej sumy lokat w Libanie na inwestycje zagraniczne przypada 882.000.000 funtów libańskich, czyli 93%. Pismo "Le Commerce du Levant" /10.V.52 r./ doniosło, że według oświadczenia szefa rządu syryjskiego, gen. Selo, na 3.500 różnych przedsiębiorstw i firm istniejących w Syrii, własność Syryjczyków stanowi zaledwie 50.

Dnia 29 maja 1951 r. USA zawarły z Libanem układ o "pomocy" w ramach osławionego IV punktu programu Trumana. Zgodnie z tym układem, przybyło do Libanu mnóstwo amerykańskich "doradców" i "ekspertów", w celu "zbadania" gospodarki kraju; Jednocześnie poszukują oni obiektów dogodnych dla lokaty kapitału amerykańskiego.

Syria odmówiła podpisania układu i "pomocy technicznej" z USA, motywując to niewielką wysokością kwoty, jaką Amerykanie mieli zamiar przeznaczyć na "pomoc". Obecnie prowadzone są rokowania z kontrolowanym przez USA Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju o udzielenie Syrii pożyczki \$ 25.000.000. Dowodzi to, że imperializm amerykański, bodaj okólną drogą, stara się jednak narzucić Syrii swą "pomoc" i przez to jeszcze bardziej wzmocnić swe pozycje w tym kraju.

Narzucone Syrii i Libanowi przez zagraniczne koncerny handlowe "porozumienia" zapewniają wielkie zyski monopolistom amerykańskim i angielskim, z których Syria i Liban otrzymają tylko nędzną ochłap. Np. w bilansie płatniczym Libanu za rok 1950/51 z ogólnej sumy wpływów 421.000.000 funtów libańskich, na dochody od spółek naftowych przypadało zaledwie 0,24% /1.000.000 funtów/. Zagraniczne, zwłaszcza naftowe firmy w istocie rzeczy nie wywiązują się z podjętych zobowiązań. Np. w myśl umowy w sprawie przeprowadzenia naftociągu przez teren Syrii i Libanu, amerykański koncern naftowy Transarabian Pipeline & Co /Tapline/ zobowiązał się dostarczyć tym krajom po 200.000 ton ropy surowej rocznie. Zobowiązania tego koncernu nie wykonał. Na początku roku 1953 jego przedstawiciel oświadczył rządowi Syrii i Libanu, że spółka "nie dysponuje" ropą i nie może jej dostarczyć.

Przybliżony bilans płatniczy Libanu za rok od 1.IV.50 r. do 31.III.51 r. przedstawia się następująco: płatności Libanu oceniono na 440 mln., a wpływy - na 421 mln. funtów libańskich. Głównymi pozycjami "wpływów" były /w mln. funtów lib./: ekspert 94, przekazy od emigrantów libańskich 50, dochody z tranzytu 49, pomoc zza granicy dla uchodźców 39, przywóz kapitałów 25, niewidoczny eksport złota 30, turystyka 33, dochody z operacji własnych kapitałów za granicą 5.

S t o p a   z y c i o w a

Przemoc obcych monopolii i nacisk imperialistyczny szczególnie dotkliwie odczuwa ludność rolnicza.

Chłopi syryjscy nie mogą wskutek skrajnej nędzy zaopatrzyć się w najniezbędniejsze artykuły przemysłowe. Libańskie pismo "Moyen Orient" w maju 1950 r. stwierdziło, że "feudalizm wycisnął swe złowrogie piętno na wsi syryjskiej, czyniąc z niej ognisko ciemnoty, chorób, zacofania kulturalnego i ucisku". Poglądowa ilustracją stosunków na wsi syryjskiej są liczby, dotyczące podziału dochodu narodowego w 1950 r., ogłoszone przez "Le Commerce du Levant" /7.II.1951./. Z ogólnej sumy dochodu narodowego, wynoszącej 1.250.000.000 funtów syryjskich /1 f.s. = 1 f.lib. = 1,23 rubla/, dochody kilkuset obszarników i wielkich kupców były wyniosły 553.000.000 funtów, czyli 44%, a dochody przeszło 2 mln., a dochody przeszło 2 mln. chłopów - łącznie 64.000.000 funtów, czyli 5%. Jeśli uwzględnić rozwarstwienie wsi syryjskiej /30.000 zamożnych gospodarstw, czyli mniej niż 10% ogólnej liczby gospodarstw chłopskich ma średnio 60 ha ziemi każde/, to kontrast staje się jeszcze wyraźniejszy.

Wzrastający wyzysk imperialistyczny podsyca ruch narodowo-wyzwoleńczy Syrii i Libanu. Masy pracujące coraz silniej żądają wypędzenia zamorskich monopolistów i agentów państw imperialistycznych, anulowania niewolących układów z koncernami naftowymi USA i Anglii, porzucenia proamerykańskiej polityki, wiodącej ku wzmożeniu ucisku ekonomicznego i politycznego, do wzrostu bezrobocia i do dalszego pogarszania się i tak bardzo złej sytuacji.

M A L A J E

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Bilans handlu zagranicznego Malajów za pierwsze półrocze 1952 r. wykazał deficyt w wysokości 41,7 mln. dol. malajskich w porównaniu z dodatnim saldem w wysokości 980,7 mln. dol.mal. w pierwszej połowie roku ub. Ogółem obroty handlu zagranicznego Malajów w okresie od stycznia do czerwca bież.roku łącznie wyniosły w mln. dolarów malejskich 4038,5 w porównaniu z 5929,4 w roku ubiegłym. Eksport malajski w omawianym okresie wyniósł 1998,4, a import - 2040,1 mln. \$ mal.

Głównymi artykułami eksportowymi Malajów był kauczuk i cyna. W pierwszych 6-ciu miesiącach bież. roku eksport kauczuku z Malajów, łącznie z reeksportem kauczuku indonezyjskiego, wyniósł 463.000 t. za 1099,6 mln.\$ mal. Z tej ilości do Wielkiej Brytanii wyeksportowano 128.400 ton za 310,5 mln.\$ malajskich w porównaniu ze 121.200 tonami za 456,7 mln.\$ mal. w I półroczu 1951 r. Do USA wysłano 131.000 ton za 312,8 mln.\$ mal. w porównaniu z 200.300 t. za 669,7 mln.\$ mal. w roku ubiegłym. Do innych krajów strefy dolarowej wysłano kauczuk o łącznej wartości 16,3 mln. \$ mal. w porównaniu z 47,8 mln. w odpowiednim okresie roku ubiegłego.

W I półroczu bież.roku Malaje wyeksportowały łącznie 31.100 t. cyny za 244,6 mln. \$ mal., z czego do Wielkiej Brytanii 9400 t. za 73,3 mln \$ mal. w porównaniu z 4500 t. za 62,2 mln \$ mal. w I półroczu roku ubiegłego, a do USA - 7500 t. cyny za 59,4 mln \$ mal. w porównaniu z 2600 t. za 25,5 mln \$ mal. w roku ubiegłym.

Wymiana handlowa Malajów z głównymi kontrahentami /włączając w to reeksport/ przedstawiała się w I półroczu br. jak następuje:

	Import /w mln dolarów malajsk./	Eksport
Wielka Brytania	457	433
USA	112	377
Indonezja	443	212

Tymczasowe dane, dotyczące obrotów handlowych Malajów w sierpniu br., wykazują, że import wyniósł 277,5 mln \$ mal., eksport zaś 324,5 mln \$ mal. W ten sposób dodatnie saldo bilansu handlowego wyniosło w sierpniu 47 mln dol.malajskich.

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E A.P.

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Zgodnie z danymi Ministerstwa Handlu USA, struktura towarowa handlu zagranicznego tego kraju w lipcu i w ciągu pierwszych 7 miesięcy br. przedstawiała się następująco /w mln dolarów/:

	lipiec 1952 r.	styczeń 1951r.	lipiec 1952 r.
<u>Eksport</u> 1/	1002,6	8435,3	8882,1
<u>Surowce</u>	87,0	1202,0	1216,3
w tym:			
bawełna	10,3	547,7	583,0
węgiel	37,4	283,8	316,5
tytoń	16,3	113,4	115,6
ropa naftowa	5,4	51,5	49,3
<u>Artykuły spożywcze</u>	131,8	1364,4	1276,8
w tym:			
pszenica	42,1	527,9	588,0
kukurydza	6,2	129,9	89,4
<u>Półfabrykaty</u> 2/	108,2	931,9	988,1
w tym:			
metale żelazne	15,3	176,4	186,5
Chemikalia przemysłowe 2/	9,5	93,9	82,1
<u>Wyroby gotowe</u>	675,6	4937,0	5342,3
w tym:			
sprzęt przemysłowy	121,6	933,7	995,7

1/ bez reeksportu

2/ oprócz dostaw wojskowych

	<u>lipiec</u> <u>1952</u>	<u>styczeń</u> <u>1951</u>	<u>- lipiec</u> <u>1952</u>
z czego:			
sprzęt budowlany i wiertn.	41,9	145,0	313,2
obrabiałki 2/	20,0	113,1	148,8
instalacje elektryczne	35,2	319,8	321,4
części samochodowe	24,8	221,4	259,8
samochody ciężarowe i auto- busy /nowe/	23,4	209,6	206,2
traktory i części do nich 2/	20,6	191,0	204,9
samochody osobowe	18,8	221,3	166,0
wyroby bawełniane	20,5	237,8	180,7
tkaniny z włókna sztucznego	10,7	117,5	102,2
oleje smarowe	22,2	144,6	166,4
benzyna	14,4	70,6	80,3
<u>Import</u> 3/	835,2	6672,1	6258,2
<u>Surowce</u>	213,9	2149,4	1821,4
w tym:			
kauczuk	32,8	520,8	445,1
rudy i koncentraty	53,1	168,9	361,7
ropa naftowa	36,2	227,5	239,4
wełna	27,6	553,5	225,6
futra	6,6	73,7	47,7
<u>Artykuły spożywcze</u>	246,4	1880,4	1837,5
w tym:			
kawa	95,4	809,4	795,6
cukier	43,7	256,7	278,9
kakao w ziarnach	10,2	147,2	129,1
<u>Półfabrykaty</u>	199,8	1521,9	1416,1
w tym:			
celuloza	17,2	213,6	159,7
produkty ropy naftowej	14,9	126,4	138,3
tarcica	16,0	137,8	116,7
cyna	18,9	112,5	130,0
miedź	35,7	128,0	142,0
nikiel i stopy	9,5	45,8	61,6
<u>Wyroby gotowe</u>	175,1	1120,4	1183,2
w tym:			
papier gazetowy	50,2	284,0	321,6
maszyny i środki transport.	31,0	143,6	200,5

Tymczasowe dane Ministerstwa Handlu wykazują, że eksport USA /łącznie z reeksportem/ osiągnął w sierpniu b.r. \$ 1070,4 mln. wobec \$ 1015,9 mln. w lipcu b.r. i \$ 1269,3 mln. w sierpniu 1951 r. Powyższe cyfry obejmują dostawy wojskowe, które w sierpniu b.r. wyniosły \$ 159,9 mln. w porównaniu z \$ 115,3 mln. w analogicznym miesiącu 1951 r.

Wzrost eksportu w sierpniu w porównaniu z lipcem nastąpił skutkiem zwiększonego wywozu bawełny, tytoniu i metali. Jednocześnie przy tym zmniejszył się wywóz maszyn i wyposażenia technicznego, środków transportowych, jak również artykułów spożywczych pochodzenia roślinnego. Ogólny import w sierp-

2/ oprócz dostaw wojskowych

3/ dla zużycia w kraju

niu spadł do \$ 817 mln. wobec \$ 837 mln. w lipcu b.r. i dolarów 880,8 mln. w sierpniu 1951 r.

Import obniżył się na skutek zmniejszonego wwozu bawełny, wełny, kopalin niemetalicznych, środków transportowych, maszyn i wyposażenia technicznego. Wzrósł natomiast import kauczuku.

Jak już niejednokrotnie informowaliśmy, szereg krajów kapitalistycznych wystosowało do rządu USA oficjalne protesty z powodu stosowanej polityki wysokich ceł protekcyjnych, uniemożliwiających eksport do Stanów Zjednoczonych. Ostatnio konsul generalny Belgii w Nowym Jorku oświadczył przedstawicielom Ministerstwa Handlu USA, że wysokie amerykańskie taryfy celne bardziej dotkliwie odczuwane są przez jego kraj, niż przez jakiekolwiek inne państwo. Tak np. chemikalia eksportowane przez Belgię obłożone są cłem w wysokości 30%, a wyroby wełniane - w wysokości 47%.

Według doniesień Waszyngtonu, siedem krajów, produkujących i przetwarzających wełnę, oficjalnie zaprotestowało przeciwko zamierzonemu podniesieniu opłat celnych w USA na wełnę surową i czesankę. Są to: Australia, Nowa Zelandia, Argentyna, Urugwaj, Wielka Brytania, Francja i Belgia. Australia zawiadomiła Stany Zjednoczone, że podwyżka opłat celnych osłabiłaby rynek wełny, pociągając za sobą niepożądane skutki, przede wszystkim osiągnięcie wspólnie zamierzonego celu, jakim jest liberalizacja handlu. Australia stwierdza, że podwyżka amerykańskich opłat celnych wpłynie na obniżenie ceny wełny poniżej poziomu interwencyjnego Stanów Zjednoczonych i według AGEFI, Australia gotowa jest zastosować środki odwetowe na wypadek podniesienia opłat celnych na wełnę przez Stany Zjednoczone.

W tym stanie rzeczy coraz częściej w krajach kapitalistycznych Europy podnoszą się żądania o rozszerzenie wymiany z krajami obozu pokoju.

Kierownik "Mutual Security Agency", Harriman, oświadczył, iż rząd amerykański w całej pełni zdaje sobie sprawę z tego, iż pewne kraje zachodnio-europejskie muszą prowadzić handel z krajami obozu pokoju towarami tzw. "niestrategicznymi".

Harriman przyznał, iż USA "w pewnych wypadkach" zamykają swe rynki dla towarów europejskich, a jednocześnie zalecają krajom europejskim znoszenie u siebie barier handlowych. Stwierdził on również, że utrzymywanie barier amerykańskich, umożliwiających "sprzymierzeńcom" zdobycie dolarów na import podstawowych towarów z USA, podważy poważnie program współpracy w dziedzinie kontroli eksportu artykułów strategicznych.

Jednocześnie Battle, inicjator projektu ustawy, zmierzającej do zmniejszenia "pomocy" amerykańskiej dla krajów wywozujących towary "strategiczne" do ZSRR, oświadczył, że pewne państwa europejskie nie czynią wszystkiego, co w ich mocy, aby wstrzymać ten eksport.

"Sytuacja nie jest tak pomyślna, jak myślałem - oświadczył Battle - a wykonanie programu nie przebiega tak, jak przewidywałem".

Produkcja

Według danych "Federal Reserve Board", wskaźnik wysokości produkcji przemysłowej USA /z uwzględnieniem wahań sezonowych/ osiągnął w sierpniu b.r. 214 wobec 193 w lipcu b.r. i 127 w sierpniu 1951 r. /1935 - 1939 r. = 100/.

Wzrost wskaźnika tłumaczy się zwiększeniem produkcji przemysłu stalowego, który wykorzystywał do 92% swej mocy wytwórczej, jak również zwiększeniem produkcji towarów trwałej konsumpcji /głównie dla celów zbrojeniowych/.

Wskaźnik wysokości produkcji przemysłowej USA - bez uwzględnienia wahań sezonowych - przedstawiał się w sierpniu b.r. w porównaniu z lipcem b.r. i sierpniem 1951 r. następująco /1935 r. - 1939 r. = 100/:

	<u>sierpień</u> <u>1951.</u>	<u>lipiec</u> <u>1952 r.</u>	<u>sierpień</u> <u>1952 r.</u>
Wskaźnik ogólny	220	195	218
<u>Przemysł przetwórczy</u>			
towary trwałej konsumpcji	269	232	270
towary bezpośredniej konsumpcji	197	181	194
surówka i stal	254	141	240
urządzenia przemysłowe	328	331	338
sprzęt transportowy	305	288	306
metale nieżelazne i wyroby z nich	197	201	212
materiały i wyroby drzewne	158	150	166
wyroby ceramiczne i szklane	238	216	228
tkaniny i wyroby włókiennicze	170	147	169
skóry i wyroby skórzane	98	90	-
artykuły spożywcze	189	174	185
papier i wyroby papiernicze	196	159	187
produkcja przemysłu poligraficznego	166	145	158
przetwory naftowe oraz produkty suchej destylacji węgla	265	257	277
chemikalia	303	294	294
wyroby gumowe	243	227	240
<u>Górnictwo</u>			
węgiel i ropa naftowa	171	155	162
rudy metali	167	82	175

"Neue Zürcher Zeitung" informuje, że podany przez "Federal Reserve Board" wskaźnik produkcji przemysłowej we wrześniu wzrósł do 223 /1935 - 1939 r. = 100/, osiągając tym samym poziom z kwietnia 1951 r. - najwyższy od czasu ukończenia drugiej wojny światowej.

Jakkolwiek cytowane pismo przewiduje dalszy wzrost produkcji przemysłowej w ciągu października b.r., to jednak zastrzegająca się sytuacja w przemyśle węglowym może wywrzeć tu swój ujemny wpływ.

Stopa życiowa

Wskaźnik kosztów utrzymania wykazał po raz pierwszy od siedmiu miesięcy w połowie września b.r. nieznaczny spadek o 0,2%, kształtując się w porównaniu ze stanem z połowy sierpnia b.r. na poziomie 190,8 /1935-1939 r. = 100/. Spowodowane

to zostało obniżeniem się cen artykułów spożywczych o 1,0%. Najznaczniej spadły ceny jarzyn i świeżych owoców. Jednakże równocześnie wzrosły we wrześniu, w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny szeregu ważnych towarów, jak również usług. M.in. wzrosły ceny paliw, prądu elektrycznego, przedmiotów gospodarstwa domowego, odzieży oraz komorne.

Tym niemniej - jak wynika z danych Ministerstwa Pracy USA - wskaźnik kosztów utrzymania był we wrześniu o 4,2 punkta wyższy, niż w analogicznym miesiącu ubiegłego roku i przedstawiał się następująco /1935-1939 = 100/:

	w dniu 15 września	
	1951	1952 r.
Wskaźnik ogólny	186,6	190,8
w tym:		
artykuły spożywcze	227,3	233,2
odzież	209,0	202,3
komorne	137,5	142,4
opał i oświetlenie	144,4	147,6
przedmioty gospodarstwa domowego	211,1	205,0
inne	166,0	173,8

Zgodnie z danymi Ministerstwa Pracy USA, wskaźniki cen hurtowych we wrześniu b.r. przedstawiały się następująco /1947 - 1949 r. = 100/:

	sierpień	wrzesień	
	1952 r.	1951 r.	1952 r.
Wskaźnik ogólny	112,1	113,4	111,7
towary rolnicze	109,9	109,9	106,4
artykuły spożywcze	110,5	110,9	110,5
wszystkie towary, bez rolniczych i art. spożywczych	112,9	114,8	113,1
tekstylia i odzież	99,2	105,9	99,5
skóry i wyroby skórzane	96,5	118,0	96,5
paliwo i energia elektryczna	105,5	106,7	106,1
chemikalia	104,0	108,7	104,0
kauczuk i wyroby z niego	128,3	144,7	126,3
materiały i wyroby drzewne	120,3	121,6	120,4
papier i masa papiernicza	115,6	119,4	115,7
metale i wyroby z nich	123,8	122,1	124,5
maszyny i wyposażenia techn.	121,4	119,4	121,4
meble i in. przedmioty gosp.domow. trwałej konsumpcji	111,6	113,1	111,9
kopaliny niemetaliczne	113,8	113,6	113,8
tytoń, wyroby tytoniowe i napoje	110,8	107,8	110,8
inne	108,9	105,1	108,3

UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE

A U S T R A L I A - N I E M C Y Z A C H O D N I E

Pomiędzy Australią a Niemcami zachodnimi podpisana została nowa umowa handlowa, obowiązująca do 31 sierpnia 1953 r. Import Niemiec zachodnich z Australii będzie się odbywał z nielicznymi wyjątkami w ramach open general licences. Australia odnowiła w stosunku do Niemiec zachodnich klauzulę niedyskryminacji.

Obroty handlowe Niemiec zachodnich z Australią są mniejsze niż w roku ubiegłym ze względu na australijskie restrykcje importowe oraz spadek cen wełny. Eksport Niemiec zachodnich do Australii podczas pierwszych sześciu miesięcy b.r. wyniósł 100 mln marek /£ 8,5 mln/ w porównaniu z 249 mln. marek /£ 21,1 mln/ w całym 1951 r., podczas gdy import spadł do 112 mln marek /£ 9,5 mln/, wobec 354 mln marek /£ 30, 1/ w 1951 r.

A U S T R I A - G R E C J A

Pomiędzy Austrią a Grecją zawarta została umowa handlowa, która różni się od poprzednich tym, że ustalone zostały listy towarów kontyngentowanych dla obu stron.

Lista A - grecki eksport do Austrii zawiera: figi - \$ 250.000, rodzynki - 2.500 t., tytoń - \$ 3.000.000, winogrona - 400 t, gąbki morskie - \$ 100.000, jelita - \$ 75.000, oliwę naturalną jadalną - \$ 150.000, oliwę naturalną przemysłową - \$ 30.000, stearynę i inne kwasy tłuszczowe - \$ 50.000; wino - 1.000 hl, rudę chromu - \$ 130.000, piryt - 40.000 t, rudę żelaza - 50.000 t, walony - \$ 100.000, kalafonię - 800 t, dywany - \$ 30.000, skóry owcze i kozie - \$ 150.000 itd. Lista B. - eksport austriacki do Grecji, poza greckim programem importowym /wartość w tys. dolarów/: artykuły spożywcze /mięski kawy, czekolada, słodycze, konserwy mięsne/ - 5, chemikalia /farby, laki/ - 15, tekstylia /przędza konopna, tkaniny bawełniane, kapelusze/ - 110, wyroby drzewne /płyty spłśnione, dykta, klepki parkietowe/ - 100, papier i wyroby papierowe /tektura, papier bezdrzewny, pergamin, bibuła, serwetki papierowe/ - 100, wyroby szklane, ceramiczne i kamionkowe - 30, wyroby z żelaza, stali i innych metali - 250, wyroby elektrotechniczne - 80, maszyny - 70, pojazdy mechaniczne - 100, wyroby precyzyjne i optyczne - 10, wyroby z kauczuku i azbestu - 30, inne towary /instrumenty muzyczne, artykuły sportowe, broń myśliwska, zabawki, ołówki, biżuteria itd/ - 50.

A U S T R I A - F R A N C J A

Austriacko-francuska komisja gospodarcza postanowiła przedłużyć umowę handlową z dnia 12 stycznia 1952 r. do 31 marca 1953 r. celem uzgodnienia jej z nowym francuskim programem importowym, obowiązującym od 1 października b.r. do 31 marca 1953 r. Przewidziane w umowie kontyngenty importowe zostały odpowiednio zwiększone. Przedłużenie umowy było możliwe ze względu na to, że Francja pomimo obowiązujących od początku roku ograniczeń importu z krajów O.E.E.C. nie zastosowała tych ograniczeń w stosunku do krajów gospodarczo słabych: Austrii, Grecji, Irlandii i Turcji. Jeśli chodzi o towary dawniej zliberalizowane to nie zostały one specjalnie dotknięte przez francuskie ograniczenia importowe, gdyż ponad 80% należących do tej kategorii dostaw austriackich uznano za artykuły pierwszej potrzeby wobec czego nie podlegają one ograniczeniom.

B E L G I A - C Z E C H O S Ł O W A C J A

Układ handlowy, dotyczący wymiany towarowej pomiędzy Unią Gospodarczą Belgijsko-Luksemburską a Czechosłowacją, został ostatnio podpisany w Brukseli z ważnością na jeden rok, poczynając od 30 września 1952 r. Wymienione poniżej kontyngenty dotyczą Konga Belgijskiego. Eksport czechosłowacki do Konga Belgijskiego obejmuje: chmiel - 150 ton, fajans sanitarny wartości 500 tys. fr. belg., sztuczne perły - 15 mln. fr. belg., wyroby metalowe, kłódki i artykuły gospodarcze - 3 mln. fr. belg. zaś eksport z Konga do Czechosłowacji obejmuje następujące pozycje: kawa - 12 mln. fr. b., kopal - 1 mln. fr. b., olej palmowy surowy - 1 mln. fr. b., olej palmowy oczyszczony - 1 mln. fr. b., olej kokosowy - 3 mln. fr. b., ziarno kakaowe - 5 mln. fr. b., drewno - 7 mln. fr. b.

B R A Z Y L I A - F R A N C J A

Umowa handlowa brazylijsko-francuska z dnia 14 lipca 1951 r. przedłużona została do końca 1952 r. Kontyngenty przewidziane w umowie zostały proporcjonalnie zwiększone.

C E J L O N - N I E M C Y Z A C H O D N I E

Umowa handlowa cejlońsko-zachodnio-niemiecka, której termin upływał 30 września b.r. przedłużona została do końca listopada 1952 r.

C Z E C H O S Ł O W A C J A - I R A N

W uzupełnieniu wiadomości z nr. 34/69 "WHZ" podajemy, że umowa czechosłowacko-irańska przewiduje obroty towarowe na sumę 18 mln. fr. szw. w obie strony.

Czechosłowacja dostarczy Iranowi motory elektryczne, motory Diesla, pompy, sprzęt telefoniczny i elektrotechniczny, maszyny rolnicze, środki transportowe, cement, chemikalia i farmaceutyki, wyroby ze szkła, papier i tekturę, porcelanę i kryształy, tkaniny bawełniane, jedwabne, wiskozowe i lniane, cukier i t.d. Eksport irański do Czechosłowacji obejmuje: suszone owoce, nasiona roślin oleistych, olej roślinny, herbatę, bawełnę, wełnę, materiały drzewne, rośliny lecznicze, surowce mineralne, opium i t.d.

FINLANDIA - SZWAJCARIA

Szwajcaria i Finlandia podpisały układ handlowy na wymianę towarów wartości 50 mln. franków szwajc. w obie strony. Układ będzie obowiązywał od 1 grudnia br. do 30 listopada 1953 roku. Finlandia dostarczy papieru celulozowego, tarcicy, celulozy i wszelkich rodzajów papieru wzamian za maszyny, pojazdy, narzędzia precyzyjne, tekstylia, zegarki, chemikalia i farmaceutyki.

FRANCJA - KOLUMBIA

Pomiędzy Francją a Kolumbią zawarta została umowa handlowa. Przewiduje ona, że Francja zakupi w Kolumbii kawę na sumę \$ 5 mln, w zamian za co otrzyma z Francji samochody, wino, porcelanę, radioodbiorniki itd. za ogólną sumę \$ 1,5 mln.

FRANCJA - PAKISTAN

Pomiędzy Francją a Pakistanem zawarta została nowa umowa handlowa na 1953 r. Przewiduje ona dostawy pakistańskiej bawełny i juty w zamian za wyroby żelazne i stalowe. Pakistan dostarczy 105.000 t juty i 275.000 bel bawełny oraz niewielką ilość skór, skórek, nasion bawełny i wełny. Eksport Francji obejmuje 5.000 t surówki, 8.000 t rur, 10.000 t. rur z lanego żelaza i 40.000 innych wyrobów żelaznych i stalowych oraz maszyny rolnicze, włókiennicze i inne. Poza tym Francja dostarczy wyposażenie dla elektrowni cieplnej o wartości £ 1 mln.

GRECJA - SZWECJA

Nowa umowa handlowa grecko-szwajcarska przewiduje poza towarami nielicencjonowanymi następujące kontyngenty towarowe: Import szwedzki; tytoń - 800 t, oliwa naturalna - 150 t, ołów - 100 t, oraz /w tys.koron szw./ papierosy - 60, suszone figi - 200, winogrona - 1.250, wina i spirytualia - 500, skórki - 2.500, inne towary - 500. Import grecki /w tys.koron szw./: artykuły spożywcze - 75, dykta i płyty spilśnione - 150, wyroby drzewne - 350, towary stalowe i żelazne - 75 galanteria metalowa itp. - 100, maszyny, motory, aparaty - 150, sprzęt telefoniczny, telegreficzny i radiofoniczny - 200, maszyny i

aparaty elektryczne, wagi, maszyny do liczenia - 200, broń myśliwska - 25, inne towary - 225.

H I S Z P A N I A - N I E M C Y Z A C H O D N I E

Hiszpania i Niemcy zachodnie zawarły niedawno umowę handlowo-płatniczą. Hiszpania dostarczy Niemcom zachodnim artykuły rolnicze, piły, rudę ołowiu i wolframu oraz rtęć. W zamian za to Hiszpania otrzyma maszyny, wyroby przemysłu hutniczego, nawozy, chemikalia, samochody, towary elektrotechniczne, wyroby precyzyjne i optyczne.

Nowa umowa przewiduje zwiększenie obrotów towarowych pomiędzy obu krajami o 50% w porównaniu z umową poprzednio obowiązującą przy czym dostawy każdej ze stron wyniosą \$ 90 mln w obu kierunkach. Płatności pomiędzy stronami będą dokonywane w markach zachodnio-niemieckich a nie w dolarach, jak dotychczas.

H I S Z P A N I A - S T A N Y Z J E D N O C Z O N E A.P.

Pomiędzy Hiszpanią a USA podpisana została umowa dotycząca wymiany patentów przemysłowych i dokumentacji technicznej w ramach programu zbrojeń.

H O L A N D I A - W E G R Y

Pomiędzy Holandią a Węgrami podpisana została umowa handlowa i protokół dodatkowy w sprawie obrotów płatniczych na okres od 1 października 1952 r. do 1 października 1953 r. Obroty towarowe w ramach tej umowy mają wynieść 20 mln guldów. Lista towarów holenderskich eksportowanych do Węgier obejmuje m.inn. siemie lniane, przędzę lnianą i przędzę ze sztucznego włókna. Węgry dostarczą w zamian za to maszyny, rowery i ich części, olej roślinny, słoń, konie, skóry i inne.

J A P O N I A - U R U G W A J

Japońskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych doniosło, że japońsko-urugwajska umowa handlowa i płatnicza, która wygasła 27 października, przedłużona została na następnych sześć miesięcy do 27 kwietnia 1953 r. Umowa przewiduje obroty towarowe w wysokości \$ 5 mln. rocznie; płatności pomiędzy wymienionymi krajami mają być dokonywane w dolarach.

REGLAMENTACJA OBROTÓW HANDLOWYCH

ARGENTINA

Kwota na eksport bawełny

Rząd argentyński zrewidował kwotę na eksport bawełny w b.r., ustanowioną w kwietniu w wysokości 25.000 ton i zwiększył ją do 40 tys. ton.

Nowy kurs eksportowy

Argentyński Bank Centralny podniósł kurs peso przy eksporcie quebracho i garbników. Ma to na celu zwiększenie wywozu. Nowy "złożony" kurs stanowi 60% kursu preferencyjnego /7.50 peso za 1 \$ / i 40% kursu wolnorynkowego /obecnie 13.98 peso za 1 \$ /. Kurs dotychczasowy wynosił 7.50 peso.

Okólnikiem nr 1632 z dn.9.IX.52 Centralny Bank Argentynski ustanowił wolny kurs dewiz przy eksporcie następujących towarów sproszkowanych i/lub zmielonych kości, maczki kostnej, sproszkowanych i/lub zmielonych rogów i kopyt.

AUSTRALIA

Zniesienie kontroli nad eksportem łożu.

Dnie 24.X.52 rząd austrelijski ogłosił o natychmiastowym zniesieniu kontroli nad eksportem łożu. Ograniczenia eksportowe odnośnie tego towaru były wprowadzone w Australii w 1942 r. dla zabezpieczenia kraju w okresie wojny w glicerynę i inne produkty, do produkcji których używa się łożu.

BELGIA

Pozwolenie importowe

Z dniem 6 października 1952 poddane zostały na nowo pozwoleniom importowym tapety, specjalne gatunki papieru i tektury, koperty, torby papierowe, zeszyty, notesy, książki handlowe, pudełka i inne wyroby z papieru oraz karty pocztowe ilustrowane.

D A N I A

Zniesienie ograniczeń ilościowych

Władze duńskie włączyły do spisu towarów niepodlegających przy imporcie ograniczeniom ilościowym następujące artykuły: narzędzia, maszyny do szycia i maszyny biurowe, sprzęt telekomunikacyjny i inne. Przywóz tych towarów wynosi 30 mln. koron duńskich rocznie, w ten sposób od ilościowych ograniczeń zwolnionych jest w chwili obecnej 78% duńskiego importu z krajów zmarszalizowanych; w tym 75% produktów spożywczych, 94% surowców i 66% wyrobów gotowych.

E G I P T

Ograniczenia importu.

Zgodnie z zarządzeniem ministra finansów od dnia 7.X.52 będą wymagane zezwolenia importowe na wszystkie towary przywożone do Egiptu. Zarządzenie to wprowadzono na skutek wyczerpania się funtów szterlingów. Krajom o miękkiej walucie będą przyznawane licencje bez trudności. Należą do nich: Francja, Niemcy zach., Szwajcaria, Jugosławia, Syria, Liban, Bułgaria, Czechosłowacja, Węgry i Polska.

W myśl powyższego zarządzenia wszelkie towary zamówione i wysłane do Egiptu przed upływem b.r., będą wyłączone z pod działania nowych przepisów, o ile już została otwarta potwierdzona akredytywa. Również nie podlegają ograniczeniom zamówienia rządowe, obejmujące przeważnie zboże, nawozy sztuczne i środki opałowe oraz zamówienia prywatne dotyczące płynnych paliw, książek o wartości kulturalnej, próbek handlowych oraz drobnych darów.

F R A N C J A

Nowe przepisy eksportowe

Francuskie ministerstwo spraw gospodarczych ogłosiło w dniu 21.X.52 nowe przepisy odnośnie artykułów, których eksport jest zakazany. Nie wolno będzie wywozić bez licencji eksportowych: bekonów, słoniny, smalcu, kakao w proszku, ekstraktów i olejów kawowych, winianu wapnia, superfosfatów, pewnych garbników, mydła zwykłego, przerobionych wołowych skór garbowanych, papieru i odpadków tekturowych, włókna sztucznego i odpadków czystych lub mieszanych, przędzy z włókna sztucznego, przędzy bawełnianej.

Na liście towarów podlegających licencjonowaniu przy eksporcie umieszczono dodatkowo: żywe króliki, używane łańcuchy transmisyjne, sprężyny używane, artykuły z żelaza i stali, używane maszyny, aparaty i ich części zastępcze, wyroby z żelaza

INDIE

Eksport bawełny

Rząd indyjski doniósł o ustanowieniu dodatkowej kwoty na eksport krótkowłóknistej bawełny w ilości 150 tys. bel. Jest to już druga kwota dodatkowa ogłoszona od początku sezonu.

Eksport tkanin bawełnianych

Rząd Indii zdecydował przedłużyć na dalsze 3 miesiące system wolnego licencjonowania eksportu wszystkich gatunków tkanin bawełnianych, t.zn. system ten będzie obowiązywał do marca 1953 r. Ograniczenia eksportowe cienkich i najcieńszych tkanin zniesione zostały na początku kwietnia 1952 r.

Import sadzeniaków

Pozwolenia importowe na sadzeniaki wydane w ciągu 1952 roku z możliwością załadunku po 31.XII.52 zostały ograniczone w ten sposób, że załadunek musi być dokonany przed 31.XII.br., inaczej transport będzie uważany za przybyły bez zezwolenia.

INDONEZJA

Nowe przepisy importowe

Nowe przepisy importowe dotyczą głównie wydawania pozwoleń. Biuro Centralne Importu wydaje najpierw pozwolenia importowe czasowe. Wydanie pozwoleń definitywnych może nastąpić dopiero po wpłaceniu przez importera do banku 40% wartości cif towarów sprowadzanych. Pozwolenie importowe definitywne dla towarów półpodstawowych i półluksusowych może być wydane po wykupieniu świadectwa, którego wartość wynosi 100 i 200% odpowiednio. Czasowe pozwolenie jest ważne zaledwie 14 dni.

Import nawozów sztucznych

Rząd indonezyjski przyznał 30 mln rupii ind. na import nawozów sztucznych. Nawozy te mają być głównie importowane z USA i Niemiec zach.

JAPONIA

Zniesienie restrykcji eksportowych

Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Przemysłu podało do wiadomości, że z dniem 1.X.52 zniesione zostały restrykcje eksportowe w obrotach z krajami Brytyjskiej Wspólnoty. Na początku tego roku wprowadzone zostały ograniczenia z uwagi na to, że japońskie swapy szterlingowe nadmiernie wzrosły.

L I B A N

Przepisy importowe

Na podstawie zarządzenia rządu wymagane jest na import maki pszennej uprzednie pozwolenie importowe, które winno być wydane przez ministerstwo gospodarki przed załadowaniem towaru. Import przędzy wełnianej gremplowanej został zakazany z dniem 9.IX.1952 r. Pozwolenia importowe wydane przed 9.IX.br. pozostają ważne, o ile załadowanie i zapłata nastąpiła przed tą datą.

P A K I S T A N

Ograniczenie importu drewna

W celu zaoszczędzenia dewiz rząd pakistański skreślił z listy towarów podlegających generalnej licencji importowej drewno, przywożone z krajów obszaru dolarowego i strefy szterlingowej.

Ograniczenia eksportowe

W dniu 23.X.52 rząd pakistański opublikował t.zw. generalną licencję eksportową nr 7. Towary produkcji pakistańskiej wymienione w tej liście, mogą być eksportowane do wszystkich krajów łącznie z Indiami. Do spisu towarów listy nr 7 weszły towary dawnej licencji nr 5 a także ważniejsze towary licencji nr 4, dotyczącej handlu z Indiami. Do licencji nr 7 włączone zostały ponadto: bawełna, skóry, ruda chromowa, wełna a także lekarstwa i zioła lecznicze.

S U D A N

Ograniczenia importowe

Od dnia 16.VIII.51 import do Sudanu w całości wolny. Od 12.IX.1952 następujące towary zostały wyjęte z pod generalnej licencji importowej: piwo, porcelana, mydło zwykłe, samochody osobowe, maszyny do szycia, drzewo, cement, wyroby szklane.

Importerzy, którzy zawarli kontrakty lub złożyli zamówienia przed 11.IX.br. winni złożyć również wnioski o pozwolenie importowe, ponieważ pozwolenia importowe nie będą udzielane automatycznie.

S Z W E C J A

Ułatwienia importowe

Szwedzkie ministerstwo handlu ogłosiło nowe ułatwienia w dzie-

dzinie importu takich towarów jak wełna, wyroby ze skóry, pewne tekstylia, galanteria itd. o ile towary te zostały wyprodukowane lub zakupione w krajach marszałowskich, bloku szterlingowego lub w Finlandii.

T U R C J A

Zwiększenie kontroli importowej

Centralny Bank Turcji zwiększył wysokość depozytu składanego przez importerów otwierających akredytywy z 30 - 50% do 80% wartości akredytywy. Wszystkie transakcje importowe mogą być obecnie dokonywane tylko za zezwoleniem ministerstwa.

W I E L K A   B R Y T A N I A

Złagodzenia ograniczeń importowych na konopie

Angielskie ministerstwo handlu ogłosiło o wprowadzeniu w życie z dniem 15.X.52 rozporządzenia, zgodnie z którym określone gatunki konopii mogą być importowane do Anglii z krajów strefy szterlingowej bez ograniczeń ilościowych. Rozporządzenie to wydano w ślad za zniesieniem na początku października kontroli nad importem sisazu i niektórych innych twardych włókien.

W Ł O C H Y

Kontrola eksportu zbóż pastewnych

W związku ze złym urodzajem zbóż pastewnych wprowadzona została kontrola we Włoszech eksportu zbóż pastewnych, sorgo, śruty ryżowej, otręb itd.

Z W I A Z E K   M A L A J S K I

Ograniczenie importu tekstylii japońskich

Rząd malajski ograniczył import japońskich tekstylii na rok 1953 do ogólnej sumy 80 mln dolarów malajskich. W I półroczu 1952 r. udział Japonii w imporcie tekstylii wyniósł 96,28 mln dol.malajskich.

C Ł A

DEKRET

Zmiana stawek celnych

Z dniem 13.X.1952 wprowadzone zostały nowe stawki celne na następujące towary: przedzę z lnu i z innych włókien roślinnych, z wyjątkiem bawełny /poz. 4.01.00/, na nici, kordonek, sznury lniane lub z innych włókien roślinnych, z wyjątkiem bawełny /poz. 4.01.10/20/30/, surowiec jedwabny w formie nici lub inny /poz. 4.05.00/, różnego rodzaju obuwie jak gumowe, drewniane, fabryczne z wyjątkiem na podeszwie skórzanej, oddzielne części żelaza i stalowe częściowo lub całkowicie emaliowane do pralek mechanicznych itd.

PARAGWAJ

Zwiększenie ceł importowych

Rząd paragwajski podwyższył z natychmiastowym działaniem taryfę celną o 400%. Cła dodatkowe, wynoszące dotychczas 6 do 10% podwyższono na 8 do 15%. Podwyższenie ceł specyficznych o 400% tłumaczy się tym, że w wyniku inflacyjnej tendencji cen dotychczasowe stawki okazały się przestarzałe.

SYRIA

Zmiana ceł

Zarządzeniami władz celnych opublikowanymi w Commerce du Levant z 18.IX.52 zostały wprowadzone następujące zmiany: cło na jelita zwierzęce świeże i solone /poz.31/ zostało zniesione a na inne pozostało w wysokości 25% ad val., na odpadki stałe pochodzące z przeróbki ciał tłuszczowych /poz.115/ - obniżono z 25 na 11% ad val., na welur i plusz z jedwabiu czy bawełny /poz.448,533/ podwyższono z 30 na 40% ad val., na tiul z bawełny, zwyczajny /poz.537/ - podwyższono z 20 na 25%, koce lub kołdry bawełniane /poz.532/ - podwyższono z 30 na 50% ad val.

C 3 A

Private record collection

2. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

3. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

4. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

5. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

6. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

7. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

8. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

9. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.

10. The following information was obtained from the records of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, for the period 1900 to 1950, inclusive, regarding the land owned by the United States in the State of California, and the same is hereby published for the information of the public.